

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU
Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
W 2013 ROKU**

WARSZAWA, MARZEC 2014

SPIS TREŚCI

PODSUMOWANIE WYNIKÓW GRUPY BOŚ S.A. W 2013 R.	4
I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2013 R.	5
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA	5
2. NOTOWANIA AKCJI BOŚ S.A. NA GPW	7
3. ISTOTNE ZDARZENIA W 2013 R.	8
4. CZYNNIKI, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA WYNIKI SEKTORA BANKOWEGO I GRUPY	11
II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY	12
1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY	12
2. BILANS	15
2.1. Aktywa Grupy	15
2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów	15
2.1.2. Kredyty i pożyczki	16
2.1.3. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym	17
2.1.4. Jakość portfela kredytowego	17
2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy	18
2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem	18
2.3. Źródła finansowania działalności Grupy	18
2.3.1. Zobowiązania wobec klientów	18
2.3.2. Obligacje własne	19
2.3.3. Informacje o zaciągniętych kredytach i umowach pożyczek	19
2.3.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeniach i gwarancjach, nie dotyczących działalności operacyjnej Banku	20
2.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe Grupy	20
2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym	21
3. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY	21
3.1. Kierunki rozwoju Banku	21
3.2. Kierunki rozwoju Grupy	22
4. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ	22
5. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ	23
5.1. Działalność bankowa	23
5.2. Udział Grupy BOŚ S.A. w sektorze	24
6. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI	24
6.1. Produkty bankowe	24
6.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek	24
6.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska	25
6.4. Segment klientów korporacyjnych	26
6.5. Segment finansów publicznych	27
6.6. Segment klientów detalicznych	28
6.7. Działalność maklerska	32
6.8. BOŚ Eko Profit S.A. - działalność uzupełniająca ofertę usług Banku	34
6.9. Inicjatywa JESSICA	34
6.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi	35
6.11. Bankowość inwestycyjna	35
III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI W GRUPIE	36
1. RYZYKO KREDYTOWE	36
2. RYZYKO FINANSOWE	38
2.1. Ryzyko płynności	39
2.2. Ryzyko stopy procentowej	39

2.2.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	40
2.2.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej	41
2.3. Ryzyko walutowe.....	42
2.4. Ryzyko cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych	43
3. RYZYKO OPERACYJNE I BRAKU ZGODNOŚCI	43
3.1. Ryzyko operacyjne.....	43
3.2. Ryzyko braku zgodności	44
IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE	45
1. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI	45
2. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA	45
3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA	45
4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI.....	45
5. GŁÓWNE INWESTYCJE	45
6. UZALEŻNIENIE OD PARTNERÓW	47
7. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	47
8. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ.....	47
9. INFORMACJE O UMOWACH BANKU	47
10. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH	48
11. TYTUŁY EGZEKUCYJNE I WARTOŚĆ ZABEZPIECZEŃ	48
12. INFORMACJA O DYWIDENDZIE	48
13. OPIS WYKORZYSTANIA WPŁYWÓW Z EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	48
14. AKCJE W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH.....	49
15. PROGRAM OPCJI MENEDŻERSKICH	49
16. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE W BOŚ S.A.	50
17. INFORMACJE NA TEMAT WARTOŚCI WYNAGRODZEŃ OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH.....	50
18. UMOWY DOTYCZĄCE REKOMPENSAT DLA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH.....	51
19. SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW.....	51
20. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM	52
V. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO	52
1. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO	52
2. AKCJONARIAT I PRAWA Z AKCJI	55
3. ORGANY BANKU.....	59
VI. SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU	65
1. BANK	67
2. PORTAL eko-Polska	71
3. FUNDACJA BOŚ	71

PODSUMOWANIE WYNIKÓW GRUPY BOŚ S.A. W 2013 R.

W 2013 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk brutto w wysokości 74,7 mln zł. W porównaniu do roku poprzedniego wynik był wyższy o 96,8%. Zysk netto Grupy wyniósł 65,9 mln zł i był wyższy o 94,7%.

Grupa BOŚ S.A. wykazała niższy o 3,0% wynik z tytułu odsetek w porównaniu do poprzedniego roku, podczas gdy spadek w sektorze bankowym wyniósł 3,8% (źródło obliczenia własne na podst. danych KNF – „Sektor bankowy z oddziałami zagranicznymi”). Spadek ten był efektem niższej przychodowości odsetkowej portfela kredytowego związanej, ze spadkiem rynkowych stóp procentowych.

Wzrost osiągnięto w obszarze: wyniku z tytułu opłat i prowizji o 9,3%, dochodów z tytułu z dywidend o 2,2%, działalności handlowej o 113,4%, mniej korzystnie ukształtował się wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych o 26,0%, wynik z wymiany o 5,6% oraz wynik z tytułu utraty wartości o 15,1%.

Podkreślenia wymaga utrzymanie dyscypliny kosztowej w Grupie BOŚ S.A. Ogólne koszty administracyjne Grupy zmniejszyły się o 1,8% wobec 2012 r., przy wzroście skali działania mierzonej wzrostem aktywów o 9,2% wobec stanu na 31 grudnia 2012 r. Koszty rzeczowe Grupy uległy zmniejszeniu o 6,3%, tj. o 8,1 mln zł. Koszty świadczeń pracowniczych spadły o 2,5% w stosunku do 2012 r., przy spadku zatrudnienia w podmiotach Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. o 3,3% r/r.

BOŚ S.A. koncentrował się na rozwijaniu działalności na rynku finansowania projektów proekologicznych, powiększając udział w portfelu kredytowym kredytów udzielonych na działania służące ochronie środowiska oraz wspierające zrównoważony rozwój kraju. Udział tych kredytów stanowił 23,1% salda kredytów ogółem na dzień 31 grudnia 2013 r., podczas gdy na koniec poprzedniego roku wynosił 19,4%. Kredyty te przeznaczone były głównie na inwestycje z zakresu ochrony atmosfery, w szczególności na działania dotyczące efektywności energetycznej i budowy odnawialnych źródeł energii, oraz gospodarki wodnej i ochrony wód, w tym budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków. Wartość kredytów udzielonych w 2013 r. była około trzy razy wyższa w stosunku do kredytów udzielonych w 2012 r. Najwyższą dynamikę sprzedaży uzyskano w segmencie klientów korporacyjnych.

Grupa BOŚ S.A. odnotowała w 2013 r. wzrost o 8,4% wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom, osiągając 12,1 mld zł na koniec 2013 r. Podkreślenia wymaga osiągnięcie rekordowego wzrostu wartości i kredytów udzielonych klientom korporacyjnym. Wzrost w tym segmencie klientów Grupy wyniósł 25,3%, podczas gdy w całym sektorze bankowym w roku 2013, wzrost kredytów dla przedsiębiorstw wyniósł 2,1% (źródło obliczenia własne na podst. danych KNF – „Sektor bankowy z oddziałami zagranicznymi”). Wartość kredytów zwiększyła się także w segmencie klientów detalicznych. Odnotowano wzrost o 4,4%. Kredyty udzielone klientom tego segmentu mają nadal najwyższy 39,7% udział w kredytach ogółem.

Zobowiązania Grupy wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2013 r. wyniosły 13,2 mld zł, co oznacza że się zwiększyły o 1,4 mld zł, tj. o 11,7% w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. Depozyty segmentu klientów detalicznych wzrosły o 0,6 mld zł, tj. o 12,9%, depozyty segmentu klientów korporacyjnych o 0,4 mld zł, tj. o 9,5%, a depozyty segmentu finansów publicznych wzrosły o 0,2 mld zł, tj. o 30,4%.

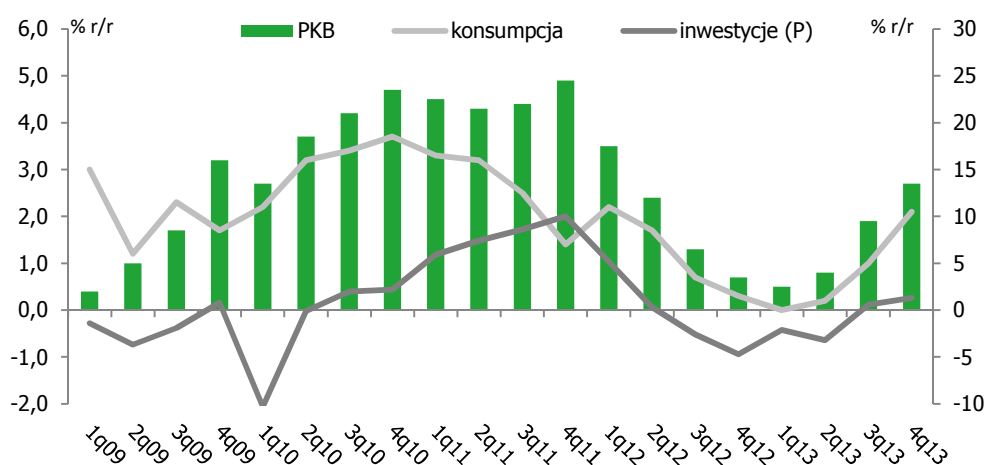
Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 18,4 mld zł i była wyższa o 9,2% w porównaniu do stanu na koniec 2012 r.

Wskaźniki Grupy BOŚ S.A. pozostały na bezpiecznym poziomie. Współczynnik wypłacalności Grupy wyniósł 13,29% na koniec 2013 r. wobec 15,19% na koniec 2012 r. Zmiana wartości ma związek z rozwojem akcji kredytowej. Współczynnik Tier 1 wyniósł 10,00% na dzień 31 grudnia 2013 r. wobec 11,52% na koniec 2012 r. Wskaźnik koszty/dochody wyniósł 73,1% na dzień 31 grudnia 2013 r. Na jego poprawę o 7,4 p.p. wobec stanu na koniec 2012 r., wpływ miało zarówno zwiększenie poziomu dochodów jak i obniżenie kosztów.

I. CZYNNIKI I ZDARZENIA WPŁYWAJĄCE NA SYTUACJĘ FINANSOWĄ GRUPY W 2013 R.

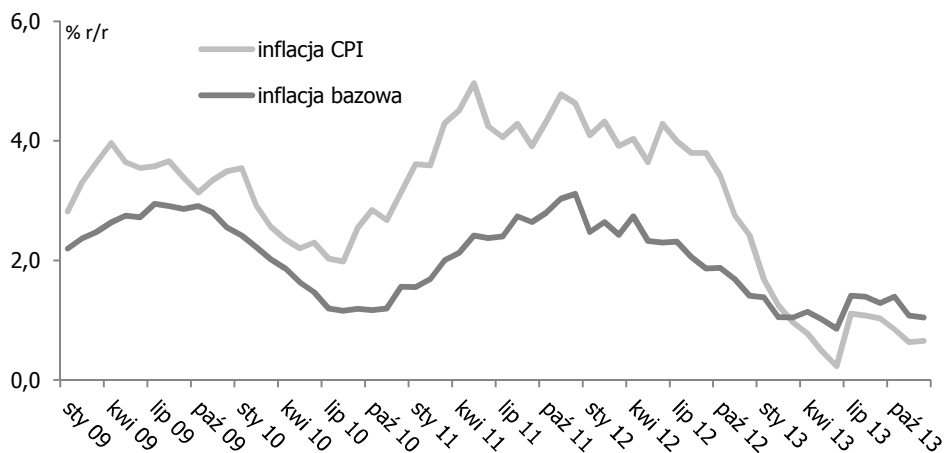
1. SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

W 2013 r. tempo wzrostu produktu krajowego brutto wyniosło 1,6% wobec 1,9% wzrostu w roku poprzednim. Począwszy od II kwartału i już silniej od III kwartału gospodarka krajowa zaczęła przyspieszać. Po tym jak w I kwartale 2013 r. krajowa gospodarka osiągnęła najniższy od 4 lat wzrost na poziomie 0,5%, kolejne kwartały przyniosły sukcesywny wzrost dynamiki PKB do 2,7% r/r w IV kwartale. Postępujący dynamiki PKB był wynikiem wzrostu dynamiki konsumpcji prywatnej oraz poprawy w zakresie nakładów inwestycyjnych (początkowo ograniczenia skali spadku, a w II kwartale wzrostu inwestycji w gospodarce). Poprawa ta nastąpiła za sprawą wyższej dynamiki inwestycji budowlanych, wspieranej w decydującym stopniu efektami bardzo niskiej bazy odniesienia z II połowy 2012 r., kiedy miał miejsce silny spadek inwestycji w efekcie finalizowania wielu projektów infrastrukturalnych i ograniczenie aktywności w obszarze budownictwa mieszkaniowego. Przez cały 2013 r. czynnikiem wspierającym wzrost gospodarczy był pozytywny wkład salda handlu zagranicznego we wzrost PKB.

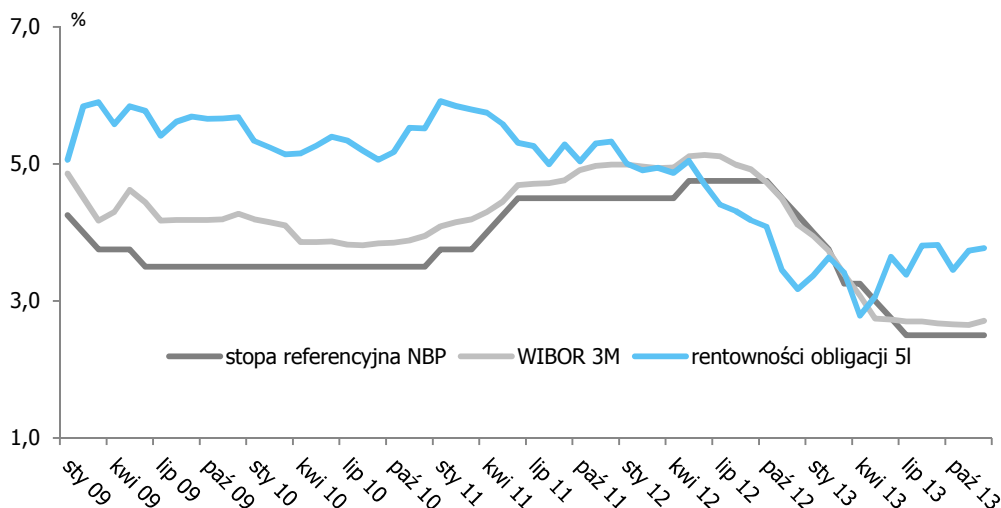
Na koniec 2013 r. stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 13,4%, tyle samo co w grudniu 2012 r. Liczba bezrobotnych wzrosła o 21 tys. do 2,158 tys. osób na koniec 2013 r.

W 2013 r. dynamika cen w gospodarce była bardzo niska - wskaźnik inflacji średniorocznej wyniósł 0,9%, zdecydowanie mniej wobec 3,7% odnotowanych w 2012 r. i najmniej od 2003 r. W 2013 r., począwszy od lutego do końca roku, wskaźnik inflacji CPI utrzymywał się poniżej poziomu 1,5%, tj. dolnej granicy przedziału dopuszczalnych wahań inflacji wokół celu inflacyjnego NBP. Czynniki silnego spadku inflacji w 2013 r. było obniżenie się dynamiki cen żywności, spadek cen paliw (w efekcie obniżenia cen ropy naftowej i umocnienia złotego wobec dolara) i nośników energii (na skutek obniżenia taryf za gaz i energię elektryczną dla odbiorców indywidualnych), a także niska presja popytowa w gospodarce.

W 2013 r. w warunkach bardzo niskiej inflacji i niskiego wzrostu gospodarczego Rada Polityki Pieniężnej (RPP) kontynuowała zapoczątkowany w listopadzie 2012 r. cykl rozluźniania polityki pieniężnej, obniżając stopy procentowe łącznie o kolejne 175 pkt. baz. Ostatnia w cyklu obniżka stóp miała miejsce w lipcu ub.r., stopa referencyjna NBP została obniżona do 2,50%, poziomu najniższego w historii.

Wraz ze spadkiem stóp procentowych NBP postępował spadek stawek pożyczek na rynku międzybankowym WIBOR - zdecydowana większość tego spadku skoncentrowała się w I połowie 2013 r. W skali całego roku stawka WIBOR 3M obniżyła się o 140 pkt. baz. do poziomu 2,71% na koniec grudnia 2013 r.

W 2013 r. postępowała stopniowa stabilizacja na globalnym rynku finansowym. Czynniki, które przyczyniły się do tej poprawy rynkowej były aktywna polityka pieniężna banków centralnych głównych gospodarek światowych oraz poprawiające się dane z gospodarek rozwiniętych (w USA - dalsze przyspieszenie gospodarki i poprawa sytuacji na rynku pracy, w strefie euro - zakończenie 1,5-roczonej recesji, stopniowa stabilizacja gospodarek „peryferyjnych” strefy euro). W rezultacie spadło ryzyko realizacji skrajnie negatywnych scenariuszy kryzysowych, skutkując spadkiem premii za ryzyko na globalnym rynku finansowym i wzrostem popytu na bardziej ryzykowne aktywa finansowe i w efekcie ponad 20-proc. wzrost globalnego indeksu akcji w skali roku oraz spadek spreadu między rentownościami obligacji skarbowych gospodarek „peryferyjnych” strefy euro a obligacjami niemieckimi.

Jednocześnie, począwszy od II kwartału 2013 r., istotnym czynnikiem kształtującym sytuację na globalnym rynku finansowym była perspektywa zmian w polityce pieniężnej USA, po tym jak w połowie roku nasiliły się sygnały ze strony banku centralnego USA (Fed), że w 2013 r. rozpocznie się proces ograniczania skali zakupów instrumentów finansowych przez Fed. Wzrost oczekiwań na wcześniejsze (od pierwotnych oczekiwań) rozpoczęcie tego procesu poskutkowało silnym wzrostem rentowności obligacji skarbowych głównych gospodarek rozwiniętych (przede wszystkim w USA). Jednocześnie związana z tym perspektywa wcześniejszego od oczekiwań ograniczenia płynności finansowej na globalnym rynku finansowym poskutkowała w II kwartale wycofywaniem kapitału portfelowego z rynków wschodzących (po wcześniejszym silnym napływie) i spadkiem notowań instrumentów finansowych tych rynków.

Ostatecznie, pomimo rozpoczęcia pod koniec roku przez Fed procesu ograniczania skupu aktywów finansowych, zapowiedź wysokiej ostrożności przy dalszym zacieśnianiu polityki pieniężnej, uzależnienie tego procesu od napływających danych makroekonomicznych oraz kolejne korzystne dane nt. gospodarek rozwiniętych poskutkowały osłabieniem obaw rynkowych przed spadkiem płynności finansowej globalnie. To zaś poskutkowało pod koniec roku dalszym wzrostem notowań aktywów finansowych rynków rozwiniętych (akcje, obligacje skarbowe gospodarek „peryferyjnych” strefy euro) i stabilizacją sytuacji na rynkach wschodzących.

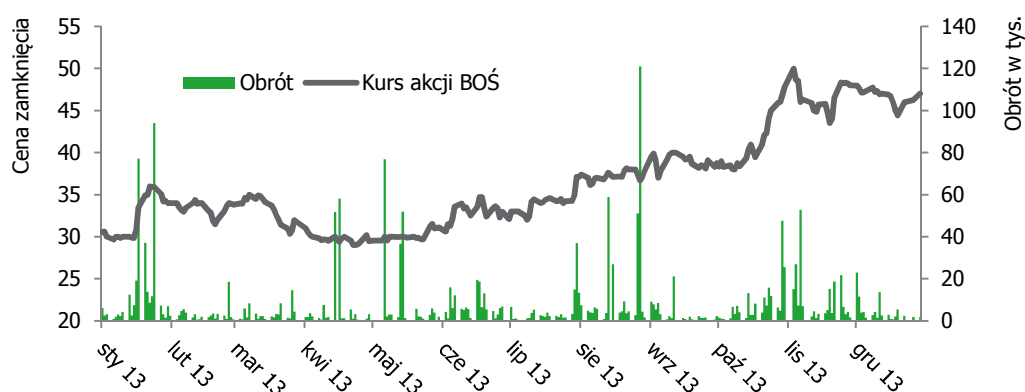
W 2013 r. zmiany na krajowym rynku walutowym i na rynku długoterminowych obligacji skarbowych kształtowane były głównie przez tendencje na globalnym rynku finansowym. Korzystne nastroje wobec rynków wschodzących w pierwszych miesiącach 2013 r., w warunkach kontynuacji napływu kapitału zagranicznego na rynek krajowych obligacji skarbowych, wpływały stabilizująco na wycenę złotego i skutkowały spadkiem rentowności obligacji do historycznie niskich poziomów na początku II kwartału

2013 r. W połowie roku perspektywa zmian w polityce pieniężnej USA i związane z tym wyraźne pogorszenie nastrojów wokół rynków wschodzących poskutkowało korektą spadkową kursu złotego oraz wzrostem rentowności krajowych obligacji skarbowych. W II połowie roku dzięki stabilizacji oczekiwań wobec dalszej polityki monetarnej w USA i jej skutków dla rynków wschodzących złoty zyskał na wartości. Jednocześnie perspektywa stopniowego zacieśniania polityki monetarnej przez Fed i utrzymujące się wyraźnie wyższe rentowności obligacji skarbowych USA w porównaniu z początkiem roku, skutkowało utrzymaniem rentowności krajowych obligacji na podwyższonym poziomie.

W skali całego 2013 roku złoty osłabił się wobec euro (ok. 1%), wzmocnił się wobec dolara USA (ok. 3%), utrzymał wartość na niezmienionym poziomie wobec franka szwajcarskiego. Na koniec grudnia 2013 r. kurs złotego ukształtował się na poziomie 4,147 złotego za euro, 3,01 złotego za dolara amerykańskiego oraz 3,38 złotego za franka szwajcarskiego.

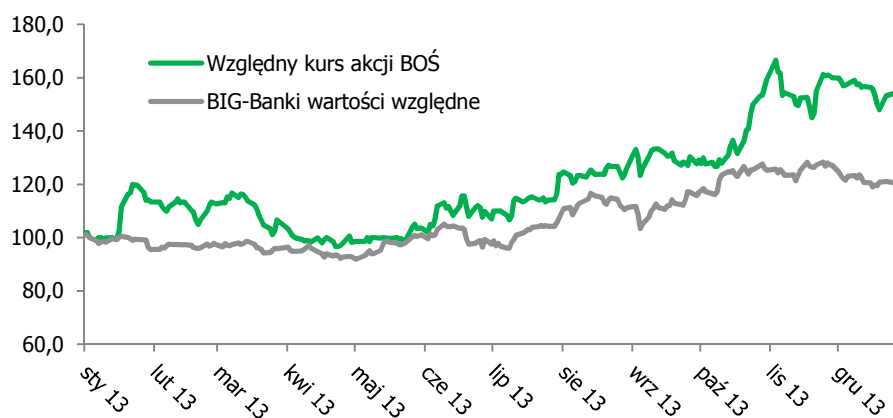
W 2013 roku rentowności długoterminowych skarbowych papierów wartościowych wzrosły (od ponad 20 do blisko 50 pkt. baz. w zależności od terminu zapadalności) dla obligacji średnio- i długoterminowych. Jedynym segmentem rynku złotych obligacji skarbowych, w którym rentowności spadły (o ok. 10 pkt. baz.) były obligacje o krótkim terminie zapadalności, gdyż na tym rynku dominował efekt wyraźnego obniżenia stóp procentowych przez RPP.

2. NOTOWANIA AKCJI BOŚ S.A. NA GPW

W 2013 roku:

- kurs akcji BOŚ S.A. wzrósł o 56,7% (+17,00 PLN) z poziomu 30,00 PLN na koniec 2012 roku do 47,00 PLN na koniec 2013 roku,
- kurs akcji wahał się w przedziale od 29,00 PLN do 49,97 PLN,
- średnie dzienne obroty akcjami Banku wyniosły 7947 szt. (w porównaniu do 4412 szt. w 2012 r.), przy czym najwyższy ich poziom (120 868 szt.) zanotowano w dniu 28 sierpnia 2013 r., a najniższy (293 szt.) w dniu 20 maja 2013 r.,

Warto podkreślić, iż kurs akcji BOŚ S.A. w roku 2013 kształtował się zdecydowanie lepiej niż indeks WIG-Banki.

3. ISTOTNE ZDARZENIA W 2013 R.

Podtrzymanie ratingu przez agencję ratingową Fitch

W dniu 30 kwietnia 2013 r. agencja ratingowa Fitch Ratings podtrzymała Bankowi długoterminowy rating podmiotu („IDR”) na poziomie „BBB”, rating krótkoterminowy na poziomie „F3”, viability rating na poziomie „bb”, rating wsparcia na poziomie 2. Perspektywa dla ratingu podmiotu oraz długoterminowego ratingu krajowego pozostała Stabilna. Informacja o podtrzymaniu ratingu przez Fitch Ratings została zawarta w raporcie bieżącym nr 20/2013.

Eko-Polska.pl

W kwietniu 2013 r. uruchomiono nową odsłonę serwisu eko-Polska.pl, który prezentuje internautom i użytkownikom serwisu mierzalne korzyści z ekologii i inicjuje proces budowy z nimi długofalowych relacji.

Bossafund

W marcu 2013 r. rozpoczęto oferowanie przygotowanej przez Dom Maklerski BOŚ S.A. usługi „Bossafund”, która daje klientom możliwość dostępu do oferty kilkunastu Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych. W ramach usługi do dyspozycji klientów udostępniono nowoczesną platformę internetową z serwisem transakcyjnym (do samodzielnego składania zleceń dotyczących jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych), rozbudowanym serwisem informacyjnym i narzędziami pozwalającymi inwestorom budować własne portfele inwestycyjne.

BossaBank

W listopadzie 2013 r. uruchomiono Internetową platformę sprzedażową pod nazwą www.bossabank.pl, która oferuje produkty depozytowe i inwestycyjne Banku i Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Na platformie użytkownicy mogą skorzystać z Managera Inwestycji Online. Platforma jest wspólnym przedsięwzięciem Banku i Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

Inicjatywa JESSICA

W 2013 r. Bank, działając w ramach Inicjatywy JESSICA (skrót od angielskiej nazwy Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas, co oznacza Wspólne Europejskie Wsparcie na Rzecz Trwałych Inwestycji w Obszarach Miejskich), jako Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego podpisał w 2013 r. 20 umów dotyczących realizacji projektów miejskich z wykorzystaniem środków z inicjatywy JESSICA.

Faktoring

W 2013 r. obroty wypracowane z tytułu faktoringu osiągnęły wartość 1,65 mld zł i były o 40,81% wyższe niż w 2012 r. Rozwój faktoringu w BOŚ S.A. jest ponad dwa razy szybszy niż rynek usług faktoringowych w Polsce, który zanotował wzrost na poziomie 15,54%. Rok 2013 BOŚ S.A. zakończył z udziałem w rynku na poziomie 2%.

Emisje obligacji własnych

W 2013 r. Bank przeprowadził piętnaście emisji obligacji krótkoterminowych - serie od KT.1.13 do KT.1.27 o łącznej wartości 682,5 mln zł. Bank wyemitował w analizowanym okresie także obligacje długoterminowe serii J w wysokości 100 mln zł, obligacje serii K w wysokości 50 mln zł, obligacje serii L w wysokości 100 mln zł, obligacje serii M1 w wysokości 200 mln zł, obligacje serii N1 w wysokości 200 mln zł, obligacje serii N2 w wysokości 200 mln zł oraz obligacje serii O1 w wysokości 200 mln zł. Bank dokonał przedterminowego wykupu obligacji serii F o wartości nominalnej 150,1 mln zł oraz obligacji serii H o wartości 185 mln zł.

Karty kredytowe i bankomaty

Bank realizuje z Trevica S.A. i MasterCard projekt wdrożenia nowych kart kredytowych MasterCard obsługiwanych przez Trevica (centrum autoryzacyjne). W lipcu 2013 r. Bank zawarł z Euronet umowę sprzedaży posiadanych przez Bank bankomatów. We wrześniu 2013 r. 96 bankomatów zostało włączonych do sieci Euronet. Klienci Banku mogą korzystać z tych bankomatów na dotychczasowych warunkach. Uzyskali również dostęp do nowych usług.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji komunalnych

W 2013 r. Bank podpisał 31 umów organizacji emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 251,1 mln zł, wobec 12 umów w całym 2012 r. o łącznej wartości 77,8 mln zł.

Przedsięwzięcia w obszarze Wsparcia

W 2013 r. prowadzono działania wdrożeniowe w dziewiętnastu projektach inwestycyjnych, w tym trzynastu nowo powołanych i sześciu kontynuowanych z roku poprzedniego. Realizowane w 2013 r. projekty wynikały z inicjatyw o charakterze biznesowym lub efektywnościowym jak również z konieczności dostosowania Banku do wymogów prawnych i/lub regulacyjnych instytucji nadzorczych.

Najbardziej istotne projekty obejmowały:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem finansowym stanowiącym narzędzie do zarządzania ryzykiem stopy procentowej i płynnością Banku. Nowy system pozwala na znacznie bardziej precyzyjny i szczegółowy pomiar ryzyka płynności ex-post i ex-ante. W zakresie ryzyka stopy procentowej, na bazie wdrożonego modułu systemu informatycznego do zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej, rozszerzono zakres przeprowadzanych testów warunków skrajnych,
- opracowanie aplikacji wspierającej proces wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości metodą portfelową,
- wdrożenie IP Telefonii, którego realizacja pozwoliła na istotne obniżenie rocznych kosztów telefonii stacjonarnej, wprowadzenie jednolitej telefonii dla całego Banku skutkujące uproszczeniem obsługi systemu oraz modernizację obsługi usług faksowych,
- zagospodarowanie budynku biurowego na potrzeby Banku w celu zapewnienia efektywnej realizacji wszystkich działań niezbędnych do zmiany lokalizacji Centrali,

Wśród projektów o charakterze prawno-regulacyjnym najistotniejsze były projekty dostosowujące Bank do wymogów:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji w ramach projektu EMIR,
- BAZYLEI III (pakiet CRD IV/CRR).

W II kwartale 2013 r. BOŚ S.A. rozpoczął prace projektowe związane z centralizacją funkcji Back Office. Zmiany będą dotyczyły funkcjonowania komórek organizacyjnych Centrali i Placówek Banku. Centralizacja głównie ma na celu redukcję kosztów oraz wzrost stopnia standaryzacji. Ponadto nastąpi ograniczenie w Oddziałach Banku nakładu pracy w zakresie czynności nie związanych bezpośrednio ze sprzedażą. Realizacja przedsięwzięcia przełoży się w kolejnych latach na wzrost efektywności i jakości funkcjonowania Banku.

Znaczące umowy

Zarząd Banku poinformował, że:

- w dniu 27 czerwca 2013 r. zawarł umowę kredytu obrotowego z klientem na kwotę 25 mln EURO na okres 60 miesięcy. Wartość umowy wynosi 108,3 mln zł według kursu średniego NBP z dnia 27 czerwca 2013 r. (raport bieżący nr 36/2013 z dnia 28 czerwca 2013 r.),
- w dniu 1 lipca 2013 r. zawarł z klientem umowę kredytu inwestycyjnego na kwotę 35,7 mln EURO (stanowiącą równowartość kwoty 154,7 mln zł według kursu średniego NBP z dnia 1 lipca 2013 r.) na okres 36 miesięcy oraz kredytu obrotowego na kwotę 8,5 mln zł na okres 36 miesięcy. Łączna wartość umów wynosiła na dzień udzielenia kredytów 163,2 mln zł a łączne zaangażowanie wobec klienta i

spółek powiązanych z nim kapitałowo i organizacyjnie wynosiło 297,2 mln zł (raport bieżący nr 38/2013 z dnia 2 lipca 2013 r.),

- w dniu 27 września 2013 r. Bank zawarł umowę kredytu obrotowego z jednym ze swoich strategicznych klientów na kwotę 10 mln EURO na okres 36 miesięcy (raport bieżący nr 71/2013 z dnia 27 września 2013 r.),
- w dniu 19 grudnia 2013 r. Bank zawarł z jednym ze swoich strategicznych Klientów umowę o udzielenie kredytu inwestycyjnego w kwocie 183,8 mln zł na okres do 14 listopada 2029 r. Kredyt jest przeznaczony na finansowanie kosztów budowy farmy wiatrowej (raport bieżący nr 80/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r.),
- w dniu 19 grudnia 2013 r. zawarł z jednym ze swoich strategicznych Klientów umowę o udzielenie kredytu inwestycyjnego w kwocie 168,5 mln zł na okres do 30 września 2028 r. Kredyt jest przeznaczony na refinansowanie i finansowanie kosztów budowy dwóch farm wiatrowych (raport bieżący nr 81/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r.).

Uwarunkowania prawne rozwoju działalności proekologicznej

Istotnymi czynnikami mającymi wpływ na osiągnięte wyniki jest utrzymujący się brak regulacji prawnych dotyczących odnawialnych źródeł energii. Trwający od grudnia 2011 r. proces legislacji Ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz powiązanych z nią: Prawa energetycznego i Prawa gazowego („duży trójpak”) nie został zakończony. Zmiany Prawa energetycznego („mały trójpak”), uchwalone przez Sejm RP w dniu 26 lipca 2013 r. wprowadzają definicję mikroinstalacji - odnawialnego źródła energii, o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW. Wprowadzono m.in. ulgi dla mikroinstalacji, które polegają na zwolnieniu z obowiązku wnoszenia opłaty za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej oraz zwolnieniu z konieczności prowadzenia działalności gospodarczej na wytwarzanie energii elektrycznej w mikroinstalacji przez osobę fizyczną niebędącą przedsiębiorcą. Daje to szansę na rozwój rynku prosumentów produkujących energię w OZE na własne potrzeby. Kolejne projekty ustawy o OZE (ostatnia wersja 6.2 z dnia 2 lutego 2014 r.) oraz radykalna zmiana proponowanego we wcześniejszych wersjach mechanizmu wsparcia OZE, poprzez wprowadzenie systemu aukcyjnego w miejsce świadectw pochodzenia energii z OZE, tzw. „zielonych certyfikatów”, spowodowała w początkowym okresie wstrzymanie decyzji inwestycyjnych, jednak aktualnie czynnik ten stymuluje do przyspieszenia tych decyzji i realizacji inwestycji. Ma to duży wpływ na zaangażowanie Banku w tego typu inwestycje. Bank na bieżąco monitoruje sytuację rynkową i legislacyjną, dostosowując podejście do oceny projektów OZE do aktualnego stanu prawnego i warunków rynkowych.

Wyróżnienia dla Banku w 2013 r.

- BOŚ S.A. znalazł się w gronie czterech polskich firm wymienionych w uniijnym rankingu 1 000 przedsiębiorstw finansujących i stawiających na innowacje (EU Industrial R&D Investment Scoreboard 2013).
- III miejsce w rankingu najbardziej dynamicznych faktorów Gazety Finansowej w I półroczu 2013 r.
- II miejsce dla Banku w Raporcie „Marki bankowe w mediach”, w zestawieniu „Obecność marek bankowych w mediach tradycyjnych” opracowanym przez Press Service Monitoring Mediów (wrzesień 2013 r.).
- I miejsce dla Banku z najlepszym wizerunkiem w Internecie wg Gazety Bankowej - „Obraz banków widziany przez Google” (listopad 2013 r.)
- Ekonomści Banku najlepsi w rankingu prognoz wskaźników makroekonomicznych Gazety Giełdy Parkiet w 2013 r.
- Pięć inicjatyw Banku i Fundacji BOŚ z 2013 r. zostało zakwalifikowanych do prestiżowego raportu Forum Odpowiedzialnego Biznesu - „Odpowiedzialny biznes w Polsce 2013. Dobre praktyki”. (ogłoszenie raportu - kwiecień 2014 r.). Są to:
 - „eko-Polska.pl” - przedsięwzięcie łączące odpowiedzialność społeczną instytucji bankowej z promocją postaw proekologicznych,
 - „uMOCnij swój biznes” - oferta, która łączy działanie proekologiczne, edukacyjne z bezpośrednimi korzyściami w biznesie,
 - „2 złote dla Zwierzaka” - działanie promujące i wspierające ochronę przyrody,
 - „Szkolne Smaki – Szkoły dobrego żywienia” - cykl konferencji o zdrowym żywieniu,

- „POMAGAM CAŁY ROK” - program regularnej filantropii indywidualnej.
- DM BOŚ na II miejscu w rankingu „Najlepszych Biur Maklerskich” miesięcznika Forbes i Stowarzyszenia Inwestorów Indywidualnych – ósmy sezon na podium rankingu.
- Nagroda Gazety Parkiet za najlepszą platformę transakcyjną FX dla BossaFX.
- Nagroda Prezesa GPW SA za współpracę animatora z Giełdą na rynku giełdowych kontraktów terminowych dla DM BOŚ.

4. CZYNNIKI, KTÓRE MOGĄ MIEĆ WPŁYW NA WYNIKI SEKTORA BANKOWEGO I GRUPY

Do czynników, które mogą mieć wpływ na wyniki Grupy w perspektywie najbliższych kwartałów należy zaliczyć:

- uchwalenie Ustawy o odnawialnych źródłach energii, która umożliwi wprowadzenie stabilnego i długoterminowego systemu wsparcia zarówno dla „dużych” projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii, jak również mikro i małych instalacji OZE realizowanych przez prosumentów, których finansowaniem jest zainteresowany BOŚ S.A. Jednakże wpływ ten zależny będzie od ostatecznego kształtu przyjętych rozwiązań, a także terminu wejścia ich w życie,
- uchwalenie Ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Projekt Ustawy wprowadza zmiany w zakresie dotyczącym wykorzystania aktywów finansowych niektórych jednostek sektora finansów publicznych w zarządzaniu płynnością budżetu państwa oraz stworzenie podobnego instrumentu dla jednostek samorządu terytorialnego. Projektowana zmiana wynika z dążenia do obniżenia poziomu długu publicznego oraz minimalizacji kosztów jego obsługi, poprzez rozszerzenie obowiązku lokowania wolnych środków w formie depozytu prowadzonego przez Ministra Finansów na kolejne jednostki sektora finansów publicznych m.in. instytucje gospodarki budżetowej, państwowe instytucje kultury, uczelnie publiczne, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, powyższy obowiązek ma objąć m.in. wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. W konsekwencji wspomnianych wyżej zmian odpływ środków może nastąpić w połowie 2014 r.,
- wdrażanie postanowień Dyrektywy CRD IV i Rozporządzenia CRR, co może wpłynąć na koszt pozyskania depozytów detalicznych,
- podpisanie w październiku 2013 r. nowelizacji ustawy o usługach płatniczych czego efektem jest obniżenie opłat interchange. Należy mieć jednak na uwadze, że coraz częściej pojawiają się informacje, iż ustawodawca wprowadzi kolejne zmiany,
- wprowadzenie przez Rząd programu "Mieszkanie dla młodych". Polega on na udzieleniu ze środków budżetu państwa dofinansowania wkładu własnego oraz dodatkowego finansowego wsparcia w formie spłaty części kredytu. Dofinansowanie ma miejsce w związku z ubieganiem się o kredyt na nabycie mieszkania: lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego, który będzie zaspokajał własne potrzeby mieszkaniowe nabywcy,
- nowelizację Ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, której celem było stworzenie nowego funduszu stabilizacyjnego w ramach BFG. Zgodnie z ustawą banki mają obowiązek odprowadzania tzw. opłaty ostrożnościowej, składającej się na fundusz stabilizacyjny, który ma stanowić zabezpieczenie na wypadek problemów płynnościowych w bankach w czasie kryzysu.
- utrzymanie polityki racjonalizacji kosztów działania, zarówno w obszarze kosztów osobowych, jak i kosztów rzeczowych,
- rozwój współpracy z funduszami ekologicznymi w celu dalszego rozwoju działalności proekologicznej Banku.
- decyzje Rady Polityki Pieniężnej dotyczące stóp procentowych,
- ewentualne zmiany w regulacjach dotyczących działalności banków,
- koniunkturę na GPW i jej wpływ na wyniki finansowe jednostki zależnej – Domu Maklerskiego BOŚ S.A.

II. WYNIKI FINANSOWE I DZIAŁALNOŚĆ GRUPY

1. RACHUNEK WYNIKÓW GRUPY

Wyszczególnienie	2013	2012	Zmiana
	tys. zł		%
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	774 227	902 545	-14,2
Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	-496 349	-616 025	-19,4
Wynik z tytułu odsetek	277 878	286 520	-3,0
Przychody z tytułu opłat i prowizji	140 345	130 805	7,3
Koszty z tytułu opłat i prowizji	-30 398	-30 216	0,6
Wynik z tytułu opłat i prowizji	109 947	100 589	9,3
Przychody z tytułu dywidend	3 829	3 746	2,2
Wynik na działalności handlowej	68 360	32 040	113,4
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	20 020	27 071	-26,0
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-145	-2 102	-93,1
Wynik z pozycji wymiany	20 869	22 116	-5,6
Pozostałe przychody operacyjne	16 731	6 493	157,7
Pozostałe koszty operacyjne	-16 690	-13 613	22,6
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	-60 193	-52 313	15,1
Ogólne koszty administracyjne	-365 945	-372 619	-1,8
Wynik na działalności operacyjnej	74 661	37 928	96,8
Zysk brutto	74 661	37 928	96,8
Obciążenia podatkowe	-8 758	-4 087	114,3
- część bieżąca	-5 172	-7 084	-27,0
- część odroczone	-3 586	2 997	-219,7
ZYSK NETTO	65 903	33 841	94,7

W 2013 r. Grupa BOŚ S.A. wykazała niższy o 3,0% wynik z tytułu odsetek w porównaniu do poprzedniego roku, podczas gdy spadek w sektorze bankowym wyniósł 3,8% (źródło obliczenia własne na podst. danych KNF – „Sektor bankowy z oddziałami zagranicznymi”). Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze spadły o 14,2%. Spadek ten był efektem niższej przychodowości odsetkowej portfela kredytowego związanej ze spadkiem rynkowych stóp procentowych. Spadek przychodów z tytułu odsetek dotyczył odsetek od kredytów i pożyczek – o 117,2 mln zł (o 17,1%).

Wyszczególnienie	2013	2012	Zmiana
	tys. zł		%
Kredytów i pożyczek, w tym od:	569 457	686 622	-17,1
- Banków	3 463	5 491	-36,9
- Klientów	565 994	681 131	-16,9
- korporacyjnych	219 998	249 112	-11,7
- detalicznych	208 587	228 164	-8,6
- finansów publicznych	137 398	203 816	-32,6
- pozostali	11	39	-71,8
Instrumentów finansowych, w tym:	198 447	209 612	-5,3
- dostępnych do sprzedaży	137 791	147 107	-6,3
- utrzymywanych do terminu zapadalności	47 230	40 970	15,3
- przeznaczonych do obrotu	13 426	21 535	-37,7
Transakcje zabezpieczające	6 323	6 311	0,2
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze razem	774 227	902 545	-14,2

Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze zmniejszyły się o 19,4%. Największy wpływ na tę pozycję miał spadek kosztów przyjętych lokat, depozytów i rachunków bankowych, który wyniósł 83,7 mln zł (tj. o 20,7%) i był skutkiem obniżki stóp procentowych.

Wyszczególnienie	2013	2012	Zmiana
	tys. zł		%
Koszty odsetek i podobne koszty z tytułu:			
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	321 674	405 403	-20,7
- Banków	6 531	5 439	20,1
- Klientów	315 143	399 964	-21,2
Kredytów i pożyczek, w tym od:	12 362	29 040	-57,4
- Banków	3 145	14 776	-78,7
- Klientów	9 217	14 264	-35,4
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	11 794	18 887	-37,6
Instrumentów finansowych - dłużne papiery własnej emisji	150 519	162 695	-7,5
Koszty z tytułu odsetek i o podobnym charakterze razem	496 349	616 025	-19,4

Koszty z tytułu odsetek od kredytów i pożyczek zmniejszyły się o 16,7 mln zł (tj. o 57,4%), na skutek spadku wolumenu otrzymanych przez Bank kredytów i pożyczek. Spadek kosztów odsetkowych z tytułu środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty wyniósł 7,1 mln zł i wynikał z niższych kosztów poniesionych na obsługę środków, w ramach których finansowane są inicjatywy JESSICA. Koszty odsetkowe z tytułu instrumentów finansowych – dłużnych papierów własnej emisji zmniejszyły się o 7,5%, przy wzroście ich wolumenu o 147,7 mln, tj. o 5,7% wobec stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.

Wyszczególnienie	2013	2012	Zmiana
	tys. zł		%
Oplaty i prowizje z tytułu działalności bankowej w tym od:	29 924	23 438	27,7
- Klientów	29 924	23 438	27,7
Oplaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	37 930	35 339	7,3
Oplaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	71 874	71 639	0,3
Pozostałe opłaty	617	389	58,6
Przychody z tytułu opłat i prowizji razem	140 345	130 805	7,3
Oplaty z działalności maklerskiej	14 794	12 216	21,1
Oplaty z tytułu kart płatniczych	8 929	10 528	-15,2
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	757	804	-5,8
Oplaty od rachunków bieżących	3 328	4 258	-21,8
Pozostałe opłaty	2 590	2 410	7,5
Koszty z tytułu opłat i prowizji razem	30 398	30 216	0,6

Wynik Grupy z tytułu opłat i prowizji wzrósł o 9,3%, tj. o 9,4 mln zł. Przychody ogółem Grupy z tytułu opłat i prowizji wzrosły o 7,3%, głównie na skutek wzrostu przychodów z opłat i prowizji z tytułu działalności bankowej od klientów o 6,5 mln zł oraz wzrostu przychodów z tytułu operacji papierami wartościowymi na skutek wyższej aktywności klientów indywidualnych Domu Maklerskiego BOŚ S.A. na GPW. Natomiast koszty z tytułu opłat i prowizji były wyższe o 0,6%. Największy wzrost kosztów o 21,1% (2,6 mln zł) miał miejsce w opłatach z działalności maklerskiej, przy spadku opłat z tytułu kart płatniczych o 15,2% oraz opłat od rachunków bieżących o 21,8%.

Głównym elementem pozycji przychody z tytułu dywidend za 2013 r. jest dywidenda od spółki Kemipol Sp. z o.o. w wysokości 3,5 mln zł (w 2012 r. 3,4 mln zł).

Wynik na działalności handlowej w 2013 r. wyniósł 68,4 mln zł. W porównaniu do 2012 r. wynik był wyższy o 113,4%, przede wszystkim ze względu na wzrost wyniku z działalności handlowej Banku – o 14,3 mln zł na skutek transakcji IRS z klientami Banku oraz wzrost wyniku z działalności handlowej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. o 21,3 mln zł - głównie z powodu wyższego wyniku z operacji kontraktami różnic kursowych, jak i pozostałymi pochodnymi instrumentami finansowymi.

Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych wyniósł 20,0 mln zł i był niższy o 26% w relacji do 2012 r. Wynik jest efektem wykorzystania sprzyjających zmian cen obligacji Skarbu Państwa i sprzedaży przez Bank obligacji z portfela przeznaczonego do sprzedaży.

Wynik z pozycji wymiany uległ zmniejszeniu o 5,6%, skutek zwiększenia udziału kredytów spłacanych w walucie oryginalnej oraz rewaluacji instrumentów forward i spot, przy pozytywnym wpływie rewaluacji rezerw.

Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych wyniósł (0,04) mln zł w 2013 r. wobec (7,1) mln zł w 2012 r. Pozytywny wpływ na wynik miało rozwiązanie części rezerwy na karę UOKiK w związku z wyrokiem sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie stawek opłat interchange od transakcji kartami Visa i MasterCard. Sąd potwierdził wcześniejszą decyzję Prezesa UOKiK, ale jednocześnie obniżył wysokość kary dla banków.

W 2013 r. w porównaniu do poprzedniego roku mniej korzystnie ukształtował się wynik odpisów z tytułu utraty wartości w wysokości (60,2) mln zł, wobec (52,3) mln zł w poprzednim roku. W 2013 r. wynik odpisów na kredyty klientów korporacyjnych wyniósł (47,3) mln zł, głównie na kredyty udzielone podmiotom branży budowlanej.

Ogólne koszty administracyjne Grupy zmniejszyły się o 1,8% wobec 2012 r., przy wzroście skali działania mierzonej wzrostem aktywów o 9,2% wobec stanu na 31 grudnia 2012 r. Koszty rzeczowe Grupy uległy zmniejszeniu o 6,3%, tj. o 8,1 mln zł, głównie na skutek zmniejszenia wydatków na marketing. Odnotowano wzrost kosztów amortyzacji o 28,6%, tj. o 10,3 mln zł, w głównej mierze był to efekt implementacji Centralnego Sytemu Bankowego.

Wyszczególnienie	2013	2012	Zmiana
	tys. zł		%
Świadczenia pracownicze	177 835	182 354	-2,5
Koszty administracyjne, w tym:	141 940	154 358	-8,0
- koszty rzeczowe	120 730	128 836	-6,3
- podatki i opłaty	4 122	6 580	-37,4
- składka i wpłaty na BFG i KNF	10 717	9 270	15,6
- składka i wpłaty na KNF	1 805	2 465	-26,8
- pozostałe	4 566	7 207	-36,6
Amortyzacja, w tym:	46 170	35 907	28,6
- od środków trwałych	22 167	21 924	1,1
- od wartości niematerialnych	24 003	13 983	71,7
Ogólne koszty administracyjne razem	365 945	372 619	-1,8

Koszty świadczeń pracowniczych spadły o 2,5% w stosunku do końca 2012 r., przy spadku zatrudnienia w podmiotach Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. o 3,3% r/r.

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	w osobach		%
BOŚ S.A.	1 684	1 745	-3,5
Spółki zależne	229	234	-2,1
Razem zatrudnienie w Grupie BOŚ S.A.	1 913	1 979	-3,3

W 2013 r. Grupa BOŚ S.A. osiągnęła zysk brutto w wysokości 74,7 mln zł. W porównaniu do roku poprzedniego wynik był wyższy o 96,8%.

Obciążenie podatkowe wyniosło (8,8) mln zł wobec (4,1) mln zł w 2012 r., co oznacza iż efektywna stopa podatkowa osiągnęła 12% wobec 11% w 2012 r. Poziom ten wynika m.in. z dokonanych przez Grupę odliczeń z tytułu nowych technologii.

Zysk netto Grupy BOŚ S.A. wyniósł 65,9 mln zł w 2013 r. i był wyższy o 94,7% w porównaniu do roku poprzedniego.

Efektywność i bezpieczeństwo działania Grupy

Poniżej przedstawiono najważniejsze wskaźniki rentowności i efektywności działania Grupy oraz metodologię ich obliczenia:

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana w p.p.
	%		
Stopa zwrotu z kapitału (ROE) ¹	4,5	2,6	1,9
Stopa zwrotu z aktywów (ROA) ²	0,4	0,2	0,2
Marża odsetkowa na aktywach ogółem ³	1,6	1,8	-0,2
Koszty/dochody (C/I) ⁴	73,1	80,5	-7,4

1) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu kapitałów z początku i końca okresu

2) relacja zysku netto z czterech kwartałów do średniego stanu aktywów z początku i końca okresu

3) relacja wyniku z tytułu odsetek do średniego stanu z początku i końca roku

4) relacja ogólnych kosztów administracyjnych do pozostałych kosztów operacyjnych, pozostałych przychodów operacyjnych, wyniku z tytułu odsetek, wyniku z tytułu opłat i prowizji, przychodów z tytułu dywidend, wyniku na działalności handlowej, wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych, wyniku na rachunkowości zabezpieczeń i wyniku z pozycji wymiany

Wskaźnik ROE wyniósł 4,5% w 2013 r. wobec 2,6% w roku 2012. Marża odsetkowa zmniejszyła się w relacji do roku 2012 w związku ze spadkiem stóp procentowych. Wskaźnik koszty/dochody wyniósł 73,1% na dzień 31 grudnia 2013 r. Na jego obniżenie o 7,4 p.p. wobec stanu na koniec 2012 r., wpływ miało zarówno zwiększenie poziomu dochodów jak i obniżenie kosztów.

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana w p.p.
	%		
Współczynnik wypłacalności	13,29	15,19	-1,90
Współczynnik Tier 1	10,00	11,52	-1,52
Kredyty/depozyty*	91,3	94,1	-2,8

*Kredyty i pożyczki udzielone klientom/zobowiązania wobec klientów

Wskaźniki Grupy BOŚ S.A. pozostały na bezpiecznym poziomie. Współczynnik wypłacalności Grupy wyniósł 13,29% na koniec 2013 r. wobec 15,19% na koniec 2012 r. Zmiana wartości ma związek z rozwojem akcji kredytowej. Współczynnik Tier 1 wyniósł 10,00% na dzień 31 grudnia 2013 r. wobec 11,52% na koniec 2012 r.

2. BILANS

Suma bilansowa Grupy na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła 18 417,1 mln zł i była wyższa o 9,2% w porównaniu do stanu na koniec 2012 r.

2.1. Aktywa Grupy

2.1.1. Zmiany w strukturze aktywów

Na dzień 31 grudnia 2013 r. największy udział w aktywach (65,5%) stanowiły kredyty i pożyczki udzielone klientom. Udział tej pozycji w aktywach zmniejszył się w ciągu roku o 0,5 p.p., natomiast zwiększył się udział inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych o 2,0 p.p. Ich udział w aktywach wyniósł 25,4% na koniec 2013 r.

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	tys. zł		%
Kasa, środki w Banku Centralnym	892 566	1 049 542	-15,0
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	152 425	118 901	28,2
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	7 532	25 811	-70,8
Pochodne instrumenty finansowe	129 590	88 093	47,1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	27 146	36 317	-25,3
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 054 541	11 122 492	8,4
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	4 670 032	3 937 399	18,6
– dostępne do sprzedaży	3 681 517	3 039 782	21,1
– utrzymywane do terminu zapadalności	988 515	897 617	10,1
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	22 830	22 830	0,0
Wartości niematerialne	171 251	169 649	0,9
Rzeczowe aktywa trwałe	116 741	116 698	0,0
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	36 909	32 614	13,2
Inne aktywa	135 542	146 193	-7,3
AKTYWA RAZEM	18 417 105	16 866 539	9,2

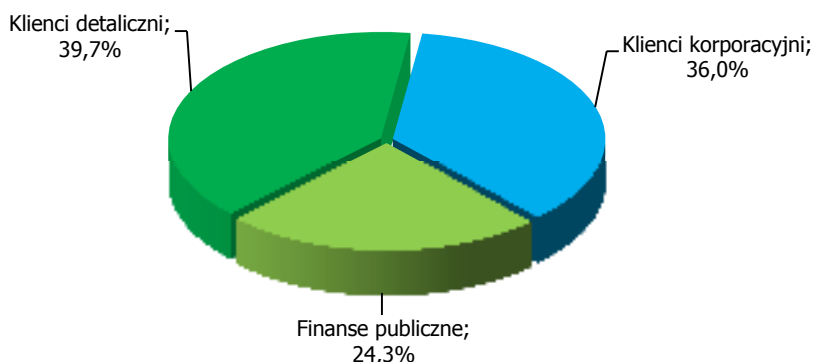
2.1.2. Kredyty i pożyczki

Wartość bilansowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy według stanu na koniec 2013 r. wynosiła 12 054,5 mln zł, w porównaniu do końca 2012 r. była wyższa o 8,4%.

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	tys. zł		%
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 787 918	4 584 488	4,4
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	4 333 503	3 459 042	25,3
Kredyty udzielone finansom publicznym	2 932 933	3 077 569	-4,7
Kredyty udzielone pozostałym klientom	170	20	750,0
Kredyty i pożyczki razem	12 054 524	11 121 119	8,4
Pozostałe należności	17	1 373	-98,8
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	12 054 541	11 122 492	8,4

W 2013 r. nastąpił wzrost pozycji kredyty udzielone klientom korporacyjnym o 25,3% oraz klientom detalicznym o 4,4% przy jednoczesnym spadku o 4,7% kredytów udzielonych finansom publicznym. W dalszym ciągu najwyższy udział w kredytach ogółem wynoszący 39,7% mają kredyty udzielone klientom segmentu detalicznego. Najistotniejszym produktem kredytowym tego segmentu pozostaje kredyt hipoteczny.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - struktura segmentowa

Wartość bilansowa kredytów hipotecznych udzielonych klientom detalicznym na koniec 2013 r. wyniosła 3 854,6 mln zł wobec 3 784,2 mln zł na koniec 2012 r. Udział kredytów mieszkaniowych (netto) w walutach obcych wyniósł 60% na koniec 2013 r. wobec 64% na koniec 2012 r.

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania kredytów udzielonych przez Bank:

- w złotych wyniosła 5,65% w 2013 r. wobec 7,11% w 2012 r.,
- w walutach obcych wyniosła 2,54% w 2013 r. wobec 2,79% w 2012 r.

2.1.3. Kredyty i pożyczki udzielone w okresie sprawozdawczym

W 2013 r. Bank udzielił kredytów i pożyczek na kwotę 5 201,7 mln zł (bez kredytów w rachunku bieżącym), tj. o 101,0% więcej niż w 2012 r. (wg wartości kapitału w momencie udzielania kredytu). Najwięcej kredytów udzielono klientom segmentu korporacyjnego.

Sprzedaż kredytów i pożyczek w 2013 r. i 2012 r.:

Wyszczególnienie	2013	2012	Zmiana
	tys. zł	tys. zł	%
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym w okresie roku	3 450 333	1 437 651	140,0
Kredyty udzielone klientom detalicznym w okresie roku	873 187	686 981	27,1
Kredyty udzielone finansom publicznym w okresie roku	878 220	461 465	90,3
Kredyty udzielone pozostałym klientom w okresie roku	-	1 560	x
KREDYTY UDZIELONE KLIENTOM W OKRESIE ROKU	5 201 740	2 587 658	101,0

2.1.4. Jakość portfela kredytowego

	31.12.2013		31.12.2012	
	tys. zł	%	tys. zł	%
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:	11 536 800	93,3	10 541 043	92,2
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe	11 273 996	91,2	10 278 361	89,9
Kredyty i pożyczki, które są zaległe	262 804	2,1	262 682	2,3
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	141 653	1,1	132 634	1,2
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	685 645	5,5	754 062	6,6
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	12 364 098	100,0	11 427 739	100,0
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-305 112	-2,5	-297 309	-2,6
Pozostałe należności	17	-	1 373	0,0
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	12 059 003	97,5	11 131 803	97,4
- klienci	12 054 541	97,5	11 122 492	97,3
- banki	4 462	0,0	9 311	0,1

W 2013 r. poziom odpisów aktualizujących zwiększył się o 2,6%, (tj. 7,8 mln zł) w stosunku do stanu na koniec 2012 r. Udział odpisów aktualizujących w zadłużeniu kredytowym na 31 grudnia 2013 r. wyniósł 2,5% i spadł o 0,1 p.p. wobec wskaźnika odnotowanego na koniec 2012 r. Poziom wskaźnika udziału kredytów i pożyczek brutto z utratą wartości w całym portfelu wyniósł 5,5%, wobec 6,6% na koniec 2012 r.

2.2. Kapitał własny i zobowiązania razem Grupy

2.2.1. Zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań razem

W 2013 r. miały miejsce zmiany w strukturze kapitału własnego i zobowiązań. Udział zobowiązań wobec klientów w pasywach wzrósł o 1,6 p.p. z 70,1% na koniec 2012 r. do 71,7% na dzień 31 grudnia 2013 r. Spadł natomiast udział zobowiązań z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych (o 0,5 p.p.). Udział kapitału własnego Grupy w sumie bilansowej na koniec 2013 r. stanowił 8,0% i zmniejszył się o 0,5 p.p. do stanu na koniec 2012 roku.

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	tys. zł		%
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	21	148	-85,8
Zobowiązania wobec innych banków	443 228	465 528	-4,8
Pochodne instrumenty finansowe	85 401	69 198	23,4
Pochodne instrumenty zabezpieczające	14 872	20 842	-28,6
Zobowiązania wobec klientów	13 196 075	11 816 320	11,7
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	2 733 179	2 585 519	5,7
Zobowiązania podporządkowane	327 155	326 714	0,1
Rezerwy	11 196	20 205	-44,6
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	3 135	872	259,5
- bieżące	1 374	406	238,4
- odroczone	1 761	466	277,9
Pozostałe zobowiązania	122 298	119 334	2,5
Kapitał własny razem	1 480 545	1 441 859	2,7
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA RAZEM	18 417 105	16 866 539	9,2

Grupa BOŚ S.A. posiadała pełną zdolność do realizacji wymagalnych zobowiązań oraz finansowania akcji kredytowej i innych wydatków inwestycyjnych.

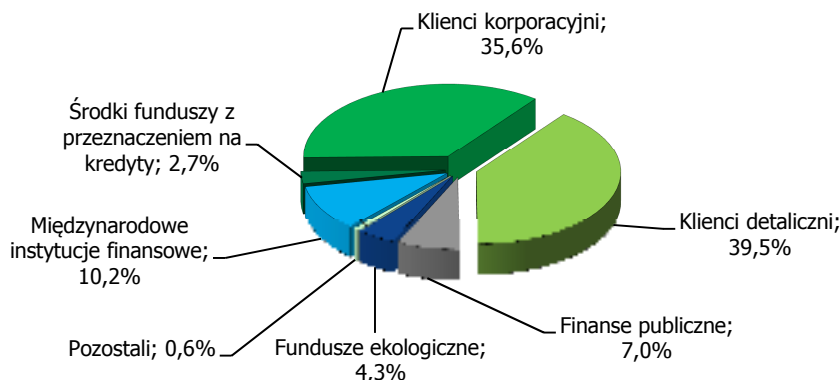
2.3. Źródła finansowania działalności Grupy

2.3.1. Zobowiązania wobec klientów

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	tys. zł		%
Klienci korporacyjni	4 699 860	4 292 099	9,5
Klienci detaliczni	5 214 554	4 617 444	12,9
Finanse publiczne	926 324	710 341	30,4
Fundusze ekologiczne	562 466	547 202	2,8
Pozostali klienci	83 119	40 027	107,7
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 349 408	1 155 887	16,7
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	360 344	453 320	-20,5
ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW RAZEM	13 196 075	11 816 320	11,7

Zobowiązania Grupy wobec klientów według stanu na 31 grudnia 2013 r. wyniosły 13 196,1 mln zł, co oznacza, że się zwiększyły o 1 379,8 mln zł, tj. o 11,7% w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. Depozyty zwiększyły się we wszystkich segmentach klientów: w segmencie detalicznych wzrosły o 12,9%, tj. o 597,1 mln zł, w segmencie klientów korporacyjnych o 9,5%, tj. 407,8 mln zł, oraz w segmencie finansów publicznych wzrosły o 216,0 mln zł, tj. o 30,4%.

Udział depozytów detalicznych w zobowiązaniach ogółem wobec klientów zwiększył się do 39,5% na koniec 2013 r. z 39,1% na koniec 2012 r. Udział depozytów korporacyjnych w depozytach ogółem wyniósł 35,6% na koniec 2013 r. wobec 36,3% na koniec 2012 r.

Zobowiązania wobec klientów - struktura segmentowa

Przeciętna podstawowa stopa oprocentowania depozytów pozyskanych przez sieć placówek Banku:

- w złotych wyniosła 3,01% w 2013 r. wobec 4,35% w 2012 r.,
- w walutach obcych wyniosła 0,48% w 2013 r. wobec 0,51% w 2012 r.

2.3.2. Obligacje własne

Istotnym źródłem finansowania działalności są zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych. Na koniec 2013 r. wyniosły 2 733,2 mln zł wobec 2 585,5 mln zł w 2012 r., co oznacza wzrost o 5,7%.

W 2013 r. odbyło się piętnaście emisji obligacji krótkoterminowych, serie od K.T.1.13 – KT.1.27 o łącznej wartości 682,5 mln zł oraz siedem emisji obligacji długoterminowych o wartości 1 050 mln zł. Bank dokonał przedterminowego wykupu następujących papierów wartościowych: obligacji serii H - wykup w dniu 27 lutego 2013 r. w kwocie 185 mln zł oraz obligacji serii F - wykup w dniu 4 kwietnia 2013 r. w kwocie 150,1 mln zł.

2.3.3. Informacje o zaciągniętych kredytach i umowach pożyczek

W 2013 r. Bank nie podpisał umów dotyczących kredytów i pożyczek z międzynarodowymi instytucjami finansowymi i bankami zagranicznymi.

Informacja o zaciągniętych pożyczkach w latach poprzednich:

Pożyczkodawca	Kwota pożyczki	Kwota do wykorzystania	Waluta	Data zawarcia umowy	Data spłaty kapitału
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	-	EUR	4-11-2002	15-3-2014
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	-	EUR	2-7-2003	18-12-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	-	EUR	18-7-2003	15-3-2016
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	10 000	-	EUR	20-3-2007	I transza 15-09-2017 II transza 15-09-2018
European Investment Bank, Luksemburg	50 000	-	EUR*	12-11-2007	15-6-2020
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	-	EUR*	17-3-2008	25-04-2023
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	-	EUR	3-12-2009	I i II transza 15-06-2021
Kreditanstalt für Wiederaufbau, Frankfurt	15 000	-	EUR	16-12-2009	15-03-2017
Council of Europe Development Bank, Paryż	50 000	-	EUR	8-03-2010	I transza 22-04-2025 II transza 9-07-2021
Nordic Investment Bank	30 000	20 000	EUR	30-05-2011	I i II transza 31-05-2019
European Investment Bank, Luksemburg	75 000	-	EUR	8-02-2012	I transza 15-06-2020 II transza 15-03-2021 III transza 15-12-2021
Council of Europe Development Bank, Paryż	75 000	30 000	EUR	26-03-2012	I transza 26-07-2021 II transza 21-10-2022
RAZEM EUR	540 000	50 000			

* wykorzystanie w PLN lub EUR

W 2013 r. nie było wypowiedzianych umów dotyczących kredytów i pożyczek. Zaciągnięte przez Bank kredyty i pożyczki stanowią uzupełnienie głównych źródeł finansowania działalności jakim są zobowiązania wobec klientów, emisje obligacji oraz kapitał własny.

2.3.4. Informacje o zaciągniętych kredytach, umowach pożyczek, poręczeniach i gwarancji, nie dotyczących działalności operacyjnej Banku

W 2013 r. Bank nie zaciągał umów pożyczek, poręczeniach i gwarancji, nie dotyczących działalności operacyjnej Banku.

2.4. Aktywa i zobowiązania warunkowe Grupy

Zobowiązania warunkowe Grupy ogółem na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosły 2 949,6 mln zł, w tym zobowiązania finansowe Grupy wyniosły 2 585,2 mln zł.

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
		tys. zł	%
Zobowiązania warunkowe:	2 949 612	1 894 386	55,7%
Finansowe, w tym:	2 585 201	1 531 169	68,8%
otwarte linie kredytowe w tym:	2 203 307	1 434 043	53,6%
- odwołalne	1 843 940	1 155 407	59,6%
- nieodwołalne	359 367	278 636	29,0%
otwarte akredytywy importowe	195 421	10 927	1688,4%
promesy udzielenia kredytu w tym:	186 473	85 682	117,6%
- nieodwołalne	186 473	85 682	117,6%
pozostałe	-	517	x
Gwarancyjne, w tym:	346 936	360 017	-3,6%
poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	57 046	69 888	-18,4%
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	289 890	290 070	-0,1%
pozostałe	-	59	x
Gwarantowanie emisji	17 475	3 200	446,1%
Aktywa warunkowe:	473 471	819 223	-42,2%
Finansowe, w tym:	207 360	616 025	-66,3%
otwarte linie kredytowe	207 360	586 025	-64,6%
Gwarancyjne	259 809	197 599	31,5%
Inne	6 302	5 599	12,6%
AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE RAZEM	3 423 083	2 713 609	26,1%

W 2013 r. Bank udzielił 400 gwarancji i poręczeń na ogólną kwotę 283,0 mln zł (analogiczne dane za 2012 r. to 554 udzielonych gwarancji i poręczeń na kwotę 360,3 mln zł). W 2013 r. gwarancje i poręczenia zostały udzielone z terminami ważności (ilościowo):

- 86,5% od 1 m-ca do 3 lat,
- 12,0% to gwarancje z terminem ważności od 3 do 5 lat,
- 1,5% to gwarancje z terminem ważności powyżej 5 lat.

Stan czynnych gwarancji i poręczeń Grupy ogółem wyniósł 346,9 mln zł, z czego:

- 361,4 mln zł dotyczyło stanu czynnych gwarancji wystawionych przez Bank Rezydentom,
- większość (ilościowo) udzielonych w 2013 roku gwarancji dotyczy zobowiązań przetargowych i dobrego wykonania umowy;

Zleceńdawcami gwarancji były, wg stanu ich zobowiązań na 31 grudnia 2013 r.:

- w 94,8% jednostki niefinansowe,
- w 4,8% sektor instytucji rządowych i samorządowych,
- w 0,4% jednostki finansowe.

2.5. Informacje o udzielonych pożyczkach, poręczeniach i gwarancjach podmiotom zależnym

Wg stanu na 31 grudnia 2013 r. Bank stan udzielonych gwarancji i poręczeń jednostkom zależnym wynosił:

- Dom Maklerski BOŚ S.A w wysokości 11,0 mln zł,
- BOS Finance AB w wysokości 1 347,8 mln zł,
- BOŚ Invest Management Sp. z o.o. w wysokości 3,5 mln zł.

3. STRATEGIA ROZWOJU GRUPY

3.1. Kierunki rozwoju Banku

W maju 2013 r. Rada Nadzorcza Banku podjęła uchwałę w sprawie zatwierdzenia Strategii działania Banku na lata 2013-2016. Aktualizacja dotychczas obowiązującej Strategii działania Banku była przeprowadzona z uwagi na zmiany w otoczeniu rynkowym Banku, w tym m.in.: zmiany wynikające z Rekomendacji T oraz dyrektywy CRD IV, nowelizacji ustawy o BFG, zmiany w sytuacji gospodarczej np. spadek stóp procentowych, aprecjacja złotego czy kontynuowanie umiarkowanego tempa rozwoju sektora bankowego. Powyższe uwarunkowania wpłynęły na decyzję o weryfikacji prognozy wskaźników Banku na lata 2013 – 2016. Ponadto przyjęty dokument wydłużył horyzont obowiązywania Strategii o kolejny rok, tj. do 2016 r.

Realizacja przyjętej Strategii powinna znaleźć odzwierciedlenie m.in. w zwiększeniu rentowności kapitału własnego oraz rentowności aktywów. Ma ona również pozwolić na znaczące zwiększenie efektywności działania Banku, a tym samym obniżenie wskaźnika C/I. Poprawa rentowności i efektywności Banku mają zostać osiągnięte poprzez wzrost przychodów prowizyjnych, centralizację procesów wsparcia, zwiększenie efektywności kosztowo-inwestycyjnej oraz efektywności w zakresie windykacji, oceny ryzyka kredytowego i operacyjnego. W perspektywie roku 2016, BOŚ S.A. będzie umacniał swoją pozycję na rynku jako „EkoBank” specjalizujący się w finansowaniu ekologii i będący bankiem dla ceniących styl życia „eko”. BOŚ S.A. będzie dążył do zwiększenia wartości Banku jako istotnego podmiotu systemu finansowania ekologii w Polsce, zaspokajania potrzeb finansowych klientów poprzez wyjątkową, proekologiczną ofertę produktową, zaangażowanie w projekty wspierające zrównoważony rozwój oraz umożliwienie dodatkowych i unikalnych na rynku bankowym kompetencji.

W najbliższych latach jednym z podstawowych celów BOŚ S.A. będzie utrzymanie pozycji na rynku finansowania projektów proekologicznych. Zgodnie ze Strategią, Bank planuje powiększyć udział kredytów udzielonych na działania służące ochronie środowiska oraz wspierające zrównoważony rozwój do około 30% całego portfela kredytowego. Bank będzie się koncentrował na finansowaniu przedsięwzięć z zakresu: efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii, zbiórki i zagospodarowania odpadów, gospodarki wodno – ściekowej, a także finansowania strukturalnego.

Strategia Banku w Pionie Korporacji i Finansów Publicznych zakłada, iż BOŚ S.A. jest partnerem dla polskich przedsiębiorców, a także wiodącym bankiem w finansowaniu projektów związanych z ochroną środowiska w Polsce. Priorytetem ponadto jest osiągnięcie znaczącego udziału w finansowaniu projektów unijnych. Strategia Banku w Pionie Korporacji i Finansów publicznych obejmuje zwiększanie udziału w segmencie klientów korporacyjnych (głównie z segmentu MŚP) oraz klientów realizujących projekty z zakresu ochrony środowiska. Ambicją Banku w Pionie Korporacji i Finansów publicznych jest bycie bankiem pierwszego wyboru dla klientów poszukujących finansowania inwestycji proekologicznych.

Strategia w Pionie Detalicznym zakłada, iż BOŚ S.A. jest preferowanym bankiem i animatorem nowego rynku finansowania rozwiązań oferujących korzyści ekonomiczne dzięki ekologii. Posiadana oferta proekologiczna będzie stanowiła dźwignię wzrostu sprzedaży produktów wysokomarżowych. Dodatkowo BOŚ S.A. ze swoim Domem Maklerskim mają ambicje stać się istotnymi podmiotami na rynku sprzedaży produktów oszczędnościowych, inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Osiągnięcie powyższych celów ma być możliwe dzięki realizacji szeregu inicjatyw wspierających realizację Strategii, w tym m.in.: budowie wyróżniającej oferty produktowej, dostosowanej do szans tworzącego się

rynku prosumentów w Polsce poprzez łączenie ekologii z korzyścią finansową, wdrożeniu platformy internetowej umożliwiającej lokowanie i pomnażanie oszczędności, uruchomieniu modelu oddziały w nowej formule czy wdrożeniu narzędzi do zarządzania jakością obsługi oraz relacji z klientami.

3.2. Kierunki rozwoju Grupy

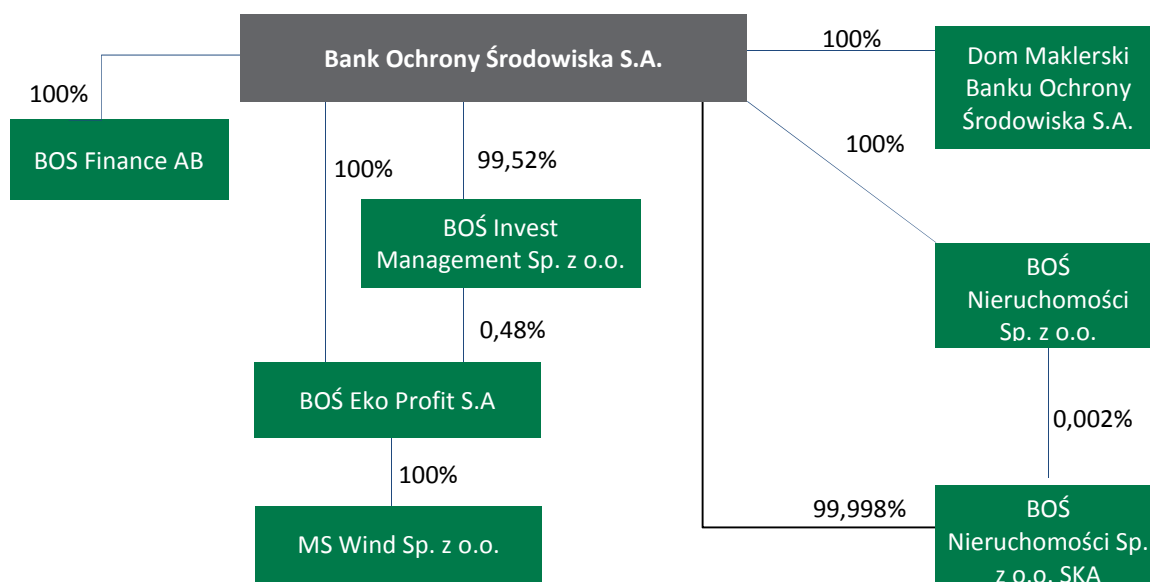
Grupa BOŚ S.A. koncentruje się na łączeniu rozwoju usług tradycyjnej bankowości z oferowaniem Klientom produktów przez podmioty Grupy Kapitałowej.

Kompleksowe rozwiązania proponowane przez Grupę BOŚ S.A. w obszarze produktów ekologicznych zawierają szereg elementów związanych z doбором odpowiednich instalacji ekologicznych, ich montażem, a także późniejszym serwisem. Wyróżnikiem tego rozwiązania jest stawianie na pełne zaspokojenie potrzeb klienta, przy czym finansowanie oferowane przez Bank jest tylko jednym z elementów budujących ofertę.

Grupa BOŚ S.A. przewiduje szybki rozwój rynku prosumentów w obszarze odnawialnych źródeł energii, na którym chce odgrywać istotną rolę. Grupa BOŚ S.A. dąży do kreowania rynku poprzez budowę świadomości ekologicznej Klientów.

Polityka BOŚ S.A. w zakresie inwestycji kapitałowych zakłada możliwość zaangażowania Banku w podmioty o profilu umożliwiającym poszerzenie zakresu oferowanych usług i produktów dla klientów Banku. Bank koncentruje się na inwestycjach kapitałowych w podmioty zależne od Banku, wzmacniając ich bazę kapitałową oraz swoją pozycję na rynku finansowym.

4. ORGANIZACJA GRUPY KAPITAŁOWEJ

Na dzień 31 grudnia 2013 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOS Finance AB, BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. oraz BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna, a także MS Wind sp. z o.o. Jednostką stowarzyszoną z Bankiem jest spółka pod nazwą WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.

BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku.

BOŚ Finance AB realizuje usługi finansowe, w tym związane z emisją euroobligacji wyemitowanych przez Bank w 2011 r.

BOŚ Invest Management sp. z o.o. prowadzi działalności finansową oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu powierzchni biurowej i usługowej.

BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. prowadzi działalności w zakresie obrotu i zarządzania nieruchomościami działając jako Komplementariusz BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna.

BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna prowadzi działalności w zakresie obrotu i zarządzania nieruchomościami.

Bank nie dokonywał inwestycji kapitałowych poza jego grupą jednostek powiązanych. Bank koncentruje się na inwestycjach kapitałowych w podmioty zależne od Banku, wzmacniając tym samym swoją pozycję na rynku finansowym, szczególnie w segmencie inwestycji proekologicznych. Grupa utrzymuje politykę inwestycyjną w zakresie zbycia akcji spółek, które zostały nabyte w ramach aportu wniesionego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zamian za akcje serii „O” wyemitowane przez BOŚ S.A.

Informacja o sprzedaży / nabyciu akcji i udziałów w spółkach kapitałowych

W 2013 r. Bank Ochrony Środowiska S.A.:

- nabył udziały w spółce BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na zgromadzeniu wspólników tej spółki na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosi 100%,
- nabył akcje w spółce BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. spółka komandytowo akcyjna. Udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosi 99,998%. Komplementariuszem Spółki jest spółka BOŚ Nieruchomości sp. z o.o., której udział w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosi 0,002%,
- w ramach dokapitalizowania jednostek zależnych, objął akcje serii B w spółce BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A. w zamian za wkład niepieniężny w postaci nieruchomości oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu,
- dokonał przekształcenia formy prawnej Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. ze spółki komandytowo akcyjnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością to jest BOŚ Invest Management sp. z o.o.

Zgodnie z Umową Spółki BOŚ Invest Management sp. z o.o. z dniem 30 grudnia 2013 r. nastąpiło automatyczne umorzenie 92% udziałów BOŚ Invest Management sp. z o.o. Udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na zgromadzeniu wspólników po realizacji umorzenia udziałów spółki na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosi 99,52%.

5. PODSTAWOWY ZAKRES DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ

5.1. Działalność bankowa

Podstawowym celem Banku jest efektywne gospodarowanie kapitałami akcjonariuszy i środkami pieniężnymi powierzonymi przez klientów, zapewniające dochodowość działalności i bezpieczeństwo powierzonych środków.

BOŚ S.A. dąży aby być postrzegany jako Bank dla aktywnych, który troszczy się o Klientów i środowisko. Kanon wartości korporacyjnych BOŚ S.A. to: Trwałość, Rzetelność, Ochrona środowiska, Społeczna odpowiedzialność, Klient i Aktywność. Misja BOŚ S.A.: Rzetelny bank – w trosce o Ciebie i Nasze środowisko.

Zgodnie ze Statutem, misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

5.2. Udział Grupy BOŚ S.A. w sektorze

W 2013 r. BOŚ S.A. zwiększył swój udział w sumie bilansowej sektora o 0,06 p.p. Wzrósł udział w zobowiązaniach o 0,07 p.p. oraz kredytach i pożyczkach o 0,05 p.p. Udział BOŚ S.A. w sektorze banków komercyjnych na koniec 2013 r. (opracowano na podstawie danych KNF dotyczących sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi) wynosił:

- 1,30% w zakresie sumy bilansowej, wobec 1,24% na koniec 2012 r.,
- 1,35% w zakresie zobowiązań ogółem, wobec 1,28% na koniec 2012 r.,
- 1,24% w zakresie kredytów i pożyczek, wobec 1,19% na koniec 2012 r.

Grupa BOŚ S.A. prowadzi działalność maklerską poprzez Spółkę zależną - Dom Maklerski BOŚ S.A. (DM BOŚ S.A.). Średni udział DM BOŚ S.A. w 2013 r. w obrotach w transakcjach sesyjnych Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w najistotniejszych obszarach działalności wyniósł:

- 2,68% na rynku akcji, wobec 2,06% w roku 2012,
- 20,21% na rynku kontraktów terminowych, wobec 14,78% w roku 2012,
- 17,79% na rynku opcji, wobec 21,82% w 2012 r.

6. PODSTAWOWE PRODUKTY, USŁUGI I SFERY DZIAŁALNOŚCI

6.1. Produkty bankowe

Bank posiada w swojej ofercie produkty (depozytowe, kredytowe, rozliczeniowe) oferowane wszystkim grupom klientów, jak również produkty skierowane bezpośrednio do wybranych grup klientów BOŚ S.A. Bank wyodrębnia następujące piony biznesowe: Pion Korporacji i Finansów Publicznych oraz Pion Detaliczny. W ramach Pionu Korporacji i Finansów Publicznych Bank dodatkowo wyodrębnia podstawowe segmenty: klientów korporacyjnych, klientów segmentu finansów publicznych i klientów funduszy ekologicznych. W ramach Pionu Detalicznego Bank wyodrębnia osoby fizyczne oraz segment mikroprzedsiębiorstw, segment wspólnot mieszkaniowych i segment organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO). Warunki i zasady współpracy z poszczególnymi grupami klientów są dostosowywane przez Bank do zmieniających się warunków rynkowych oraz potrzeb adresatów oferty Banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu celu w postaci ustawicznego podnoszenia efektywności obsługi klientów.

6.2. Liczba obsługiwanych klientów, rachunków, kart płatniczych i placówek

Na koniec 2013 r. działalność operacyjną prowadziło 17 Oddziałów Głównych i 78 Oddziałów Operacyjnych. Obsługa klientów korporacyjnych była prowadzona w 11 Centrach Korporacyjnych.

W celu szerszego dotarcia do klientów z ofertą, Bank współpracował z pośrednikami finansowymi oferującymi kredyty i pożyczki hipoteczne oraz pożyczki gotówkowe. Bank współpracuje również z doradcami partnerskimi oferując za ich pośrednictwem produkty hipoteczne, pożyczki gotówkowe, rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, pożyczki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz karty kredytowe.

W Domu Maklerskim BOŚ S.A. funkcjonowało 16 placówek według stanu na 31 grudnia 2013 r. DM BOŚ S.A. świadczy także usługi za pośrednictwem platformy internetowej (www.bossa.pl).

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	tys.	tys.	%
BANK OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.			
Liczba klientów	230,7	217,2	6,2
Liczba klientów detalicznych	223,7	210,3	6,4
Liczba klientów Pionu Korporacji i Finansów Publicznych	6,9	6,8	1,0
Liczba rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych*	218,9	201,5	8,6
Karty płatnicze i kredytowe razem	116,1	132,2	-12,2
Liczba placówek (w szt.)	95	98	-3,1
Dom Maklerski BOŚ S.A.			
Liczba rachunków inwestycyjnych	73,0	64,3	13,5
w tym liczba rachunków internetowych	63,1	54,1	16,6
Liczba placówek (w szt.)	16	15	6,7

* łącznie z rachunkami oszczędnościowymi

6.3. Oferta proekologiczna i współpraca z funduszami ochrony środowiska

Oferta proekologiczna obejmuje produkty własne oraz kredyty udzielane we współpracy z donatorami. Oferta jest zróżnicowana i dostosowana do potrzeb wszystkich rodzajów podmiotów. Produkty BOŚ S.A. są skierowane do klientów korporacyjnych, segmentu finansów publicznych oraz klientów detalicznych. Kredyty te służą finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych oraz promowaniu rozwiązań przyjaznych środowisku. Bank rozwija działalność w zakresie finansowania odnawialnych źródeł energii.

Kredyty proekologiczne

Saldo kredytów proekologicznych na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosiło 2 847,2 mln zł wg wartości kapitału, co stanowiło 23,1% salda kredytów ogółem w Banku. Udział kredytów proekologicznych w portfelu Banku systematycznie wzrasta (saldo na 31 grudnia 2012 r. - 2 208,9 mln zł, co stanowiło 19,4% salda kredytów ogółem).

Kwota nowo zawartych umów kredytów proekologicznych w okresie 1 stycznia 2013 r. – 31 grudnia 2013 r. wyniosła 2 163,4 mln zł. W zdecydowanej większości kredyty proekologiczne skierowane były do klientów korporacyjnych (84% kwoty kredytów proekologicznych). Wartość udzielonych kredytów była 2,86 razy wyższa w stosunku do ubiegłego roku (dynamika 285,7%), przy czym największą dynamikę uzyskano w kredytach dla klientów korporacyjnych (dynamika 362,4%).

Kredyty proekologiczne przeznaczone były przede wszystkim na inwestycje z zakresu ochrony atmosfery (1 745,3 mln zł, co stanowiło 80,6% kwoty zawartych umów kredytów proekologicznych), głównie na działania dotyczące efektywności energetycznej i budowy odnawialnych źródeł energii.

Zgodnie ze Strategią Banku na lata 2013 – 2016, BOŚ S.A. będzie umacniał swoją pozycję na rynku jako bank specjalizujący się w finansowaniu ekologii. W przypadku wewnętrznych czynników determinujących rozwój BOŚ S.A., a więc realizację Strategii Banku, kluczowe będzie zrealizowanie szeregu inicjatyw – projektów i przedsięwzięć powołanych w celu wsparcia wytyczonych kierunków strategicznych. W ramach wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju BOŚ S.A. w najbliższym okresie należy również wymienić powołanie spółki córki, której działalność będzie związana z realizacją jednego z kluczowych projektów o charakterze proekologicznym – kompleksowego rozwiązania BOŚ EkoSystem.

Przewaga konkurencyjna Banku jest budowana w oparciu o bogatą, dostosowaną do potrzeb inwestorów ofertę produktów proekologicznych oraz doświadczoną kadrę ekologów Banku, służącą Klientom konsultacjami w zakresie możliwych rozwiązań proekologicznych i generowanych przez nie korzyści, co stanowi podstawę dalszego rozwoju proekologicznej działalności w obszarze kredytowania zadań inwestycyjnych.

Zobowiązania wobec funduszy ekologicznych

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	tys. zł		%
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	82 603	68 872	19,9
– lokaty terminowe	479 863	478 330	0,3
FUNDUSZE EKOLOGICZNE	562 466	547 202	2,8

Stan depozytów funduszy ekologicznych w 2013 r. zwiększył się o 2,8%, wzrosły zarówno środki na rachunkach bieżących-rozliczeniowych o 13,7 mln zł, jak i na lokatach terminowych o 1,5 mln zł.

6.4. Segment klientów korporacyjnych

Sektor małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) pozostaje dla BOŚ S.A. jednym z najważniejszych segmentów rynku. Konstruując szeroką ofertę produktów rozliczeniowych, depozytowych i kredytowych Bank posiada bazę, w oparciu o którą dla każdego klienta może być budowana indywidualna oferta dostosowana do konkretnych potrzeb.

W zakresie oferty rozliczeniowej Bank posiada standardowe rachunki bieżące, pełniące funkcje rozliczeniowe i służące do gromadzenia środków pieniężnych oraz przeprowadzania rozliczeń krajowych i zagranicznych. Rachunki mogą być prowadzone w PLN oraz USD, EUR, GBP, CHF, SEK, HUF, RUB oraz CZK.

W roku 2013 r. w zakresie oferty rachunków:

- wprowadzono do oferty promocje: Rachunek z Mocą, Kredyt z Mocą oraz Kompensator za 1 zł. W ramach niniejszej oferty Bank promuje Klientów za wykorzystanie proekologicznych technologii kompensacji mocy biernej,
- uatrakcyjniono ofertę rachunków bankowych o możliwość otwierania rachunków bieżących i pomocniczych w walucie CZK,
- została wzbogacona oferta Kont Wyjątkowe Biznes – w ramach Modułu Rozliczeniowego rozszerzono ofertę o bezpłatne wypłaty z bankomatów oraz w ramach Modułu FX rozszerzono ofertę o bezpłatne rozliczanie przychodzących poleceń wypłaty w obrocie dewizowym,
- rozszerzono ofertę rachunków powierniczych o Rachunki Powiernicze prowadzone zgodnie z art. 59 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Dzięki zmianom w ofercie Klienci mogą korzystać z nowego rodzaju zabezpieczenia transakcji handlowych dostępnego w BOŚ S.A.,
- wdrożono Rachunek Lokacyjny BOŚ Biznes – jest to atrakcyjnie oprocentowany rachunek bankowy umożliwiający elastyczność wpłat i wypłat w dowolnym momencie bez utraty odsetek,
- rozszerzono funkcjonalności produktu Kaucja na rachunku bankowym o możliwość dokonywania dopłat i wypłat w trakcie trwania umowy kaucji,
- wdrożono uproszczenia w procesie zakładania i rozliczania lokat negocjowanych klientów, którzy nie posiadają rachunku bieżącego w BOŚ S.A.

Kontynuowano sprzedaż kredytów finansujących działalność bieżącą oraz inwestycyjną, w tym proekologiczną, dopasowując każdorazowo warunki transakcji kredytowych do potrzeb klienta. BOŚ S.A. oferuje także linię wielocelową i gwarancyjną, które cieszą się dużym zainteresowaniem Klientów, ponieważ w ramach jednej umowy i jednego zabezpieczenia, Klient może korzystać z różnych produktów kredytowych, w tym kredytu w rachunku bieżącym, kredytów obrotowych w rachunku kredytowym oraz gwarancji bankowych.

W zakresie produktów kredytowych w ciągu roku 2013:

- uatrakcyjniono ofertę produktu kredytowego Kredyt EkoMontaż o możliwość finansowania zakupu ogniw fotowoltaicznych oraz uzyskania dotacji na realizację projektu z ARiMR,
- wzbogacono ofertę Kredytu z Dobrą Energią o możliwość finansowania elektrowni fotowoltaicznych oraz uatrakcyjniono parametry produktu, m.in. podwyższono maksymalną wysokość kredytu do 90% wartości inwestycji, wprowadzono karencję odsetek do 18 miesięcy oraz możliwości wydłużenia karencji kapitału i odsetek o 6 miesięcy po zakończeniu inwestycji,

- rozszerzono ofertę dostępnych produktów w ramach linii wielocelowej o produkty: akredytywa dokumentowa i promesa udzielenia gwarancji oraz rozszerzono listę dostępnych walut o EUR i USD,
- uatrakcyjniono ofertę produktów proekologicznych o możliwość zastosowania uproszczonej ścieżki dla kredytów udzielanych w ramach promocji Kredyt z Mocą oraz kredytów EkoOszczędny udzielnych na zakup urządzeń służących ochronie środowiska na mniejsze kwoty do 500 tys. zł,
- wydłużono promocję Kredyt z Mocą na czas nieokreślony, co umożliwi ugruntowanie proekologicznego wizerunku Banku na rynku i realizację strategii ekologicznej Banku,
- zmodyfikowano ofertę wykupu wierzytelności w obrocie krajowym poprzez wprowadzenie możliwości nabywania przez Bank wierzytelności leasingowych.

Kredyty udzielone klientom korporacyjnym

Wartość kredytów udzielonych klientom korporacyjnym wyniosła 4 333,5 mln zł na dzień 31 grudnia 2013 r. i zwiększyła się o 25,3% wobec stanu na koniec 2012 r.

Faktoring

Faktoring jest usługą finansową przeznaczoną dla firm, które wystawiają faktury z odroczonym terminem płatności oraz poszukują elastycznego i szybkiego finansowania. Jest wsparciem ze strony Banku dla właścicieli małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, które pozwala uzyskać przewagę konkurencyjną.

W ofercie Banku wyróżniamy:

- faktoring z regresem w obrocie krajowym bądź zagranicznym,
- faktoring z polisą w obrocie krajowym bądź zagranicznym,
- faktoring odwrotny.

Do obsługi faktoringu w BOŚ S.A. przeznaczony jest internetowy system BOŚ Faktor, który gwarantuje klientom pełną kontrolę nad wierzytelnościami oraz umożliwia 24-godzinny kontakt z Bankiem przez 7 dni w tygodniu. System służy do automatycznej obsługi transakcji faktoringowych.

W 2013 r. obroty wypracowane z tytułu faktoringu osiągnęły wartość 1,65 mld zł i były o 40,81% wyższe niż w 2012 r. Rozwój faktoringu w BOŚ S.A. jest ponad dwa razy szybszy niż rynek usług faktoringowych w Polsce, który zanotował wzrost na poziomie 15,54%. Rok 2013 BOŚ S.A. zakończył z udziałem w rynku na poziomie 2%.

Zobowiązania wobec klientów korporacyjnych

Wyszczególnienie	31.12.2013 tys. zł	31.12.2012	Zmiana %
rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 027 817	1 050 145	-2,1
lokaty terminowe	3 672 043	3 241 954	13,3
KLIENCI KORPORACYJNI	4 699 860	4 292 099	9,5

Stan depozytów klientów korporacyjnych w Grupie w 2013 r. zwiększył się o 9,5%. Środki na lokatach terminowych wzrosły o 430,0 mln zł przy spadku środków na rachunkach bieżących o 22,3 mln zł.

6.5. Segment finansów publicznych

W 2013 roku Bank kontynuował współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w Polsce. Dla części z nich prowadził kompleksową obsługę bankową budżetów, umożliwiającą efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest prowadzona w trybie Ustawy Prawo zamówień publicznych, poprzez wykorzystanie produktów i usług bankowych oraz innych instrumentów udostępnianych przez Bank.

Dla klientów segmentu finansów publicznych Bank oferuje wszystkie standardowe produkty depozytowe i kredytowe pozostające w ofercie. Szczególny zakres oferty BOŚ S.A. stanowią produkty służące finansowaniu projektów proekologicznych (kredyty preferencyjne i komercyjne), a także kredyty z linii banków zagranicznych przeznaczone na finansowanie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i

inwestycji infrastrukturalnych, jak również Europejska Oferta, która jest pakietem produktów skierowanych do przedsiębiorców, samorządów i spółek komunalnych.

Jedną z ważnych form współpracy Banku z klientami ww. segmentu jest świadczenie kompleksowej obsługi emisji obligacji komunalnych obejmującej: przygotowanie emisji, prowadzenie ewidencji obligacji oraz obsługę płatności wynikających z emisji.

Kredyty udzielone klientom segmentu finansów publicznych

Wartość kredytów udzielonych klientom segmentu finansów publicznych wyniosła 2 932,9 mln zł na dzień 31 grudnia 2013 r. wobec 3 077,6 mln zł na koniec 2012 r.

Zobowiązania wobec segmentu finansów publicznych

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	402 862	276 271	45,8
lokaty terminowe	523 462	434 070	20,6
FINANSE PUBLICZNE	926 324	710 341	30,4

W 2013 r. Grupa odnotowała wzrost depozytów finansów publicznych o 215 mln zł, co stanowiło 30,4% wzrost w porównaniu do końca 2012 r. Wzrost dotyczył salda lokat terminowych oraz rachunków bieżących.

Organizacja niepublicznych emisji obligacji komunalnych

W całym 2013 r. Bank podpisał 31 umów organizacji emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 251,1 mln zł, wobec 12 umów w całym 2012 r. o łącznej wartości 77,8 mln zł

Na dzień 31 grudnia 2013 r.:

- Bank obsługiwał 100 programów emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 758,8 mln zł, wobec 83 programów emisji obligacji komunalnych o łącznej wartości 618,6 mln zł na 31 grudnia 2012 r.,
- Łączne zadłużenie emitentów obligacji komunalnych z tytułu emisji organizowanych przez Bank po cenie nominalnej wynosiło 635,5 mln zł, co oznacza wzrost o 18,8% w stosunku do stanu z dnia 31 grudnia 2012 r. (534,9 mln zł).

6.6. Segment klientów detalicznych

Oferta BOŚ S.A. dla klientów detalicznych, najliczniejszej grupy klientów Banku, jest kompleksowa i obejmuje wszystkie podstawowe produkty i usługi dostępne na polskim rynku bankowym, a także szeroki wybór produktów proekologicznych służących zarówno finansowaniu rozwiązań proekologicznych (m.in.: EKO POŻYCZKA, Ekologiczny Kredyt Hipoteczny, Słoneczny Ekokredyt, kredyty z dopłatami do oprocentowania i kapitału we współpracy z donatorami środków), jak również podkreślających proekologiczny charakter działalności Banku (np. lokaty terminowe z celem ekologicznym).

Bank posiada również szeroką ofertę produktów dla segmentu mikroprzedsiębiorstw (obejmującego podmioty nie prowadzące pełnej rachunkowości), segmentu wspólnot mieszkaniowych oraz segmentu organizacji pozarządowych i innych instytucji niekomercyjnych (NGO).

Oferta Banku dla tych segmentów obejmuje produkty rozliczeniowe, karty płatnicze, usługi i produkty w zakresie lokowania nadwyżek pieniężnych, usługi bankowości elektronicznej i produkty kredytowe. W 2013 r. w segmencie klientów detalicznych odnotowano:

- zwiększenie sprzedaży wysokomargowych produktów kredytowych, w tym w szczególności pożyczki gotówkowej o 35,5% w stosunku do 2012 r.,
- intensyfikację działań w zakresie oferty depozytowej wynikająca z jednej strony z potrzeby dostosowania się do dynamicznie zmieniających się w trakcie roku uwarunkowań zewnętrznych (cykl

obniżek podstawowych stóp procentowych NBP) z drugiej z konieczności realizacji potrzeb biznesowych i płynnościowych Banku z zachowaniem dbałości o kosztowość salda depozytów detalicznych ogółem,

- dalszy wzrost znaczenia oferty proekologicznej w sprzedaży produktów kredytowych i depozytowych oraz w generowaniu wyników finansowych Pionu Detalicznego,
- stałe podnoszenie kompetencji sił sprzedażowych Banku w oferowaniu klientom produktów oszczędnościowych i oszczędnościowo-inwestycyjnych, a także ubezpieczeniowych, ze szczególnym uwzględnieniem produktów ochronnych dodawanych fakultatywnie do produktów rozliczeniowych i kredytowych, a także oferowanych samodzielnie,
- rewitalizację oferty rachunków bieżących dla mikroprzedsiębiorców, w tym wprowadzenie konta dla rozpoczynających działalność gospodarczą, zoptymalizowanego pod względem kosztów obsługi bankowej tworzącej się firmy.

Zobowiązania wobec klientów detalicznych

Działania podejmowane przez Bank w 2013 r. w zakresie produktów depozytowych dla klientów detalicznych były nastawione na systematyczne budowanie salda depozytów detalicznych i realizację celów płynnościowych Banku, z jednoczesną dbałością o optymalizację kosztowości portfela depozytowego i bieżące dopasowanie do zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego. Najistotniejszymi produktami depozytowymi dla klientów detalicznych pod względem budowy salda były w 2013 r.:

- rachunki bieżące, w tym konta osobiste z podstawowym Kontem bez Kantów z programami premiovymi, na których na koniec roku były zdeponowanych 592 mln zł,
- rachunek oszczędnościowy Konto Ekoprofit, którego saldo w 2013 r. wzrosło o 652 mln zł do poziomu 1,19 mld zł,
- krótkoterminowe lokaty: Ekolokata 4M, Lokata Zimowa, Lokata Słoneczna, Ekolokata Zimowa,
- lokaty negocjowane.

Wyszczególnienie	31.12.2013	31.12.2012	Zmiana
	tys. zł		%
rachunki bieżące/rozliczeniowe	2 343 473	1 522 461	53,9
lokaty terminowe	2 871 081	3 094 983	-7,2
KLIENCI DETALICZNI	5 214 554	4 617 444	12,9

Saldo depozytów detalicznych na 31 grudnia 2013 r. wynosiło 5 214,6 mln zł i przyrosło w stosunku do końca 2012 r. o 597,1 mln zł, tj. o 12,9%.

W obszarze polityki cenowej Bank realizował ostrożną, ale konsekwentną strategię sukcesywnego obniżania oprocentowania, tak by zminimalizować ryzyko istotnych wahań salda i zachować bieżącą zdolność oferty do stałego zwiększania wolumenów.

Na początku roku, w okresie niepewności co do zmienności stóp procentowych NBP w dłuższej perspektywie oraz szybkości i poziomu reakcji banków konkurencyjnych i klientów na te zmiany, Bank w bieżącej ofercie sprzedażowej utrzymywał krótkie lokaty („Ekokolata” 4M, Zimowa, Słoneczna), których parametry mogły być stosunkowo szybko i efektywnie dostosowywane do dynamicznie zmieniającego się otoczenia rynkowego. W celu zoptymalizowania kosztów odsetkowych obsługi pozyskanych środków, stosowane było rozwiązanie różnicowania oprocentowania nowych środków i odnawiających się.

W III kwartale, w środowisku stabilizujących się stóp procentowych nastąpiła zmiana podejścia Banku do preferowania terminów pozyskiwanych depozytów. Obok lokat krótkoterminowych „gwiazd sprzedażowych” lepsze oprocentowanie zaproponowano na depozytach dłuższych. Kolejne zmiany w ofercie depozytów detalicznych konsekwentnie realizowały już zasadę wzrostu oprocentowania wraz z wydłużaniem okresu deponowania, co powinno korzystnie przełożyć się na wydłużanie okresów zapadalności depozytów i budowanie stabilnego portfela. W październiku do oferty wprowadzono atrakcyjnie oprocentowaną 3-letnią Lokatę Depoteka, połączoną z promocją w ramach, której klient może uzyskać atrakcyjne warunki kredytu hipotecznego.

W ostatnich miesiącach minionego roku działalność Banku w obszarze depozytów detalicznych koncentrowała się na uproszczeniu i zwiększeniu transparentności oferty. We wrześniu przebudowano ofertę depozytowych produktów terminowych, powodując:

- zmniejszenie ilości depozytów terminowych w bieżącej standardowej ofercie sprzedażowej,
- wystandaryzowanie terminów (1M, 3M, 6M, 12M) i zasad oprocentowania (tylko oprocentowanie stałe),
- promowanie wyższym oprocentowaniem klientów deponujących środki za pośrednictwem serwisu bankowości elektronicznej.

Po dobrych doświadczeniach prowadzonej w latach ubiegłych akcji wspierania celów ekologicznych środkami ze sprzedaży produktów depozytowych, Bank reaktywował w 2013 r. program "2 złote dla zwierząt". Od każdej założonej Ekolokaty, sztandarowego produktu w nowej ofercie depozytowej, Bank przekazuje z własnych środków grant pieniężny na ratowanie zagrożonych gatunków polskich zwierząt.

Istotnym zadaniem na 2013 r. w zakresie polityki depozytowej było zwiększenie sald depozytów bieżących. Cel, po stronie produktowej, był realizowany m.in. poprzez wprowadzenie w czerwcu nowego konta oszczędnościowego Więcej za Mniej – rachunku z degresywnym oprocentowaniem - przeznaczonego głównie do systematycznego oszczędzania i przechowywania niższych sald, komplementarnego w swej funkcjonalności do oferowanego aktualnie Konta EKOPROFIT.

W listopadzie 2013 r. Bank uruchomił internetową platformę sprzedażową www.bossabank.pl – tanie, nieangażujące służb sprzedażowych narzędzie do pozyskiwania nowych klientów, składania via internet zleceń nabycia jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, otwierania rachunków i depozytów.

Platforma jest wspólnym przedsięwzięciem Banku i Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Aktualnie oferuje:

- bezpłatny rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy e-KONTO BOŚ,
- atrakcyjniejsze niż dostępne w placówkach Banku lokaty: Ekolokatę 10, 4 i 7-dniową,
- ubezpieczenie,
- oszczędnościowe Konto Ekoprofit,
- dostęp do ponad 200 funduszy inwestycyjnych.

Na platformie użytkownicy mogą skorzystać z Managera Inwestycji Online. W planach Banku na najbliższe lata jest dynamiczny rozwój platformy www.bossabank.pl, w szczególności w zakresie oferty depozytowej.

Mając na względzie aktualne trendy na rynku finansowym, w tym w szczególności malejącą atrakcyjność lokat bankowych w środowisku spadających stóp procentowych, oraz stopniową odbudowę zainteresowania Klientów alternatywnymi do lokat produktami oszczędnościowymi i inwestycyjnymi, Bank rozwijał ofertę produktów inwestycyjnych. W marcu 2013 r. rozpoczął udostępnianie swoim Klientom nowoczesnej platformy internetowej „Bossafund” z serwisem transakcyjnym (do składania zleceń dotyczących jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych), rozbudowanym serwisem informacyjnym i narzędziami pozwalającymi budować własne portfele inwestycyjne. Platforma została przygotowana wspólnie z Domem Maklerskim BOŚ S.A. i aktualnie udostępnia ofertę 17 towarzystw funduszy inwestycyjnych.

Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Działania w zakresie produktów depozytowych dla mikroprzedsiębiorstw w 2013 r. były skoncentrowane na stworzeniu narzędzi do pozyskiwania nowych klientów i nowych depozytów, zwłaszcza wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

W maju zostało wprowadzone do oferty Konto Elastyczne z innowacyjną funkcjonalnością zmiany Taryfy. Klienci otrzymali możliwość dopasowania rachunku do swoich potrzeb i wyboru między Taryfą Oszczędną (z bezpłatnym prowadzeniem rachunku i tanimi transakcjami) i Optymalną (oferującą w ramach opłaty za prowadzenie rachunku szeroki pakiet bezpłatnych transakcji). W październiku do oferty Banku włączono Konto EkoStarter - rachunek bieżący dla mikroprzedsiębiorców, którzy rozpoczynają działalność gospodarczą lub prowadzą ją krócej niż 12 miesięcy.

W przyszłości Bank planuje rozwijać ofertę usług dodatkowych (np. usług księgowych), które będą stanowiły naturalne uzupełnienie podstawowych produktów bankowych dla segmentu mikroprzedsiębiorstw.

Produkty ubezpieczeniowe

Bank oferuje różnorodne ubezpieczenia dla posiadaczy kont osobistych oraz kart płatniczych, m.in.: ubezpieczenia nnw, assistance medyczny, assistance domowy, assistance samochodowy, ubezpieczenie w podróży. Produkty ubezpieczeniowe oferowane są także do produktów hipotecznych oraz pożyczek gotówkowych. Do produktów hipotecznych oferowane jest ubezpieczenie nieruchomości i ubezpieczenie na wypadek utraty stałego źródła dochodów. Klienci zaciągający pożyczki gotówkowe mogą skorzystać z ubezpieczenia na życie oraz ubezpieczenia ryzyka utraty pracy.

W 2013 r. rozwijana była oferta produktów ubezpieczeniowych, została rozszerzona o usługę pomocy prawnej Mecenias Direct dla klientów indywidualnych posiadających dowolny rachunek w Banku oraz ubezpieczenie nnw i assistance medyczny dedykowane klientom korzystającym z rachunków na platformie internetowej Banku. Jednocześnie sukcesywnie zwiększana była sprzedaż produktów ubezpieczeniowych, zarówno sprzedawanych jako dodatkowe ubezpieczenia przy innych produktach, jak i oferowanych klientom jako samodzielne produkty tj. Pakiet Mocno Bezpieczny, wprowadzony w listopadzie 2013 r., obejmujący ochronę życia i zdrowia ubezpieczonego.

Produkty kredytowe - Klienci indywidualni

Najistotniejsze produkty kredytowe dla klientów indywidualnych w 2013 r. to:

- kredyty proekologiczne,
- pożyczka gotówkowa,
- kredyt hipoteczny,
- pożyczka hipoteczna,
- pożyczka w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym,
- karta kredytowa,
- kredyt giełdowy.

Sukcesywnie zwiększając zaangażowanie Banku w finansowanie rozwiązań proekologicznych działania w 2013 r. skierowane były na kontynuację uatrakcyjniania oferty poprzez modyfikację funkcjonujących produktów, jak również wprowadzanie nowych rozwiązań. W maju 2013 r. oferta kredytowa została wzbogacona o nowy produkt - kredyt hipoteczny z dotacją NFOŚiGW (dom energooszczędny), przeznaczony na realizację przedsięwzięć energooszczędnych, z preferencją polegającą na możliwości wcześniejszej spłaty części kapitału kredytu z dotacji przyznanej po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia przez NFOŚiGW.

Równolegle w tym okresie wdrożono zmiany do oferty skutkujące zwiększeniem dostępności ekologicznego kredytu hipotecznego oraz pożyczki gotówkowej. Ponadto wprowadzono zmiany w strukturze sprzedażowej - wyodrębniono stanowiska Głównych Ekologów ds. Klienta Detalicznego oraz Doradców ds. Ekologii. Kluczowym zadaniem Głównych Ekologów jest pozyskiwanie Klientów poprzez budowanie pozycji Banku na lokalnym rynku transakcji proekologicznych oraz wsparcie Doradców w pozyskiwaniu klientów na transakcje proekologiczne.

W lipcu 2013 r. zostały wprowadzone uproszczone zasady oceny zdolności kredytowej zgodnie z Rekomendacją T Komisji Nadzoru Finansowego dla kluczowych produktów tj. pożyczki gotówkowej, pożyczki w ROR oraz produktów ekologicznych, w tym udzielanych we współpracy z donatorami środków na przedsięwzięcia służące ochronie środowiska oraz ograniczające zużycie energii, wody i przynoszące wymierne korzyści finansowe. Uproszczona ocena zdolności kredytowej umożliwiła aktywizację sprzedaży istotnych produktów kredytowych oraz uzyskanie finansowania przez Klientów „od ręki”. W tym czasie przygotowana została specjalna oferta cenowa pożyczki gotówkowej dla Klientów nabywających wraz z pożyczką inne produkty Banku.

Produkty kredytowe - Mikroprzedsiębiorstwa, wspólnoty mieszkaniowe i organizacje pozarządowe

Najistotniejsze produkty kredytowe w segmentach: mikroprzedsiębiorstw, wspólnot mieszkaniowych i organizacji pozarządowych w 2013 r. to:

- limit overdraft,
- kredyt w rachunku bieżącym,
- kredyty proekologiczne.

W 2013 roku Bank koncentrował się na rozwoju oferty rachunków, zwiększeniu akcji kredytowej w odniesieniu do kredytów proekologicznych kierowanych do mikroprzedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych, a także przygotowaniu nowej, rynkowej oferty kredytowej dla mikroprzedsiębiorstw. Dla segmentu mikroprzedsiębiorstw Bank przygotował nową ofertę gwarancji i poręczeń. Oferta została dostosowana do specyfiki i potrzeb mikroprzedsiębiorstw, zoptymalizowano proces obsługi produktu oraz wystandaryzowano dokumentację kredytową.

W kolejnych miesiącach działalność w zakresie kredytów koncentrowała się na uproszczeniu i zwiększeniu transparentności oferty wraz z kolejnymi działaniami w zakresie rozwiązań proekologicznych.

W 2013 r. klientom Obszaru Rynku Detalicznego Bank udzielił ponad 5,8 tys. kredytów proekologicznych na kwotę ponad 115 mln zł. Po raz kolejny najistotniejszym produktem był „Słoneczny Ekokredyt”- dotowany przez NFOŚiGW kredyt na zakup i montaż kolektorów słonecznych dedykowany właścicielom domów jednorodzinnych oraz wspólnotom mieszkaniowym. Tylko w 2013 r. Bank udzielił blisko 3,6 tys. takich kredytów na kwotę ponad 58 mln zł. Od wdrożenia produktu do oferty w 2010 r. łączna sprzedaż Słonecznych Ekokredytów osiągnęła poziom blisko 9,9 sztuk na kwotę 155 mln zł.

W 2014 r. nastąpi zintensyfikowanie działań sprzedażowych i produktowych po stronie oferty kredytowej dla klientów indywidualnych oraz segmentów mikroprzedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych.

Bank będzie kontynuował działania mające na celu rozszerzenie oferty detalicznych produktów o charakterze proekologicznym. Konstruowane produkty będą szeroko wykorzystywać wszelkie dostępne na rynku rozwiązania prawne, instytucjonalne i technologiczne, tak by maksymalizować wartość dodaną dla klientów korzystających z rozwiązań proekologicznych finansowanych kredytem z BOŚ S.A. lub w inny sposób dostarczanych przez Bank.

Jednocześnie Bank będzie koncentrował się na kompleksowych, innowacyjnych rozwiązaniach opartych o odnawialne źródła energii, umożliwiających ogrzewanie budynku i podgrzewanie wody oraz systemu fotowoltaicznego, zapewniającego efektywne pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną niezbędną do działania pompy ciepła, który pozwala na optymalizację pracy poszczególnych urządzeń dzięki wykorzystaniu systemu monitoringu, a także na zapewnienie dodatkowej ochrony ubezpieczeniowej w ramach dedykowanego pakietu ubezpieczeń.

Dla segmentu mikroprzedsiębiorstw i wspólnot mieszkaniowych Bank będzie kontynuował prace mające na celu wprowadzenie nowych produktów ekologicznych, umożliwiających m.in. spłatę kredytu z wygenerowanych oszczędności uzyskanych dzięki finansowaniu optymalnych rozwiązań.

Jednocześnie dla mikroprzedsiębiorstw zostaną wprowadzone wystandaryzowane, szybko dostępne wysokomargżowe produkty obrotowe i inwestycyjne, udzielane w oparciu o uproszczone dokumenty i procedury.

Równolegle prowadzone będą prace związane z wdrożeniem nowej oferty finansowania budownictwa mieszkaniowego z dopłatami do wkładu własnego, w związku z przystąpieniem Banku do programu rządowego "Mieszkanie dla Młodych" i podpisaniem w styczniu 2014 r. Umowy współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego.

6.7. Działalność maklerska

Działalność maklerską jest prowadzona w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A. poprzez Spółkę Dom Maklerski BOŚ S.A.

Istotne osiągnięcia Domu Maklerskiego BOŚ S.A. w 2013 r.:

- udane wdrożenie nowego systemu giełdowego UTP,
- przejście puli kluczowych klientów detalicznych KBC Securities, który zakończył obsługę tego segmentu w Polsce,
- przejście klientów DM AmerBrokers w związku z zakończeniem prowadzenia działalności maklerskiej,
- przejście klientów DnB Nord – realizacja decyzji KNF dotyczącej przeniesienia aktywów klientów,
- największy w 2013 r. wzrost liczby nowych klientów DM BOŚ S.A.- o ponad 8,6 tys. (wg danych KDPW),

- ponad dwukrotne zwiększenie liczby oferowanych funduszy w ramach platformy funduszowej - BossaFund - na koniec 2013 r. - 16 TFI i 195 funduszy w porównaniu z 8 TFI i 80 funduszami na koniec 2012 r.,
- wdrożenie BossaZagranica – dostęp do inwestowania on-line w akcje spółek na zagranicznych giełdach (NYSE, NASDAQ, LSE, Deutsche Boerse),
- wdrożenie BossaBank – internetowej platformy sprzedażowej produktów finansowych Grupy Kapitałowej BOŚ; wspólny projekt Banku BOŚ SA i Domu Maklerskiego,
- wprowadzenie Equity CFD – możliwość zawierania transakcji na akcjach notowanych na GPW w Warszawie poprzez platformę BossaFX w ramach kontraktów CFD,
- wdrożenie BossaSkaner - nowego narzędzia analitycznego dla inwestorów giełdowych, które umożliwia wyszukiwanie nisko wycenionych, a atrakcyjnych fundamentalnie spółek,
- rozszerzenie i uatrakcyjnienie oferty BossaFX - 105 instrumentów dostępnych na platformie Domu Maklerskiego,
- realizacja pierwszego na rynku cyklu szkoleniowego w Polsce - "Livetrading na FX" - handel na żywo z udziałem analityków DM BOŚ S.A. – 2 cykle szkoleniowe po 6 miast w każdym cyklu, łącznie ok. 2,4 tys. zgłoszonych uczestników,
- szkolenia i konferencje z kołami naukowymi szkół wyższych i SII - SGH Warszawa, UŁ Łódź, UE Wrocław, UJ Kraków, szkolenia w 6 miastach w ramach Akademii Tworzenia Kapitału SII, pod tytułem "Czy tak zaczyna się hossa?".

Pozycja DM BOŚ S.A. na rynku

W 2013 r. DM BOŚ poprawił swoją pozycję rynkową w kluczowych segmentach rynku giełdowego. Obroty zrealizowane na rynku akcji przez DM BOŚ S.A. w transakcjach sesyjnych wyniosły 11 798,5 mln zł. Udział Spółki w tym segmencie rynku wzrósł z poziomu 2,06% w roku 2012 do 2,68% w roku 2013. Na rynku kontraktów terminowych DM BOŚ SA był liderem rynku z udziałem na poziomie 20,21%, podczas gdy w roku 2012 udział ten wynosił 14,78%. Łącznie w 2013 r. w transakcjach sesyjnych Spółka zrealizowała obrót w wysokości 4,6 mln szt. kontraktów. W tym okresie DM BOŚ SA był również wiceliderem na rynku opcji. Łączny obrót zrealizowany przez DM BOŚ S.A. wyniósł 274,4 tys. sztuk, co stanowiło 17,79% udziału w rynku w transakcjach sesyjnych.

Na rynku NewConnect DM BOŚ S.A. osiągnął obroty w wysokości 247,0 mln zł oraz udział w rynku na poziomie 10,03%, plasując Spółkę na 4 miejscu pod względem aktywności na tym rynku.

Na koniec 2013 r. liczba prowadzonych rachunków wynosiła 73 014 szt., co oznacza wzrost w porównaniu z końcem roku 2012 o 8,7 tys. rachunków (tj. o 13,5%).

Wyniki bieżącej działalności operacyjnej Domu Maklerskiego BOŚ S.A. są następstwem aktualnie panującej koniunktury rynkowej oraz aktywności inwestycyjnej na krajowym rynku klientów indywidualnych. Wzrost zysku z operacji instrumentami finansowymi dotyczy głównie platformy OTC i związany jest z wyższą zmiennością na rynkach walutowych w 2013 r.

DM BOŚ S.A. zamierza w dalszym ciągu rozwijać rynek forex, również poprzez oddział na terenie Republiki Czeskiej, przy równoczesnym rozwoju tradycyjnej działalności maklerskiej.

Spółka w 2013 roku aktywnie uczestniczyła w procesie konsolidacji branży maklerskiej. W kwietniu 2013 r. Dom Maklerski BOŚ S.A. zawarł umowę z KBC Securities N.V. oddział w Polsce, w wyniku której DM BOŚ S.A. został rekomendowanym biurem maklerskim dla klientów detalicznych KBC Securities, którzy na skutek decyzji strategicznej KBC o likwidacji detalicznej działalności maklerskiej w Polsce zostali zmuszeni przenieść swój rachunek inwestycyjny do innego domu maklerskiego. W lipcu w efekcie umowy z DM AmerBrokers, DM BOŚ został rekomendowanym biurem maklerskim dla klientów DM AmerBrokers w związku z decyzją o zaprzestaniu prowadzenia usług maklerskich przez DM AmerBrokers. Z kolei w sierpniu KNF wydał decyzję o przeniesieniu aktywów klientów Domu Maklerskiego Banku DnB Nord w postaci instrumentów finansowych i środków pieniężnych do DM BOŚ. Decyzja była spowodowana zaprzestaniem od maja ub.r. świadczenia usług maklerskich przez DnB Nord. Była jednocześnie uznaniem przez KNF wysokiej jakości świadczonych przez DM BOŚ usług oraz wysokiej pozycji Spółki na rynku klientów indywidualnych. Realizacja wyżej wymienionych umów pozwoliła znacząco zwiększyć bazę klientów, a tym samym wpłynęła na dalsze umocnienie pozycji rynkowej DM BOŚ S.A. wśród inwestorów indywidualnych.

6.8. BOŚ Eko Profit S.A. - działalność uzupełniająca ofertę usług Banku

Głównym celem działalności BOŚ Eko Profit S.A. są inwestycje kapitałowe w projekty proekologiczne, ze szczególnym uwzględnieniem odnawialnych źródeł energii. W roku 2013 Spółka posiadała zaangażowanie kapitałowe w projekt inwestycyjny rozpoczęty na przełomie lat 2011/2012 (fabryka pelletu), rozpoczęła ponadto realizację projektu elektrowni wiatrowej (6MW) oraz poszukiwała nowych projektów i obszarów inwestycyjnych. Ponadto Spółka świadczyła usługi doradcze dotyczące pozyskania i strukturyzacji finansowania inwestycji. Realizowane projekty były projektami wysoko rentownymi, o ograniczonym ryzyku inwestycyjnym. Dodatkową ich wartością był fakt, iż Klienci zostali pozyskani dla Banku Ochrony Środowiska S.A. również jako kredytobiorcy.

Możliwości inwestycyjne w zakresie nowych projektów z obszaru odnawialnych źródeł energii determinowane były niepewnością co do kształtu przyszłych uregulowań ustawowych oraz spadającymi cenami praw majątkowych.

Sytuacja finansowa BOŚ Eko Profit S.A. na dzień 31 grudnia 2013 r. jest stabilna. Spółka znacząco poprawiła wynik finansowy za rok 2013 w stosunku do wyniku za rok 2012 oraz zwiększyła poziom kapitału własnego.

6.9. Inicjatywa JESSICA

JESSICA – to skrót od angielskiej nazwy Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas, co oznacza wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich. Inicjatywa ta jest instrumentem inżynierii finansowej opracowanym przez Komisję Europejską, Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz Bank Rozwoju Rady Europy (CEB).

JESSICA pozwala na wykorzystanie funduszy strukturalnych UE w systemie zwrotnym, czyli oferuje odnawialne instrumenty finansowe (pożyczki, gwarancje), dając możliwość lepszego wykorzystania środków funduszy strukturalnych i pozyskania udziału instytucji finansowych, banków i przedsiębiorców, między innymi dzięki partnerstwu publiczno-prywatnemu.

W 2013 r. Bank, działając w ramach Inicjatywy JESSICA, jako Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich (FROM) dla województwa zachodniopomorskiego (poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym), pomorskiego (poza Gdańskiem, Gdynią, Sopotem i Słupskiem) i śląskiego podpisał 20 umów dotyczących realizacji projektów miejskich z wykorzystaniem środków z inicjatywy JESSICA.

Największe przedsięwzięcia:

- projekt rewitalizacji dzielnicy nadmorskiej w Świnoujściu poprzez budowę zespołu hotelowo – apartamentowo - usługowego "Baltic Park Molo". Wartość projektu wyniosła 200 mln zł, z czego finansowanie z Inicjatywy JESSICA to 25 mln zł. Pozostałą kwotę stanowiło finansowanie uzupełniające z BOŚ S.A. oraz środki własne inwestora,
- projekt budowy kompleksu basenowego w Redzie, w skład którego wejdą pełnowymiarowy basen sportowy, centrum fitness, sauny z centrum SPA&Wellness, korty do squasha i tenisa, a także oceanarium i całoroczny ogród zimowy ze ścieżkami edukacyjnymi dla dzieci. Wartość projektu wyniosła 72,9 mln zł, w tym finansowanie z Inicjatywy JESSICA to 20 mln zł. Pozostałą kwotę stanowiło finansowanie uzupełniające z BOŚ S.A. oraz środki własne inwestora,
- projekt budowy centrum hotelowo-konferencyjnego dla przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie miasta Dąbrowa Górnicza i okolic. Projekt budowy hotelu przyczyni się do ożywienia obszaru, tworząc nową jakość życia miejskiego oraz stymulując rozwój gospodarczy, funkcjonalny i społeczny obszaru miasta. Całkowity koszt realizacji inwestycji wynosi 73 mln zł, z czego pożyczka JESSICA stanowi 33 mln zł,
- projekt budowy centrum Centrum medycznego - wartość finansowania sięga 67,5 mln zł, z czego 29,6 mln zł to pożyczka JESSICA. Celem bezpośrednim projektu jest rewitalizacja nieużytkowanych obszarów w centralnej części miasta i stworzenie obiektu oferującego usługi zdrowotne, rehabilitacyjno – sportowe, konferencyjne i usługowe.

6.10. Współpraca z zagranicznymi instytucjami finansowymi

Bank kontynuował współpracę z międzynarodowymi instytucjami finansowymi, w tym z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), które należą do jednych z największych kredytodawców Banku.

W ramach podpisanych umów z EBI (z 8 lutego 2012 r. na kwotę 75 mln EUR) i CEB (z 26 marca 2012 r. na kwotę 75 mln EUR), Bank wg stanu na 31 grudnia 2013 r. udzielił nowych kredytów o łącznej wartości 323 mln zł przeznaczonych na finansowanie projektów inwestycyjnych związanych z rozwojem i utrzymaniem infrastruktury, ochroną środowiska, realizowanych przez podmioty sektora publicznego oraz przez małe i średnie przedsiębiorstwa.

Środki z linii EBI i CEB współfinansują również inwestycje będące częścią programów pomocowych Unii Europejskiej, w tym projekty miejskie wdrażane w ramach europejskiej Inicjatywy JESSICA, dla której BOŚ S.A. występuje w roli zarządzającego Funduszem Rozwoju Obszarów Miejskich w trzech województwach.

Bank kontynuował współpracę z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym (umowa linii kredytowej z 30 maja 2011 r.) i niemieckim bankiem rządowym KfW (umowa linii kredytowej z 16 grudnia 2009 r.).

6.11. Bankowość inwestycyjna

BOŚ S.A. prowadzi działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym w ograniczonym zakresie. W celu zapewnienia możliwości oferowania kompleksowej obsługi produktowej klientom Banku, BOŚ S.A. nie wyklucza zaangażowania kapitałowego w podmioty o profilu uzupełniającym zakres jego usług i oferowanych produktów.

W zakresie działalności inwestycyjnej, Bank świadczy usługi przede wszystkim w obszarze organizacji obsługi niepublicznych emisji obligacji komunalnych.

Według stanu na 31 grudnia 2013 r. wartość bilansowa:

- kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu wyniosła 7,4 mln zł wobec 3,6 mln zł na koniec 2012 r.,
- inwestycyjnych (lokacyjnych) kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży wyniosła łącznie 36,3 mln zł wobec 40,0 mln zł na koniec 2012 r.,
- inwestycji w jednostkach stowarzyszonych (spółka: Wodkan Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.) wyniosła 22,8 mln zł.

Grupa koncentruje się na inwestycjach kapitałowych w podmioty zależne od Banku, wzmacniając tym samym swoją pozycję na rynku finansowym, szczególnie w segmencie inwestycji proekologicznych. Grupa utrzymuje politykę inwestycyjną w zakresie zbycia akcji spółek, które zostały nabyte w ramach aportu wniesionego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w zamian za akcje serii „O” wyemitowane przez BOŚ S.A.

III. ZARZĄDZANIE RYZYKAMI W GRUPIE

1. RYZYKO KREDYTOWE

Celem BOŚ S.A. w 2013 r. w zakresie działalności kredytowej było kształtowanie takiego wolumenu i struktury portfela kredytowego, które zapewniłyby realizację planowanych zadań biznesowych Banku, w warunkach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Bank uwzględniał poziom apetytu na ryzyko w procesie realizacji polityki zarządzania ryzykiem kredytowym.

Maksymalna wysokość apetytu na ryzyko określana była w ramach granic wyznaczonych przez praktykę ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem i przyjęta na poziomie umiarkowanym.

Oferta produktowa dostosowana była do potrzeb poszczególnych segmentów klienta i rozwijała się, w szczególności, w kierunku intensyfikacji:

- kredytowania celów i zadań proekologicznych realizowanych przez klientów Pionu Korporacji i Finansów Publicznych w takich obszarach jak: efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii oraz gospodarka odpadami i recykling, oraz Pionu Detalicznego w takich obszarach jak: mikroźródła energetyczne i efektywność energetyczna, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów termomodernizacyjnych oraz energooszczędnego budownictwa mieszkaniowego,
- sprzedaży produktów wysokomarżowych i prowizyjnych oraz sprzedaży krzyżowej dla klientów Pionu Detalicznego,
- finansowania wspierającego zrównoważony rozwój w kluczowych segmentach klientów.

Zasady indywidualnej obsługi stosowane były wobec klientów o szczególnym znaczeniu dla Banku.

Bank finansował transakcje, które były zgodne z normami obowiązującego prawa.

Bank nie angażował się w transakcje:

- mogące narazić Bank na utratę reputacji,
- mogące spowodować przekroczenie obligatoryjnych limitów koncentracji zaangażowani,
- na rzecz partii politycznych, związków zawodowych, związków i organizacji religijnych,
- realizowane z naruszeniem Prawa Ochrony Środowiska lub mogące stanowić potencjalne źródło degradacji środowiska naturalnego,
- z klientami nie posiadającymi wiarygodnych, stałych i stabilnych dochodów.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:

- posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- przedstawienia zabezpieczenia spłaty wnioskowanego zadłużenia w formie i wartości akceptowanej przez Bank,
- spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, wyniki dotychczasowej współpracy klienta z Bankiem oraz oceny historii kredytowej klienta w sektorze bankowym.

Bank oceniał ryzyko kredytowe z wykorzystaniem modeli ratingowych i scoringowych, zróżnicowane w zależności od rodzaju klienta i transakcji. Modele były budowane, rozwijane, monitorowane i walidowane w Obszarze Ryzyka z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych wymogów w tym zakresie.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia pod względem ilościowym (ustalenie wysokości i stabilności źródeł spłaty) i jakościowym (ocena cech, które mają istotny wpływ na skłonność klienta do spłaty zaciągniętego zobowiązania) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej lub statutowej (finanse publiczne) uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała w szczególności ocenę: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcą i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

Ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego - pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form jego mitygacji. Tylko w przypadku transakcji mało istotnych kwotowo, które stanowią niewielki udział w portfelu kredytowym, ocena ryzyka dokonywana jest bez aktywacji Eksperta, na podstawie oceny ratingowej lub scoringowej.

Proces oceny ryzyka kredytowego realizowany był przy wykorzystaniu przeznaczonych do tego celu wewnętrznych systemów informatycznych.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej. Częstotliwość i zakres monitorowania są adekwatne do poziomu identyfikowanego ryzyka. Ryzyko braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia oraz ryzyko utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia mitygowane było z wykorzystaniem systemu wczesnego ostrzegania. W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania upominawcze i restrukturyzacyjne.

W celu zwiększenia efektywności w obszarze działań restrukturyzacyjnych rozwijany był poprzez wprowadzenia kolejnych funkcjonalności proces dotyczący monitorowania umów restrukturyzacyjnych, wspomagany przez przeznaczony do tego wewnętrzny system informatyczny. System ten zapewnia standaryzację obsługi, w szczególności procesu upominawczego, na wczesnym etapie opóźnienia w spłacie, systemowe wskazywanie działań do realizacji, monitoring realizacji oraz pomiar efektów wykonanych czynności, co w znaczący sposób wpływa na ograniczenie ryzyka operacyjnego oraz zwiększenie (docelowo) wskaźnika odzyskiwanych należności.

W okresach miesięcznych Bank dokonywał analizy wszystkich ekspozycji kredytowych w celu:

- zidentyfikowania ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości,
- pomiaru utraty wartości,
- utworzenia odpisów lub rezerw.

Do pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych oraz tworzenia odpisów lub rezerw Bank stosował metodę indywidualną lub metodę portfelową w zależności od poziomu istotności ekspozycji kredytowej, której pomiar dotyczył.

Kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, które funkcjonowały w Banku, uzależnione były od:

- rodzaju i kwoty transakcji,
- wysokości łącznego zaangażowania kredytowego Banku wobec grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, do której należy klient,
- poziomu ryzyka generowanego przez klienta i transakcję.

Decyzje kredytowe podejmowane były przez organy kolegialne albo indywidualnie, zgodnie z przyznanymi tym organom kompetencjami.

Uprawnienia do podejmowania decyzji kredytowych nadane osobom, które indywidualnie podejmują decyzje kredytowe podlegały okresowym przeglądom.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązаныmi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były po wcześniejszej rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka.

Bank przyjmował na zabezpieczenie swoich wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych obejmują, w szczególności, hipotekę na nieruchomości, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw finansowy, poręczenie, w tym poręczenie jednostki samorządu terytorialnego, gwarancję, kaucję, cesję wierzytelności, przewłaszczenie ruchomości oraz ubezpieczenie.

Bank dążył do tego, aby każda transakcja była zabezpieczona chyba, że kwota transakcji nie przekraczała dopuszczalnej przez Bank kwoty zaangażowania wolnego od zabezpieczenia. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:

- należyta ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych, Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowań na poziomie:

- pojedynczego klienta i transakcji,
- portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez stosowanie zasady, że przebieg procesu oceny i monitorowania ryzyka zależy od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta.

Poziom wykorzystania limitów był cyklicznie monitorowany i raportowany organom Banku w trybie wynikającym z regulacji wewnętrznych Banku.

Zgodnie z wymogami Rekomendacji T i S Komisji Nadzoru Finansowego, Bank przeprowadzał testy warunków skrajnych na portfelu kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie oraz na portfelu pozostałych kredytów detalicznych.

Informacja dotycząca poziomu ryzyka kredytowego w portfelu kredytowym Banku prezentowana była Zarządowi Banku miesięcznie, a Radzie Nadzorczej – nie rzadziej niż kwartalnie.

Bank w swoich działaniach kredytowych przestrzegał postanowień ustawy Prawo bankowe oraz uchwał Komisji Nadzoru Finansowego, wewnętrznych procedur oraz zasad dotyczących dobrych praktyk bankowych.

2. RYZYKO FINANSOWE

Ryzyko finansowe w Grupie koncentruje się przede wszystkim w BOŚ S.A. oraz w DM BOŚ S.A. i obejmuje: 1) ryzyko płynności, 2) ryzyko stopy procentowej (w księdze bankowej i handlowej), 3) ryzyko walutowe (w księdze bankowej i handlowej). Ryzyko płynności i ryzyko stopy procentowej występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko walutowe - w DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej) i w Banku (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej). W DM BOŚ S.A. występuje także ryzyko cen akcji i towarów (w księdze handlowej).

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest dokonywane w oparciu o ustalony przez Radę Nadzorczą Banku i Radę Nadzorczą DM BOŚ S.A. poziom apetytu na ryzyko, określony za pomocą zestawu limitów wewnętrznych; na ich podstawie ustanowiono system wczesnego ostrzegania, który koncentruje się na identyfikacji, pomiarze, monitorowaniu, kontrolowaniu i raportowaniu ryzyka.

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem księgi handlowej jest zapewnienie klientom Grupy najwyższej jakości usług.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.

2.1. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Grupy do terminowego regulowania zobowiązań, zdolności do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolności do generowania dodatniego salda przepływów gotówkowych. Ryzyko płynności występuje przede wszystkim w Banku.

Celem, w zakresie zarządzania płynnością, jest zabezpieczenie płynności Grupy oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność bieżąca – w okresie do 7 dni, płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca, płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy, płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

W celu pomiaru płynności bieżącej i krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: 1) aktywa płynne, 2) zapas płynności, 3) nadzorcze miary M1 i M2, 4) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (zł, EUR, CHF). W celu pomiaru płynności średnio – i długoterminowej – wyznacza i monitoruje: 1) lukę płynności (kontraktową oraz urealnioną), obejmującą pozycje zarówno bilansowe jak i pozabilansowe, 2) wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi; 3) wskaźnik pokrycia kredytów na finansowanie nieruchomości najbardziej stabilnymi źródłami finansowania; 4) najbardziej stabilne źródła finansowania; 5) koncentrację bazy depozytowej; 6) wskaźnik stabilności bazy depozytowej; 7) miesięczny wskaźnik przedpłat kredytów; 8) nadzorcze miary płynności – współczynniki M3 i M4; 9) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczej miary płynności – współczynnik M1. Dla większości z powyższych miar ustalane są limity i wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn. ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami). Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności, w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

W celu wzmocnienia procesu monitorowania ryzyka płynności w 2013 r. w Banku został zaimplementowany system informatyczny, który przyczynił się do modyfikacji stosowanych miar i rozszerzenia przeprowadzanych analiz oraz wzrostu poziomu ich szczegółowości (w szczególności w zakresie luki płynności kontraktowej i urealnionej).

W celu realizacji wymogów zewnętrznych, w BOŚ S.A. wyznacza się wielkość wskaźników płynności, zgodnie z nadzorczymi miarami płynności krótkoterminowej i długoterminowej. W 2013 r., podobnie jak w 2012 roku, normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane.

2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Ryzyko stopy procentowej występuje głównie w działalności Banku. Proces zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku jest prowadzony odrębnie dla księgi bankowej oraz dla księgi handlowej.

2.2.1. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej Banku przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego. W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany w księdze bankowej portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne, dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

Portfel inwestycyjny pełni dwie funkcje: 1) stabilizuje wynik i marżę odsetkową i jednocześnie 2) stanowi zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku.

W celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń: 1) przepływów pieniężnych oraz 2) wartości godziwej. Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją” wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS); wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających; zmiany wyceny przeprowadzonych transakcji zabezpieczających IRS nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Celem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela do sprzedaży; przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmiany stóp procentowych.

W I półroczu 2013 r. Bank zakończył proces wdrażania systemu informatycznego, wspierającego zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej, co przyczyniło się do modyfikacji i rozszerzenia stosowanych miar i przeprowadzanych analiz. Obecnie Bank wyznacza / przeprowadza: 1) lukę przeszacowania (*repricing gap*), 2) lukę wrażliwości (*sensitivity gap*), prezentującą dekompozycję pozycji wrażliwych na stopę procentową na standardowe instrumenty zero kuponowe o terminach zapadalności / wymagalności, odpowiadające poszczególnym terminom luki, 3) symulację wyniku odsetkowego (*book value analysis*), 4) symulację wartości bieżącej (*net present value, NPV*), 5) szoki cenowe w ramach analizy ryzyka bazowego, 6) analizę ryzyka krzywej dochodowości, 7) analizę ryzyka opcji klienta oraz 8) testy warunków skrajnych (*stress testing*).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wrażliwość WEK na zmianę stóp o -200 p.b. wyniosło 200,30 mln zł, o +200 p.b. -153,80 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2013 roku, przy założeniu równoległego przesunięcia stóp procentowych o 100 p.b. wynik odsetkowy (WO) mógłby zwiększyć się o odpowiednio o 9,44 mln zł - w przypadku obniżenia się stóp procentowych oraz o -5,08 mln zł - w przypadku wzrostu stóp procentowych (wrażliwość ta została wyliczona przy założeniu, że stopy procentowe po zmianie muszą przyjmować wartości nie mniejsze niż 0). Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank był narażony na ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości. Wyniki analiz *stress testing* wskazują, że ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Na podstawie stosowanych miar, Bank wyznaczył następujące wewnętrzne limity i wartości ostrzegawcze, wyznaczone według stanu na koniec każdego miesiąca: 1) wrażliwość wyniku odsetkowego na negatywny wpływ zmiany stóp procentowych o ± 100 p.b., 2) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego przy negatywnej zmianie stóp procentowych o ± 200 p.b. Na dzień 31 grudnia 2013 r. obowiązujące limity były przestrzegane.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę *stress testing*, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian:

- 1) stóp procentowych na: a) wynik odsetkowy (WO), b) wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK), c) na portfel w księdze bankowej: papierów wartościowych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dłużnych papierów wartościowych, transakcji IRS oraz FX swap,
- 2) kursów walutowych na WO oraz WEK,
- 3) stóp procentowych i kursów walutowych łącznie na WO oraz WEK.

Wyniki tej analizy pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w księdze bankowej Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki analizy *stress-testing*, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2013 r. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej było istotne, utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 54,58 mln zł.

2.2.2. Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych skutków tego ryzyka z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej występuje głównie w Banku. Zgodnie ze strategią Grupy, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej. Bank monitoruje ryzyko w księdze handlowej stosując następujące zasady: 1) prowadzi działalność handlową na poziomie znaczącym, przy czym działalność ta pełni rolę uzupełniającą w stosunku do innych obszarów funkcjonowania Banku; 2) do księgi handlowej są kupowane jedynie płynne instrumenty, umożliwiające zamknięcie ryzyka w przypadku przekroczenia obowiązujących limitów; 3) ryzyko generowane w księdze handlowej jest systematycznie monitorowane, a jego poziom jest kontrolowany i ograniczany za pomocą limitów; 4) Zarząd Banku, w sytuacji dużej niepewności na rynkach finansowych, może podjąć decyzje o przejściowym, znaczącym ograniczeniu działalności handlowej.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: 1) model wartości zagrożonej (model VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz 2) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych, generujących ryzyko stopy procentowej na zmianę stóp procentowych o 1 p.b.), 3) system limitów oraz 4) przeprowadza się analizy stress testing.

Wg stanu na 31 grudnia 2013 roku VaR stopy procentowej dla portfela handlowego wyniósł 1 359 tys. zł, co stanowiło 41,9% wartości bieżącej tego portfela, natomiast BPV dla portfela handlowego (przy wzroście stóp procentowych o 1 p.b.) -10 tys. zł.

W celu weryfikacji modelu VaR stopy procentowej, Bank, raz na miesiąc przeprowadza analizę back-testing, kalkulowaną poprzez porównanie maksymalnych strat wyznaczonych z modelu VaR z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy,
- 2) limity BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej obowiązujący zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego, osobno dla pozycji w papierach dłużnych i w IRS,
- 3) limity maksymalnej dwudniowej i ciągniętej miesięcznej straty dla ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej.

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a w odniesieniu do limitów BPV - również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę stress testing, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest wpływ skrajnie niekorzystnych zmian poziomu rynkowych stóp procentowych na wynik Banku oraz zmian zmienności stóp procentowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami stóp procentowych na poziom VaR zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

Wyniki tej analizy pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w

księdze handlowej Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie. Wyniki analizy stress-testing, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku.

2.3. Ryzyko walutowe

Przez ryzyko walutowe rozumie się potencjalny niekorzystny wpływ zmian kursów na wyniki finansowe Grupy. Ryzyko to jest generowane w księdze bankowej i handlowej. Ryzyko walutowe w księdze bankowej występuje jedynie w odniesieniu do DM BOŚ S.A. i jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych. W związku z deponowaniem przez DM BOŚ S.A. środków pieniężnych na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy dokonują na zlecenie klientów DM BOŚ S.A. transakcji kupna i sprzedaży instrumentów finansowych na giełdach zagranicznych, DM BOŚ S.A. ma otwarte pozycje walutowe w USD i EUR. Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do Departamentu Skarbu tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego.

W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku, jak i w DM BOŚ S.A. Ryzyko walutowe w księdze handlowej dotyczyło przede wszystkim DM BOŚ S.A., w mniejszym stopniu Banku. Otwarte pozycje walutowe w księdze handlowej DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym.

W Grupie istnieje uspołniony system zarządzania ryzykiem walutowym, liczony odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, Bank stosuje: 1) model wartości zagrożonej (VaR), wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy, 2) system limitów wewnętrznych oraz 3) analizy stress testing.

Wartość VaR-u 10-dniowego na dzień 31 grudnia 2013 r. dla Banku wyniosła 159 tys. zł, dla DM BOŚ S.A. - 7 364 tys. zł, dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. – 7 341 tys. zł.

Bank, w celu weryfikacji modelu VaR, raz na miesiąc przeprowadza analizę back-testing, poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR, z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz w cyklach kwartalnych – dla Rady Nadzorczej Banku.

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy,
- 2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut obowiązujące zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia roboczego,
- 3) limity straty dziennej i ciągniętej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut,
- 4) w DM BOŚ S.A. – limity całkowitej pozycji walutowej.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów kwotowych na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku - dodatkowo w ciągu dnia. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu Grupy.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę stress testing, badając kształtowanie się poziomu ryzyka walutowego w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian kursów walutowych w stosunku do zł i kursów krzyżowych par walutowych EUR/USD i EUR/CHF na wynik z pozycji wymiany oraz zmian zmienności kursów walutowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami kursów walutowych na poziom VaR, zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i

zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie. Wyniki analizy stress-testing, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku.

2.4. Ryzyko cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach pochodnych oraz akcjach realizowane na rachunek DM BOŚ S.A. dotyczą przede wszystkim działalności DM BOŚ S.A. jako animatora rynku i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ S.A. transakcji arbitrażowych oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (głównie pomiędzy kontraktami terminowymi na indeks WIG20 oraz cenami akcji spółek wchodzących w skład tego indeksu). Transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe są zawierane na GPW oraz w Saxo Banku. Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych).

W DM BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2013 r. wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe wyniosło 37,1%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone 33,9%.

Dodatkowo w DM BOŚ S.A. istnieje hierarchiczna struktura limitów ryzyka rynkowego, składająca się z: 1) całkowitego limitu ryzyka rynkowego, stanowiącego limit wartości zagrożonej dla całości działalności DM BOŚ S.A. oraz limit wolumenowy wyłącznie w zakresie instrumentów rynku obrotu towarowego, 2) poziomu strukturalnego limitu ryzyka rynkowego, w skład którego wchodzi limit straty w ujęciu narastającym, całkowitej pozycji walutowej, limity wartości zagrożonej dla poszczególnych linii biznesowych oraz limit produktowy, 3) poziomu operacyjnego, do którego zaliczono limity wartości zagrożonej dla poszczególnych segmentów w ramach linii biznesowych DM BOŚ S.A., odpowiedzialnych za powstanie ryzyka rynkowego oraz limity pozycji w układzie geograficznym.

3. RYZYKO OPERACYJNE I BRAKU ZGODNOŚCI

3.1. Ryzyko operacyjne

Bieżące i systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym było realizowane z wykorzystaniem modelu zbudowanego w oparciu o metody jakościowe i ilościowe, przede wszystkim nastawionego na działania prewencyjne, ograniczające ekspozycję Banku na przedmiotowe ryzyko. W szczególności odbywało się to poprzez:

- 1) organizację procesów w sposób ograniczający powstawanie zagrożeń z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 2) monitorowanie parametrów procesów za pomocą wdrożonej metodyki stosowania kluczowych wskaźników ryzyka,
- 3) okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego, oparte na modelach samooceny,
- 4) gromadzenie informacji w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego wykorzystywanych do monitorowania ryzyka operacyjnego oraz pomiaru i szacowania strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 5) monitorowanie ryzyka współpracy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności w zakresie usług outsourcingowych,
- 6) bieżące, sprawne rozwiązywanie problemów wynikających z zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego tak, aby nie miały one istotnego wpływu na działalność Banku,
- 7) regularne raportowanie z zakresu ryzyka operacyjnego, obejmujące w szczególności poziom i profil ryzyka operacyjnego, poziom wykorzystania limitów na ryzyko operacyjne oraz wielkość strat z tytułu zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego.

W 2013 roku w Banku kontynuowano wprowadzanie istotnych usprawnień systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym. Bank wdrożył wymagania wynikające z Rekomendacji M Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach. W ramach prowadzonych prac dokonano

nowelizacji „Polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A.”, „Zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w BOŚ S.A.” oraz przepisów wewnętrznych w zakresie powierzania usług podmiotom zewnętrznym przez Bank (outsourcing). W ramach głównych usprawnień systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym wynikających z wdrożenia zaleceń Rekomendacji M wyróżnić należy: wprowadzenie nowego systemu limitów na ryzyko operacyjne, wprowadzenie nowych narzędzi w zakresie organizacji systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, poprawę procesu gromadzenia i utrzymania jakości danych (w tym wielkości strat) o zdarzeniach ryzyka operacyjnego oraz uszczegółowienie zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.

Dokonano także istotnej modyfikacji bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego pozwalającej przede wszystkim na gromadzenie większego zakresu informacji w bazie, usprawnienie procesu weryfikacji danych gromadzonych w bazie zdarzeń oraz uwzględnienie wymagań wynikających z Rekomendacji M z zakresu m.in. rejestracji nowych rodzajów zdarzeń.

W 2013 r. nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku. W stosunku do zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego podejmowano działania wyjaśniające oraz ograniczające potencjalne straty.

3.2. Ryzyko braku zgodności

W 2013 r. w Banku kontynuowany był proces zmian systemowych w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności, które obejmuje projektowanie przepisów, procedur i rozwiązań mających na celu zapewnienie zgodności działalności Banku z przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi i przyjętymi standardami postępowania. Dokonano nowelizacji „Szczegółowych procedur w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności w BOŚ S.A.” w celu dostosowania do nowych „Założeń i polityki BOŚ S.A. w zakresie ryzyka braku zgodności”. Zmiany dotyczyły uszczegółowienia zapisów dotyczących pomiaru i oceny oraz raportowania ryzyka braku zgodności, w tym określenia zakresu raportu nt. ryzyka braku zgodności w Banku, wprowadzenia zapisów dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności podmiotów zależnych Banku oraz doprecyzowania metodyki oceny poziomu ryzyka braku zgodności. Ponadto wprowadzono zmiany wynikające z Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym, w zakresie odnoszącym się do zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Z dniem 1 lipca 2013 r. wprowadzono również zmiany organizacyjne polegające na przeniesieniu zadań dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności z Obszaru Ryzyka do Obszaru Zarządczo-Organizacyjnego.

W 2013 r. ryzyko braku zgodności kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Poziom ryzyka braku zgodności określany był na podstawie:

- 1) oceny przygotowań Banku do zmiany przepisów prawa i standardów postępowania,
- 2) oceny zagrożenia wynikającego z prowadzonych postępowań sądowych i wyjaśniających z udziałem BOŚ S.A.,
- 3) analizy zdarzeń ryzyka braku zgodności zarejestrowanych w bazie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 4) reklamacji dotyczących „kluczowych obszarów” dla zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 5) oceny ryzyka w kluczowych obszarach dla zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 6) oceny ryzyka braku zgodności w Grupie Kapitałowej BOŚ S.A.

W celu zapobiegania wystąpieniu ryzyka braku zgodności w Banku propaguje się przestrzeganie norm i standardów etycznych. Projekty przepisów wewnętrznych i rozwiązań organizacyjnych oraz wprowadzane w Banku nowe produkty opiniowane są pod kątem możliwości generowania ryzyka braku zgodności.

IV. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

1. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI

Zarządzanie zasobami finansowymi jest podstawowym elementem działalności operacyjnej Grupy. Polega ono na takim kształtowaniu wielkości oraz struktury bilansu, tj. aktywów, pasywów oraz pozycji pozabilansowych, które pozwalają na osiągnięcie równomiernego strumienia dochodów przy równoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa prowadzonej działalności.

Polityka zarządzania aktywami i pasywami Grupy kształtowana jest przez Zarząd Banku oraz przez Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami.

Podstawowymi miernikami zdolności Grupy BOŚ S.A. do regulowania zobowiązań jest poziom płynności i adekwatności kapitałowej. Bank, z odpowiednim wyprzedzeniem, podejmował decyzje dotyczące pozyskania długoterminowych środków oraz zwiększenia stabilności bazy depozytowej, zapewniające odpowiednią strukturę bilansu i umożliwiające bezpieczną realizację Planu finansowego.

Struktura zapadalności/wymagalności aktywów i pasywów zapewnia Grupie zdolność do realizacji swoich zobowiązań oraz finansowania swego rozwoju. W analizowanym okresie jej rozwój odbywał się przy bezpiecznym poziomie współczynnika wypłacalności.

Na jakość zarządzania bilansem, a tym samym również na realizację zobowiązań Grupy, wpływ ma również sposób zarządzania głównie ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem walutowym. Sposób zarządzania tymi ryzykami oraz ich monitorowanie wskazują, iż Grupa posiada zdolność do wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań na odpowiednim poziomie.

2. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA

W 2013 r. nie wystąpiły zmiany w podstawowych zasadach zarządzania Bankiem.

3. CZYNNIKI I NIETYPOWE ZDARZENIA

W 2013 r. nie wystąpiły nietypowe zdarzenia mające znaczący wpływ na wyniki finansowe Banku.

4. RÓŻNICA POMIĘDZY PROGNOZAMI A ZREALIZOWANYMI WYNIKAMI

BOŚ S.A. nie publikował prognoz wyników finansowych

5. GŁÓWNE INWESTYCJE

W 2013 r. nakłady inwestycyjne Grupy BOŚ S.A. wyniosły 53,8 mln zł. Realizacja projektów inwestycyjnych została podzielona na obszar IT, obszar administracyjny i obszar bezpieczeństwa.

Największą część nakładów stanowiły projekty z udziałem IT, w tym w szczególności związane z zapewnieniem ciągłości działania teleinformatycznego Banku, wdrożeniem Systemu Zarządzania Ryzykiem Finansowym, centralizacją funkcji Back Office oraz wypełnieniem obowiązków wynikających z Bazylea III.

Projekty z obszaru administracyjnego dotyczyły przede wszystkim modernizacji sieci sprzedaży oraz zmiany siedziby centrali Banku.

W obszarze bezpieczeństwa realizowane były projekty związane z podwyższeniem standardów zabezpieczenia teleinformatycznego systemów Banku w tym wdrożenie rozwiązania MDM Famoc pozwalającego na zarządzanie urządzeniami mobilnymi oraz wdrożenie narzędzia do zabezpieczenia i monitorowania baz danych o kluczowym znaczeniu dla Banku. Ponadto, realizując działania zmierzające do podniesienia efektywności w zakresie zapobiegania oszustwom na szkodę Banku, rozpoczęto realizację procesu budowy nowego narzędzia wspomagającego weryfikację dokumentów dochodowych,

wnioskodawców starających się o udzielenie produktów kredytowych w Banku – Data Processor and Collector (DPC).

Projekty

W 2013 r. realizowano łącznie dziewiętnaście projektów, w tym trzynaście nowo powołanych i sześć kontynuowanych z roku poprzedniego. Z sukcesem przekazano do użytkowania produkty prac zrealizowane w ramach jedenastu projektów. W przypadku dziewięciu projektów realizowanych w 2013 r. dalsze prace wdrożeniowe kontynuowane będą w roku 2014.

Realizowane w 2013 r. projekty wynikały z inicjatyw o charakterze biznesowym lub efektywnościowym jak również z konieczności dostosowania Banku do wymogów prawnych i/lub regulacyjnych instytucji nadzorczych.

Wśród realizowanych projektów głównie o charakterze prawno-regulacyjnym najistotniejsze to:

- wdrożenie Systemu Zarządzania Ryzykiem Finansowym stanowiącym narzędzie do zarządzania ryzykiem stopy procentowej i płynnością Banku,
- aplikacja pozwalająca na dostosowanie Banku do zaleceń Rekomendacji J w zakresie gromadzenia danych o zabezpieczeniach,
- przygotowanie narzędzi pozwalających na generowanie sprawozdawczości obowiązkowej zgodnie z wymogami NBP w zakresie pakietu sprawozdawczego NB300,
- aplikacja wspierająca proces wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości metodą portfelową,
- wdrożenia narzędzia służącego do monitorowania klientów w okresie kredytowania w oparciu o dane z BIK, umożliwiające automatyczne pobieranie raportów z BIK oraz ich integrację z wewnętrznymi bazami danych Banku. Wdrożenie było konieczne ze względu na zapisy Rekomendacji S i T KNF nakładające na banki obowiązek monitorowania klientów w okresie umowy kredytowej,
- przygotowanie narzędzi informatycznych wspierających procesy wymiany danych z bazami danych systemów BIK-Przedsiębiorca oraz WITIP pozwalające na ograniczenie ryzyka związanego z zawieraniem transakcji na instrumentach pochodnych oraz ryzyka kredytowego klientów korporacyjnych (zgodnie z Rekomendacją A).

Wśród realizowanych projektów o charakterze biznesowym oraz związanych ze zwiększeniem efektywności działania Banku najistotniejsze to:

- centralizacją funkcji Back Office,
- stworzenie platformy www.bossabank.pl pozwalającej na sprzedaż lokat i funduszy inwestycyjnych,
- wdrożenie aplikacji umożliwiającej zwiększenie efektywności prowadzonych działań windykacyjnych w obszarze klienta detalicznego. W roku 2013 uruchomiono w tym systemie procesy: monitorowania restrukturyzacji, monitoringu opóźnień, restrukturyzacji indywidualnej i masowej, windykacji, sprzedaży wierzytelności,
- wdrożenie IP Telefonii, którego realizacja pozwoliła na istotne obniżenie rocznych kosztów telefonii stacjonarnej, wprowadzenie jednolitej telefonii dla całego Banku skutkujące uproszczeniem obsługi systemu oraz modernizację obsługi usług faksowych,
- zagospodarowanie budynku biurowego na potrzeby Banku w celu zapewnienia efektywnej realizacji wszystkich działań niezbędnych do zmiany lokalizacji Centrali.

W 2013 r. rozpoczęto realizację projektów, których efekty biznesowe i efektywnościowe uzyskane będą w roku 2014 r.:

- modernizacja systemu bankowości internetowej dla Pionu Korporacji i Finansów Publicznych,
- migracja kart kredytowych VISA do MasterCard i ich obsługi przez CA Trevica,
- modernizacja siedziby oddziału i CK Gdańsk.

W 2014 r. rozpoczęto realizację kolejnych projektów o charakterze prawno-regulacyjnym dostosowujących Bank do wymogów:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji w ramach projektu EMIR,
- Rekomendacji D oraz Rekomendacji M Komisji Nadzoru Finansowego,
- wynikających z zasad BAZYLEI III (pakiet CRD IV/CRR) w ramach projektu BAZYLEA III.

6. UZALEŻNIENIE OD PARTNERÓW

W analizowanym okresie podmioty Grupy nie posiadały klientów, których udział osiągałby co najmniej 10% przychodów ze sprzedaży.

7. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

W 2013 r. zarówno Bank, jak i jednostki od niego zależne nie dokonywały z podmiotami powiązanymi jednej lub wielu transakcji, które jednostkowo lub łącznie byłyby istotne i zawarte na warunkach innych niż rynkowe.

Opis transakcji z podmiotami powiązanymi został zamieszczony w nocie 45 Roczego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Banku Ochrony Środowiska S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 r.

8. SEZONOWOŚĆ LUB CYKLICZNOŚĆ

W działalności Grupy BOŚ S.A. nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

9. INFORMACJE O UMOWACH BANKU

9.1. Umowy znaczące

W 2013 r. Bank informował w raportach bieżących o wszystkich zawartych umowach znaczących dla działalności BOŚ S.A. Informacja o znaczących umowach zawartych w 2013 r. została zamieszczona w rozdz. I pkt 3. „Istotne zdarzenia w 2013 r.”.

9.2. Umowy z Bankiem Centralnym i organami nadzoru

Umowy zawarte z Bankiem Centralnym i organami nadzoru w 2012 r. i 2013 r.:

- Umowa z NBP z dnia 9 maja 2012 r. o warunkach pobierania i odprowadzania waluty polskiej i czynnościach z tym związanych,
- Umowa z NBP z dnia 4 czerwca 2013 r. w sprawie prowadzenia rachunku w SORBNET2,
- Umowa z NBP z dnia 7 czerwca 2013 r. w sprawie prowadzenia rachunku lokaty terminowej banku w złotych w systemie SORBNET2.

9.3. Umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych

Umowy o dokonanie badań sprawozdań finansowych

Umowa zawarta w dniu 10 czerwca 2013 r. z Deloitte Polska Sp z o.o. Sp.k. Przedmiotem umowy jest przeprowadzenie przeglądu i badanie sprawozdania finansowego za I półrocze 2013 r. i za rok 2013.

Pozostałe umowy z podmiotem uprawnionym do badań sprawozdań finansowych

- Umowa z Deloitte Advisory Sp. z o.o. w sprawie świadczenia usług na dostawę, wdrożenie oraz serwis narzędzia informatycznego wspierającego wyznaczanie odpisów z tytułu utraty wartości metodą portfelową oraz szacowanie parametrów portfelowych zawarta w dniu 7 stycznia 2013 r.
- Umowa z Ernst&Young Audit Sp. z o.o. zawarta w dniu 25 kwietnia 2012 r.; Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych,

- Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 18 września 2012 r. Przedmiotem umowy jest wykonanie usług doradczych,
- Umowa z Ernst&Young Sp. z o.o. zawarta w dniu 11 października 2012 r. Przedmiotem umowy jest analiza księgowa projektu umowy.

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, spółki Deloitte Polska Sp. z o.o. Sp.k., wypłacone lub należne za rok obrotowy zostało zamieszczone w nocie nr 49 Roczego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 r.

10. INFORMACJA O POSTĘPOWANIACH SĄDOWYCH

Bank w 2013 r. nie prowadził spraw sądowych w wysokości 10% lub więcej kapitału własnego Banku.

11. TYTUŁY EGZEKUCYJNE I WARTOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

W 2013 r. BOŚ S.A. wystawił 237 sztuk bankowych tytułów egzekucyjnych o wartości 49,2 mln zł, wobec 139 bankowych tytułów egzekucyjnych wystawionych w 2012 r. na łączną kwotę 95,9 mln zł.

Na koniec grudnia 2013 r. wartość wszystkich przyjętych przez Bank zabezpieczeń (z pominięciem weksli in blanco) wyniosła 31 357,8 mln zł. Około 36,4% wszystkich zabezpieczeń stanowiły hipoteki, których wartość równała się 11 413,9 mln zł. Cesja z polisy ubezpieczeniowej dotyczącej nieruchomości stanowiła 43,6% ogółu zabezpieczeń (wzrost w stosunku do poprzedniego roku wynikał z podjętych przez Bank działań zmierzających do poprawy jakości danych dotyczących cesji w systemach informatycznych). Wartość ustanowionych zastawów stanowiła 9,1% wszystkich zabezpieczeń. Czwartym, największym wartościowo przyjmowanym rodzajem zabezpieczeń były wpłaty na rachunek Banku przez podmioty finansowe i niefinansowe (3,7%). Ubezpieczenia kredytu w instytucji w kraju OECD stanowiły 2,3%. Cesje wierzytelności od kontrahenta kraju OECD stanowiły 1,5%, natomiast gwarancje i poręczenia 1,4% ogółu zabezpieczeń. Ostatnie grupy zabezpieczeń, których udział w ogólnej sumie nie przekroczył 1%, to przeniesienie prawa własności rzeczy ruchomej, poręczenia BGK z KFPK oraz blokady rachunku lokaty.

12. INFORMACJA O DYWIDENDZIE

W związku dodatkowym zapotrzebowaniem na kapitał, wynikającym z regulacji Bazylea III (pakiet CRD IV/CRR), Zarząd BOŚ S.A. zwrócił się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z wnioskiem o przeznaczenie całości wypracowanego zysku netto w 2013 r. na kapitał zapasowy.

W 2013 r. nie była wypłacona ani zadeklarowana dywidenda. W dniu 20 czerwca 2013 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku Banku za 2012 r. Zysk netto w wysokości 58 489 496,05 zł przeznaczony został w całości na kapitał zapasowy.

13. OPIS WYKORZYSTANIA WPŁYWÓW Z EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

BOŚ S.A. przeznaczył środki pozyskane w wyniku emisji obligacji własnych Banku oraz podwyższenia kapitału wynikającego z emisji akcji serii P, zarejestrowanego w dniu 15 czerwca 2012 r. na finansowanie akcji kredytowej Banku oraz poprawę struktury bilansu Banku.

14. AKCJE W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJACYCH I NADZORUJĄCYCH

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku byli w posiadaniu następującej liczby akcji BOŚ S.A. w dniu 31 grudnia 2013 r.:

Członkowie Zarządu Banku

- Mariusz Klimczak - Prezes Zarządu posiadał 6 840 akcji BOŚ S.A. nabytych w obrocie giełdowym oraz 4 720 akcji BOŚ S.A. przyznanych Uchwałą Rady Nadzorczej Banku tytułem części wynagrodzenia zmiennego przysługującego za 2012 rok. Łącznie 11 560 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 115 600 zł;
- Stanisław Kolasiński – Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu posiadał 3 706 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 37 060 zł przyznanych Uchwałą Rady Nadzorczej Banku tytułem części wynagrodzenia zmiennego przysługującego za 2012 rok;
- Przemysław Figarski – Wiceprezes Zarządu posiadał 2 953 akcje BOŚ S.A. o wartości nominalnej 29 530 zł przyznane Uchwałą Rady Nadzorczej Banku tytułem części wynagrodzenia zmiennego przysługującego za 2012 rok;
- Adam Grzebieluch – Wiceprezes Zarządu posiadał 2 003 akcje BOŚ S.A. nabyte w obrocie giełdowym oraz 3 570 akcji BOŚ S.A. przyznanych Uchwałą Rady Nadzorczej Banku tytułem części wynagrodzenia zmiennego przysługującego za 2012 rok. Łącznie 5 573 akcje BOŚ S.A. o wartości nominalnej 55 730 zł;
- Krzysztof Telega - Wiceprezes Zarządu posiadał 3 054 akcje BOŚ S.A. o wartości nominalnej 30 540 zł przyznane Uchwałą Rady Nadzorczej Banku tytułem części wynagrodzenia zmiennego przysługującego za 2012 rok.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku

- Przewodniczący Rady Nadzorczej Marcin Likierski posiadał 3 000 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 30 000 zł.
- Członek Rady Nadzorczej Józef Kozioł posiadał 116 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 1 160 zł.

Pozostali członkowie Rady Nadzorczej w okresie sprawozdawczym nie posiadali akcji BOŚ S.A.

Do dnia przekazania niniejszego raportu nie nastąpiły zmiany w posiadaniu akcji Banku przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej

15. PROGRAM OPCJI MENEDŻERSKICH

W 2011 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez Bank trzyletniego programu tzw. opcji menedżerskich („Program”), obejmującego lata: 2012, 2013 i 2014.

W ramach Programu kluczowa kadra menedżerska Grupy BOŚ S.A. nabywa prawa do otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie wynoszącej 35 zł. Program jest skierowany do maksymalnie 200 osób.

Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie może przekroczyć 200 tysięcy. Warranty są proponowane do nabycia osobom uprawnionym odrębnie w ramach każdej serii warrantów. Jeden warrant uprawnia do nabycia jednej akcji Banku Ochrony Środowiska S.A.

Warunkiem przyznania praw do warrantów jest osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniem (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012 r. warunku zysku netto na akcję i warunku kursu akcji, Program za 2012 r. nie został zrealizowany.

Program był kontynuowany w 2013 r., w trakcie którego ustalono prawa do 197 320 warrantów w ramach Grupy BOŚ S.A., w tym 171 620 w Banku; ostateczne określenie liczby warrantów przeznaczonych do objęcia przez poszczególne osoby uprawnione oraz ostateczne określenie osób uprawnionych do ich nabycia nastąpi odrębnie, po sprawdzeniu spełnienia warunków określonych w regulaminie.

W okresie sprawozdawczym dokonano modyfikacji Programu, której celem jest utrzymanie wysokiej motywacji do realizacji zadań indywidualnych, a przez to do długoterminowego budowania wartości Banku oraz złagodzenie negatywnego wpływu na powodzenie Programu elementów niezależnych od menedżerów w okresie dekonjunktury na rynku.

16. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE W BOŚ S.A.

W Banku obowiązują przepisy Uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z 4 października 2011 r. Bank posiada Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A. Komitet ds. Wynagrodzeń powołany przez Radę Nadzorczą Banku opiniuje Politykę zmiennych wynagrodzeń, opiniuje i projektuje zasady wynagradzania członków Zarządu, opiniuje i monitoruje wynagrodzenia zmienne osób zajmujących zidentyfikowane stanowiska kierownicze.

Polityka zmiennych wynagrodzeń zakłada m.in.:

- wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska. Przez akcje rozumie się:
 - akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
 - akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, płatne w gotówce, przy czym może ono zostać zmniejszone lub nie wypłacone w ogóle m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy – Prawo Bankowe.
- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się: założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

W okresie sprawozdawczym oceniono wyniki i ustalono wynagrodzenia zmienne za 2012 r. zidentyfikowanym osobom mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku oraz przyznano i wypłacono część nieodroczoną, płatną w gotówce oraz w akcjach rzeczywistych Banku; część przyznana w akcjach fantomowych zostanie wypłacona w I kwartale 2014 r. w formie świadczenia pieniężnego; kwoty odroczone zostaną wypłacone – po ich przyznaniu – w 3 kolejnych latach w równych częściach.

Całkowity koszt wynagrodzeń zmiennych osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. przysługujących za 2012 r. wyniósł 2 035,5 tys. zł, w tym dla członków Zarządu BOŚ S.A. 1 651,0 tys. zł. W kwocie przysługujących za 2012 r. wynagrodzeń zmiennych płatności w akcjach wynoszą 863,1 tys. zł, zaś 690,4 tys. zł w gotówce pozostaje odroczone i podlega przyznaniu i wypłacie w równych częściach po 1/3 w latach 2014, 2015 i 2016.

17. INFORMACJE NA TEMAT WARTOŚCI WYNAGRODZEŃ OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH

Informacje na temat wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści, odrębnie dla osób zarządzających i nadzorujących w przedsiębiorstwie Emitenta w roku 2013 zamieszczono w Informacji dodatkowej do Rocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 r. - nota 45.

18. UMOWY DOTYCZĄCE REKOMPENSAT DLA OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH

Wszystkie umowy o pracę zawarte z osobami zarządzającymi zawierały zasady rekompensat. W tym zakresie obowiązywały następujące zapisy:

- 1) w przypadku odwołania z pełnionej funkcji przed upływem kadencji:
 - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4,5-krotnego do 6-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
 - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 2,5-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
- 2) w przypadku wygaśnięcia umowy w związku z upływem kadencji:
 - w 1 przypadku przewidywano wypłacenie od 4-krotnego stałego do 6-krotnego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza,
 - w 4 przypadkach przewidywano wypłacenie od 3-krotnego do 4-krotnego stałego miesięcznego wynagrodzenia; wysokość odprawy przyznaje Rada Nadzorcza.

Ponadto, zawarte były umowy o zakazie konkurencji określające zasady wypłaty odszkodowań w zamian za nie podejmowanie pracy w innych bankach i na ich rzecz bez zgody Rady Nadzorczej. Zapisy w tym zakresie przewidują odszkodowania, wypłacane co miesiąc po ustaniu stosunku pracy, w wysokości 50% stałego wynagrodzenia należnego za ostatni miesiąc istnienia stosunku pracy:

- w 1 przypadku – przez okres 9 miesięcy,
- w 4 przypadkach – przez okres 6 miesięcy.

19. SZKOLENIA DLA PRACOWNIKÓW

Kluczowe kierunki aktywności obszaru rozwoju oraz szkolenia pracowników Banku koncentrowały się na wsparciu celów biznesowych, rozwojowych, proekologicznych oraz dostosowania działań Banku do zewnętrznych wymagań nadzorczych określonych w Planie Finansowym oraz Strategii Banku.

W podnoszeniu kompetencji zawodowych udział wzięło 3,3 tys. uczestników. Na kształcenie i rozwój przeznaczono 4 378 osobodni.

Szkoleniami wewnętrznymi prowadzonymi przez pracowników, trenerów wewnętrznych objęto 45% uczestników szkoleń, a szkoleniami realizowanymi przez firmy zewnętrzne 55% uczestników. W szkoleniach grupowych uczestniczyło 94% przeszkolonych, a w szkoleniach indywidualnych 6% uczestników. Szkoleniami w formule e-learningu objęto 630 uczestników.

Zakres podnoszenia kompetencji zawodowych:

- w ramach wzmocnienia specjalistycznej wiedzy merytorycznej - biznesowej oraz ekologicznej zrealizowano szkolenia:
 - w obszarze rynku korporacyjnego w zakresie produktów korporacyjnych: faktoringu, produktów rozliczeniowych, kredytowych, oferty proekologicznej, produktów skarbowych, kompensatorów mocy biernej, programów funduszy europejskich, portfelowej linii gwarancyjnej de minimis,
 - w obszarze rynku detalicznego w zakresie: systemu finansowania ochrony środowiska oraz produktów proekologicznych, wsparcia wykonywania czynności agencyjnych dot. produktów ubezpieczeniowych, kompensatora dla mikroprzedsiębiorcy,
 - w zakresie ograniczania i poprawy jakości oceny ryzyka kredytowego, sprawnego podejmowania decyzji kredytowych, rozwoju metod pomiaru ryzyka, wsparcia wdrażania metodyki oraz narzędzi informatycznych w obszarze ryzyka kredytowego oraz finansowego, zapewnienia zgodności działania Banku z wymogami nadzorczymi, wyzwań związanych z wdrożeniem Bazylea III,
 - podwyższające poziom kwalifikacji zawodowych pracowników w zakresie rozwoju rozwiązań infrastruktury informatycznej, administracji serwerami, obsługi interfejsów, wiedzy dot. baz danych oraz bezpieczeństwem środowiska informatycznego.

- w ramach rozwoju kompetencji sprzedażowych kadry menadżerskiej i pracowników zrealizowano szkolenia związane ze wzrostem umiejętności dot. technik sprzedaży, dbałości o zachowanie wysokiej jakości obsługi klientów:
 - zarządzanie zespołem oraz relacjami z klientami, coachingu sprzedażowego, technik sprzedaży, profesjonalnych metod pozyskiwania klienta w oparciu o standardy sprzedaży,
 - warsztaty szkoleniowo-motywacyjne związane z programem „Kierunek Jakość” w zakresie standardów jakości obsługi klienta oraz szkolenia w formule e-learningu w zakresie standardów jakości obsługi klienta.
- w ramach działań związanych z rozwojem funkcji personalnej zrealizowano:
 - wystandaryzowane szkolenia adaptacyjne dla nowych pracowników w obszarze detalicznym w zakresie promocji wartości Banku, etyki bankowej, produktów, w tym produktów proekologicznych oraz umiejętności sprzedażowych,
 - wzmacniające kompetencje kierownicze kluczowych menadżerów m.in. sesje warsztatowe w zakresie: prowadzenia rozmów oceniających z pracownikami, zarządzania zmianą w organizacji.

20. INFORMACJE PO DNIU BILANSOWYM

Zarząd Banku poinformował, że w dniu:

- dniu 14 lutego 2014 r. (raport bieżący nr 6/2014 z dnia 14 lutego 2014 r.) doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.28 w wysokości 100 mln zł. Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK,
- w dniu 5 marca 2014 r. (raport bieżący nr 7/2014 z dnia 5 marca 2014 r.) doszła do skutku:
 - emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.29 w wysokości 75 mln zł,
 - emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.30 w wysokości 75 mln zł.Emisje obligacji zorganizowane zostały przy udziale mBanku S.A.
- w dniu 13 marca 2014 r. (raport bieżący nr 9/2014 z dnia 13 marca 2014 r.) Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. dokonało zmian w składzie Rady Nadzorczej. Ze składu Rady został odwołany Pan Krzysztof Władysław Rogala. W skład Rady został powołany Pan Piotr Bogdan Kaczyński.

V. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

(Niniejsze oświadczenie sporządzono zgodnie z wymogami § 91 ust. 5 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim).

1. ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO

1.1. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega BOŚ S.A. oraz miejsca gdzie tekst zasad jest publicznie dostępny

W 2013 r. BOŚ S.A. przestrzegał zasad ładu korporacyjnego (za wyjątkiem opisanych w pkt. 1.2) zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW”, które zostały zawarte w załączniku do Uchwały Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 4 lipca 2007 r. (z późniejszymi zmianami).

Zakres stosowania zasad ładu został określony w Uchwale Nr 36/2013 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOŚ S.A. z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie zakresu stosowania przez BOŚ S.A. zasad ładu korporacyjnego zawartych w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW”.

Tekst „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW” jest dostępny na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”, na której zamieszczone są również „Oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego w BOŚ S.A.” w latach poprzednich.

Od 1 stycznia 2009 r. funkcjonuje strona internetowa Banku w języku angielskim zgodnie z wymaganiami zasady II. pkt 2 oraz zgodnie z zakresem i strukturą Modelowego Serwisu Relacji Inwestorskich GPW.

Ponadto BOŚ S.A. w 2013 r. przestrzegała zasad zawartych w:

- „Kanonie dobrych praktyk rynku finansowego” określonym w Uchwale nr 99/08 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18 marca 2008 r.,
- „Zasadach dobrej praktyki bankowej” określonych w Uchwale Walnego Zgromadzenia Banków Polskich z dnia 18 kwietnia 2013 r.

1.2. Informacja o niestosowaniu niektórych zasad ładu korporacyjnego

W roku 2013 BOŚ S.A. nie stosował następujących zasad ładu korporacyjnego wprowadzonych Uchwałą Nr 12/1170/2007 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (z późn. zm.):

- część I pkt 1 tiret 3 oraz część IV pkt 10 – z uwagi na strukturę akcjonariatu jak również problemy natury prawnej, logistycznej oraz technicznej Bank nie przeprowadza transmisji obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze – przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej – mogliby się wypowiadać jak również głosować przebywając poza miejscem obrad. Statut Banku oraz Regulamin Walnych Zgromadzeń Banku nie przewidują możliwości udziału akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej. W przyszłości w przypadku upowszechnienia wśród spółek giełdowych tej formy udziału akcjonariuszy w walnym zgromadzeniu Zarząd rozważy stosowanie powyższej zasady ładu korporacyjnego.
- część I pkt 5 – w BOŚ S.A. obowiązuje regulamin wynagradzania obejmujący wszystkich pracowników zatrudnionych w Banku na podstawie stosunku pracy z wyłączeniem członków Zarządu Banku. Ustalanie wysokości wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej oraz Zarządu należy do suwerennej decyzji odpowiednio Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej.

W Banku obowiązuje „Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A.” zgodnie z Uchwałą Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. „Polityka...” została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku w 2012 r.

W 2013 r. Komitet ds. Wynagrodzeń powołany przez Radę Nadzorczą rekomendował Radzie ocenę i przyznanie wynagrodzenia zmiennego członkom Zarządu za 2012 r. w oparciu o zasady „Polityki...”, w tym część wypłaconą w akcjach BOŚ S.A. i część odroczoną podlegającą przyznaniu w latach kolejnych.

- część I pkt 9 – w BOŚ S.A. nie ma przepisów dyskryminujących udział kobiet w zarządzaniu i nadzorowaniu Spółki. Stosowanie w Banku zasady zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru zależy od stanowiska Rady Nadzorczej w przypadku wyboru członków Zarządu oraz akcjonariuszy w przypadku wyboru członków Rady Nadzorczej.

1.3. Opis głównych cech stosowanych w BOŚ S.A. systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

W Banku działa - przyjęty uchwałami Rady Nadzorczej Banku - system zarządzania Bankiem, na który składa się system zarządzania ryzykiem oraz system kontroli wewnętrznej.

System kontroli wewnętrznej wspiera Radę Nadzorczą, Zarząd i pracowników Banku w prawidłowym, efektywnym i skutecznym wykonywaniu obowiązków. System kontroli wewnętrznej w BOŚ S.A. obejmuje

ściśle ze sobą powiązane wielostronne procesy kierowania i zarządzania wszystkimi obszarami działalności Banku i jest w sposób trwały i spójny wkomponowany w system zarządzania Bankiem jako całości.

System kontroli wewnętrznej Banku jest dostosowany do struktury organizacyjnej BOŚ S.A. i obejmuje jednostki organizacyjne Banku oraz podmioty zależne.

System kontroli wewnętrznej obejmuje następujące elementy:

- mechanizmy kontroli,
- badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- audyt wewnętrzny.

W Banku działa – powołany uchwałą Rady Nadzorczej – Komitet Audytu Wewnętrznego. W skład Komitetu wchodzi członkowie Rady Nadzorczej Banku, a Przewodniczącym Komitetu jest Przewodniczący Rady Nadzorczej. Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:

- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.

Ponadto wsparcie systemu kontroli wewnętrznej zapewniają w Banku:

- Departament Bezpieczeństwa Banku - odpowiadający w szczególności za prowadzenie postępowań wyjaśniających w przypadku stwierdzenia znamion działań na szkodę Banku, pracowników i podmiotów zewnętrznych oraz monitorowanie i kontrolowanie bezpieczeństwa informacji i systemów teleinformatycznych (specjalistyczne programy śledcze),
- Departament Rachunkowości - rewizja finansowa, współpraca z audytorem zewnętrznym, kontrola rachunkowa tj. okresowa weryfikacja prawidłowości prowadzenia ksiąg rachunkowych i ewidencji zdarzeń zgodnie z zasadami rachunkowości,
- Departament Rozliczeń – weryfikacja poprawności rozliczeń pieniężnych, obrotu gotówkowego i operacji dokumentowych.

Skuteczność systemu kontroli wewnętrznej zależy od efektywnego funkcjonowania każdego z ww. elementów składowych.

Funkcjonujące w Banku mechanizmy kontroli służą ograniczaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka, wykrywaniu i korygowaniu niepożądanych zdarzeń, które już wystąpiły, oraz likwidowaniu skutków zaistniałych zdarzeń. Komórka audytu wewnętrznego przeprowadza okresową weryfikację funkcjonujących w Banku mechanizmów i związanych z nimi procedur kontroli wewnętrznej. Wyniki weryfikacji prezentowane są Zarządowi Banku, Komitetowi Audytu Wewnętrznego i Radzie Nadzorczej w ramach corocznej informacji o skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

Podstawowym zadaniem Banku w zarządzaniu ryzykiem braku zgodności jest zapewnienie zgodności postępowania Banku z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje komórka organizacyjna, która realizuje funkcję związaną z zarządzaniem ryzykiem braku zgodności poprzez działania, a w szczególności: projektowanie polityki i zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności, koordynowanie zarządzania ryzykiem braku zgodności, opracowywanie i doskonalenie metod identyfikacji, pomiaru i oceny ryzyka braku zgodności, identyfikowanie, pomiar i ocenę ryzyka braku zgodności.

Audyt wewnętrzny, bezpośrednio podlegający Prezesowi Zarządu Banku, jest integralnym i niezależnym elementem systemu kontroli wewnętrznej w Banku. Nadzór merytoryczny nad komórką audytu wewnętrznego sprawuje Komitet Audytu Wewnętrznego. Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest niezależne i obiektywne badanie oraz ocena prawidłowości, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku oraz podmiotów zależnych.

Komórka audytu wewnętrznego, realizując swoje zadania działa zgodnie z przepisami prawa oraz regulacjami wewnętrznymi Banku, a także w oparciu o dobre praktyki zawarte w Międzynarodowych

Standardach Praktyki Zawodowej Audytu Wewnętrznego, zalecane przez Instytut Auditorów Wewnętrznych (dalej „IIA”) i Kodeks Etyki Instytutu Auditorów Wewnętrznych ustalony przez IIA. W Banku funkcjonują mechanizmy gwarantujące niezależność komórki audytu wewnętrznego, które zostały opisane w Uchwale Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczącej „Systemu kontroli wewnętrznej w BOS S.A.”

Zgodnie z Rekomendacją H KNF, dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach: komórka audytu wewnętrznego przeprowadza badania w Banku w oparciu o własną Mapę Ryzyka. Wykorzystywana w BOŚ S.A. Mapa Ryzyka jest zestawieniem ryzyk występujących w procesach funkcjonujących w Banku, wraz z wyceną tych ryzyk, uwzględniającą ocenę systemu kontroli wewnętrznej. Jednym z najważniejszych celów opracowania i bieżącego aktualizowania Mapy Ryzyka jest wykorzystywanie jej do tworzenia rocznego i wieloletnich Planów audytów wewnętrznych. Plan wieloletni ma na celu inwentaryzację wszystkich istotnych zagadnień i procesów wymagających objęcia audytem w okresie 3 do 5 lat oraz równomierną ich realizację w Planach rocznych. Mapa Ryzyka jest również jednym z narzędzi oceny skuteczności mechanizmów kontroli.

Do mechanizmów kontroli ryzyka w Banku – w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych - należą w szczególności:

- prawidłowa organizacja procesu sporządzenia sprawozdania finansowego poprzez określenie w legislacji wewnętrznej Banku zadań i odpowiedzialności komórek organizacyjnych biorących udział w jego sporządzeniu i sprawdzeniu,
- weryfikacja sprawozdań finansowych przez niezależnego audytora zewnętrznego,
- uzgodnienia danych księgowych, np. porównywanie dokumentów źródłowych z zestawieniem sald i obrotów, potwierdzenia: sald rachunków przez klientów, istnienia aktywów, transakcji/operacji itp.,
- inwentaryzacje aktywów,
- bieżący monitoring sytuacji Banku prowadzony na szczeblu Rady Nadzorczej i Zarządu Banku oraz funkcjonujących w Banku komitetów/zespołów – na bazie sprawozdań prezentujących wyniki poszczególnych obszarów działalności (lub jednostek/komórek organizacyjnych Banku), umożliwiające dokonanie oceny stopnia realizacji przez Bank celów i zadań założonych w planach finansowych, strategiach, politykach i innych dokumentach,
- bieżący nadzór Departamentu Rachunkowości w zakresie zgodności ksiąg rachunkowych i sprawozdań finansowych Banku z obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- kontrole/audyty wewnętrzne,
- wykonywanie kontroli następnych.

2. AKCJONARIAT I PRAWA Z AKCJI

2.1. Akcjonariat

Ogólna liczba akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu BOŚ S.A. wynosi 22 873 245. Wszystkie akcje są akcjami zwykłymi na okaziciela o wartości nominalnej 10 zł każda.

2.2. Informacje o umowach dotyczących przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu

Bankowi nie są znane umowy dotyczące przyszłych zmian w strukturze akcjonariatu.

2.3. Akcjonariusz posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku

W 2013 r. tylko jeden Akcjonariusz posiadał bezpośrednio lub pośrednio, przez podmioty zależne, co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej posiadał 12 951 960 akcji, co stanowi 56,62% udziału w kapitale zakładowym oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

2.4. Posiadacze specjalnych uprawnień kontrolnych z tytułu papierów wartościowych

Wszystkie akcje Banku są równe i każda akcja daje prawo jednego głosu na walnym zgromadzeniu i jednakowe prawo do dywidendy.

2.5. Ograniczenia w wykonywaniu prawa głosu i w przenoszeniu prawa własności papierów wartościowych

Zgodnie ze Statutem Banku w przypadku ustanowienia zastawu lub użytkowania na akcji imiennej, zastawnik i użytkownik nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Aktualnie w kapitale zakładowym Banku nie ma akcji imiennych.

2.6. Zasady powoływania i odwoływania osób zarządzających

Stosownie do postanowień Statutu BOŚ S.A., członkowie Zarządu są powoływani przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję. Kadencja trwa trzy lata. Liczby kadencji nie ogranicza się. Prezes Zarządu ma prawo wnioskować o powołanie i odwołanie członków Zarządu.

Powołanie dwóch członków Zarządu, w tym prezesa Zarządu, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje Rada Nadzorcza. Drugi – obok prezesa – członek Zarządu posiadający zgodę Komisji Nadzoru Finansowego pełni w Banku funkcję wiceprezesa – pierwszego zastępcy prezesa Zarządu.

Przewodniczący Rady Nadzorczej – z upoważnienia Rady Nadzorczej - zawiera w imieniu Banku Umowy o pracę z członkami Zarządu oraz umowy o zakazie konkurencji. Warunki umów są ustalane kolegialnie przez Radę Nadzorczą.

Mandaty członków Zarządu wygasają z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie z działalności i sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu. Mandat członka Zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu - do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

2.7. Zasady zmiany Statutu Banku

Zmiany Statutu Banku dokonuje Walne Zgromadzenie Banku. Uchwała o zmianie statutu zapada większością trzech czwartych oddanych głosów.

2.8. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

W Spółce obowiązuje „Regulamin obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.”, w którym zawarto m. in.:

- tryb prowadzenia obrad przez Przewodniczącego,
- tryb głosowania uchwał zgromadzenia,
- tryb głosowania w sprawie powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej,
- zasady wyborów Rady Nadzorczej w drodze głosowania odrębnymi grupami.

Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie BOŚ S.A. Zgodnie ze Statutem Spółki, Zarząd Banku zwołuje zwyczajne walne zgromadzenie najpóźniej w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrotowego.

Nadzwyczajne walne zgromadzenie jest zwoływane w miarę potrzeb przez Zarząd Banku: 1) z własnej inicjatywy, 2) na wniosek Rady Nadzorczej, 3) na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego.

Nadzwyczajne walne zgromadzenie może być zwołane również przez: 1) Radę Nadzorczą, jeśli zwołanie go uzna za wskazane, 2) akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego

Banku lub co najmniej połowę ogółu głosów. Akcjonariusze wyznaczają wówczas przewodniczącego tego Zgromadzenia.

Akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku obrad. Żądanie powinno być uzasadnione i złożone na piśmie lub w postaci elektronicznej najpóźniej na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia.

Zarząd Banku stosuje generalną zasadę nieodwoływania lub zmiany ogłoszonych już terminów walnych zgromadzeń. Może to nastąpić wyłącznie gdy zachodzą nadzwyczajne lub szczególnie uzasadnione okoliczności.

Do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu wymagane jest pełnomocnictwo (w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej) udzielone przez osoby do tego uprawnione, zgodnie z wypisem z właściwego rejestru, lub w przypadku osób fizycznych zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego. Przy sporządzaniu listy obecności na walnym zgromadzeniu Spółka dokonuje kontroli ww. dokumentów.

Walne zgromadzenie otwiera przewodniczący lub wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej lub inny członek Rady Nadzorczej. W razie nieobecności tych osób, walne zgromadzenie otwiera prezes Zarządu albo inna osoba wyznaczona przez Zarząd. Zgodnie z „Regulaminem obrad walnych zgromadzeń BOŚ S.A.”, zadaniem osoby otwierającej walne zgromadzenie jest doprowadzenie do niezwłocznego wyboru przewodniczącego, powstrzymując się od jakichkolwiek innych rozstrzygnięć merytorycznych i formalnych.

Z zastrzeżeniem przypadków określonych w Kodeksie spółek handlowych, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na nim akcji.

Uchwały walnego zgromadzenia zapadają zwykłą większością głosów oddanych, jeżeli przepisy Kodeksu spółek handlowych lub Statutu BOŚ S.A. nie przewidują surowszych warunków głosowania.

W celu sprawnego głosowania nad uchwałami, wykorzystywany jest system elektronicznego liczenia głosów.

Do kompetencji walnego zgromadzenia należy w szczególności:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego Banku,
- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku,
- podjęcie uchwały o podziale zysku lub pokryciu straty,
- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Rady Nadzorczej,
- udzielenie absolutorium członkom organów Banku,
- powoływanie lub odwoływanie członków Rady Nadzorczej,
- dokonywanie zmian Statutu Banku,
- upoważnienie Rady Nadzorczej do ustalenia jednolitego tekstu zmienionego Statutu lub wprowadzenia istotnych zmian o charakterze redakcyjnym określonych w uchwale Zgromadzenia,
- podejmowanie uchwał w sprawie podwyższania lub obniżania kapitału zakładowego,
- podejmowanie uchwał w przedmiocie emitowania obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa,
- decydowanie o tworzeniu i znoszeniu funduszy, o których mowa w § 36 ust. 1. Statutu Banku,
- podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, zbycia lub likwidacji Banku,
- wybór likwidatorów i ustalanie ich wynagrodzeń,
- ustalanie wynagrodzeń dla członków Rady Nadzorczej,
- podejmowanie uchwał w innych sprawach wniesionych przez Zarząd i Radę Nadzorczą lub akcjonariuszy w trybie przewidzianym w Kodeksie spółek handlowych, ustawie Prawo bankowe i Statucie Banku.

Akcjonariuszom Banku przysługują następujące prawa o charakterze korporacyjnym:

- prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu i prawo głosu.
Zgodnie z art. 411 K.s.h., każda z akcji daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.
W walnym zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć osoby, które:
 - na 16 dni przed datą walnego zgromadzenia (tj. w dniu rejestracji uczestnictwa w walnym zgromadzeniu) są akcjonariuszami Banku posiadającymi na rachunku papierów wartościowych zapisane akcje Banku,
 - zwrócą się, nie wcześniej niż po opublikowaniu przez Bank ogłoszenia o zwołaniu walnego zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa, do

- podmiotu prowadzącego ich rachunki papierów wartościowych, na których zapisane są akcje Banku z żądaniem o wystawienie imiennego zaświadczenia o prawie uczestnictwa w zgromadzeniu,
- prawo do złożenia wniosku o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz o umieszczenie poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.
Prawo to przysługuje akcjonariuszowi lub akcjonariuszom reprezentującym przynajmniej 1/20 część kapitału zakładowego Banku. Zgodnie z art. 401 K.s.h., żądanie takie powinno być złożone Zarządowi na piśmie lub w postaci elektronicznej nie później niż na 21 dni przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia,
 - prawo do zaskarżania uchwał walnego zgromadzenia.
Zgodnie z art. 422 K.s.h., uchwała walnego zgromadzenia, sprzeczna ze Statutem bądź z dobrymi obyczajami, godząca w interes Banku lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona przez akcjonariusza w drodze wytoczonego przeciwko Bankowi powództwa o uchylenie uchwały,
 - prawo wyboru członków Rady Nadzorczej grupami.
Zgodnie z art. 385 § 3 K.s.h. na wniosek akcjonariuszy reprezentujących przynajmniej 1/5 kapitału zakładowego, wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami,
 - prawo żądania udzielenia informacji dotyczących Banku.
Na podstawie art. 428 K.s.h. podczas obrad walnego zgromadzenia Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi, na jego żądanie, informacji dotyczących Banku, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Zarząd powinien jednak odmówić udzielenia informacji w przypadku, gdy: mogłoby to wyrządzić szkodę Bankowi albo spółce z nim powiązanej, albo spółce zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa, mogłoby narazić członka Zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej. W uzasadnionych przypadkach Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas walnego zgromadzenia,
 - prawo do żądania wydania odpisów sprawozdania Zarządu z działalności Banku i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem (art. 395 § 4 K.s.h.),
 - prawo do przeglądania w lokalu Zarządu listy akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu oraz żądania odpisu listy (art. 407 § 1 K.s.h.),
 - prawo żądania przesłania listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną (art. 407 § 1¹),
 - prawo do żądania wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad w terminie tygodnia przed walnym zgromadzeniem (art. 407 § 2 K.s.h.),
 - prawo do złożenia wniosku o sprawdzenie listy obecności na walnym zgromadzeniu przez wybraną w tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wniosek mogą złożyć akcjonariusze, posiadający jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na tym walnym zgromadzeniu. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji (art. 410 § 2 K.s.h.),
 - prawo do przeglądania księgi protokołów oraz żądania wydania poświadczonych przez Zarząd odpisów uchwał (art. 421 § 3 K.s.h.),
 - prawo do przeglądania dokumentów oraz żądania udostępnienia w lokalu Banku odpisów dokumentów, o których mowa w art. 505 § 1 K.s.h. (w przypadku połączenia spółek), w art. 540 § 1 K.s.h. (w przypadku podziału Spółki) oraz w art. 561 § 1 K.s.h. (w przypadku przekształcenia Spółki),
 - zgodnie ze Statutem Banku zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy lub jej zdjęcie z porządku obrad wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia zapadłej większością $\frac{3}{4}$ głosów, po uzyskaniu zgody wszystkich obecnych na Walnym Zgromadzeniu wnioskodawców,
 - zgodnie z dotychczasową praktyką, przewodniczący obrad umożliwia każdemu ze zgłaszających sprzeciw wobec uchwały przedstawienie swoich argumentów i uzasadnienie sprzeciwu. Stosowny zapis jest zawarty w „Regulaminie obrad Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A.”,
 - zgodnie z obowiązującą praktyką, do protokołu są przyjmowane pisemne oświadczenia uczestników walnych zgromadzeń.

Regulamin Walnych Zgromadzeń BOŚ S.A. jest dostępny na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”.

3. ORGANY BANKU

3.1. Walne Zgromadzenie Banku

Opis sposobu działania Walnych Zgromadzeń Banku i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania jest zawarty w „Oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego w BOŚ S.A.”.

3.2. Zarząd Banku

Skład Zarządu Banku i obszary nadzorowane przez poszczególnych członków Zarządu

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2013 r. nie zmienił się w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.

Stosownie do postanowień Zarządzenia Prezesa Zarządu w sprawie wprowadzenia Regulaminu organizacyjnego Banku, Członkowie Zarządu nadzorowali na dzień 31 grudnia 2013 r. następujące obszary działania Banku:

Mariusz Klimczak, Prezes Zarządu (obszar zarządczo-organizacyjny),
Stanisław Kolasiński, Wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu (obszar ryzyka),
Przemysław Lech Figarski, Wiceprezes Zarządu (obszar rynku detalicznego),
Adam Zbigniew Grzebieluch, Wiceprezes Zarządu (obszar wsparcia),
Krzysztof Wojciech Telega, Wiceprezes Zarządu (obszar rynku korporacyjnego).

Zasady działania Zarządu Banku

Zasady działania, kompetencje, i zadania Zarządu zostały określone w §§ 21 – 23 Statutu oraz w Regulaminie Zarządu. (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”).

Stosownie do postanowień zawartych w ww. dokumentach, Zarząd Banku składa się co najmniej z trzech członków będących osobami fizycznymi, w tym: prezesa Zarządu, wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu oraz pozostałych wiceprezesów lub innych członków Zarządu.

Prezes Zarządu wykonuje zadania określone w Statucie Banku oraz innych przepisach wewnętrznych, w tym: w Regulaminie Zarządu oraz Regulaminie organizacyjnym Banku. Prezes w szczególności:

- kieruje całokształtem działalności Banku,
- wydaje zarządzenia wewnętrzne,
- kieruje pracami Zarządu Banku, zwołuje posiedzenia Zarządu, akceptuje porządek obrad oraz przewodniczy posiedzeniom,
- podejmuje decyzje kadrowe w zakresie wskazanym w Statucie Banku oraz innych przepisach wewnętrznych,
- wydaje regulamin organizacyjny Banku oraz regulamin organizacyjny oddziału i oddziału operacyjnego oraz zatwierdza regulaminy organizacyjne komórek organizacyjnych Centrali,
- wydaje zalecenia pokontrolne w ramach funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- powołuje i rozwiązuje komitety lub zespoły dla określonych spraw oraz powołuje przewodniczących i członków tych komitetów/zespołów, a także tworzy i znosi wyodrębnione stanowiska,
- zatwierdza plany pracy Zarządu Banku,
- koordynuje działania Banku w sferze polityki ekologicznej, reprezentując BOŚ S.A. w kontaktach z przedstawicielami Parlamentu, administracji publicznej, w tym z ministrem właściwym w sprawach środowiska, Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innymi (krajowymi) pozabudżetowymi funduszami celowymi.

W przypadku wygaśnięcia mandatu prezesa Zarządu wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania go ze składu Zarządu, do czasu powołania prezesa, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu, powoływany za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Do kompetencji wiceprezesa - pierwszego zastępcy prezesa Zarządu należy wówczas całokształt spraw z zakresu działalności Banku.

W czasie nieobecności prezesa Zarządu, jego funkcje pełni oraz kieruje całokształtem działalności Banku

(z wyłączeniem kompetencji dotyczących powoływania i odwoływania dyrektora zarządzającego, dyrektorów komórek organizacyjnych Centrali i ich zastępców oraz dyrektorów oddziałów) wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu, lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. Wiceprezesi lub członkowie Zarządu kierują działalnością Banku w zakresie ustalonym przez prezesa Zarządu.

Do kompetencji Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone innym organom Banku. Zarząd Banku w szczególności:

- reprezentuje Bank wobec sądów, organów administracji państwowej i osób trzecich,
- uchwała strategię działania Banku, roczne plany finansowe oraz roczne plany audytów wewnętrznych,
- podejmuje uchwały w sprawie struktury organizacyjnej Banku oraz tworzenia i likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- podejmuje uchwały o nabyciu i zbyciu nieruchomości lub udziału w nieruchomości,
- opracowuje projekty przepisów wewnętrznych, których wydawanie należy do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej,
- podejmuje decyzje w sprawach dotyczących zaciągnięcia zobowiązań lub rozporządzenia aktywami, których łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Banku,
- uchwała zasady polityki informacyjnej Banku,
- uchwała polityki dotyczące zarządzania ryzykiem w Banku,
- uchwała zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem,
- ustala ogólny poziom ryzyka Banku oraz dostosowane do tego poziomu limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku,
- ustala wewnętrzne procedury Banku dotyczące procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,
- sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych,
- gospodaruje funduszami specjalnymi,
- uchwała tryb powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposób ustalenia jego wynagrodzenia
- uchwała politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku,
- uchwała regulamin Zarządu, określający sprawy, które wymagają kolegiального podejmowania uchwał oraz sprawy proceduralne i formalne związane z odbywaniem posiedzeń.

Ponadto Zarząd kolegialnie rozpatruje i podejmuje uchwały w sprawach:

- zwołania Walnego Zgromadzenia Banku,
- mających wpływ na:
 - kształtowanie wyników finansowych Banku, w tym w szczególności dotyczących ustalania planów finansowych i strategii działania Banku oraz określania poziomu oprocentowania środków pieniężnych oraz kredytów i pożyczek w Banku,
 - kształtowanie relacji Banku ze światem zewnętrznym, w tym w szczególności w sprawach dotyczących: ustalania zasad powoływania i odwoływania pełnomocników i prokurentów, określania warunków i zasad postępowania Banku wobec klientów oraz na rynku międzybankowym i finansowym, w tym: praw i obowiązków klientów oraz wzorów regulaminów i umów zawieranych z klientami,
 - kształtowanie i zakres kompetencji w Banku, w tym w szczególności w sprawach dotyczących ustalania zasad oceny ryzyka kredytowego oraz zasad podejmowania decyzji kredytowych w BOŚ S.A.
- innych, przewidzianych Statutem Banku lub wnoszonych przez członków Zarządu.

Do kolegialnych kompetencji Zarządu należy także:

- podejmowanie decyzji kredytowych, zgodnie z przepisami wewnętrznymi w tym zakresie,
- rozpatrywanie okresowych informacji dotyczących przebiegu realizacji zadań Banku, jego sytuacji ekonomiczno-finansowej i organizacyjno-kadrowej,
- dokonywanie ocen pracy jednostek organizacyjnych Banku.

Zgodnie z §23 Statutu do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku oraz do podpisywania w imieniu Banku są upoważnieni: prezes Zarządu – samodzielnie lub dwie osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw. Pełnomocników Banku powołuje i odwołuje

prezes Zarządu samodzielnie, albo dwie inne osoby – działające łącznie – spośród pozostałych członków Zarządu, prokurentów lub pełnomocników, działających w granicach udzielonych im pełnomocnictw.

W ramach nadzoru, członkowie Zarządu:

- inspirują merytoryczne działania nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali, zgodnie z wyznaczonymi im zadaniami oraz kierunkami rozwoju Banku określonymi w strategiach działania oraz planach finansowych Banku,
- kontrolują w nadzorowanych komórkach Centrali przebieg prac, prawidłowość podejmowanych działań, ich zaawansowanie i ostateczną realizację, a także ich zgodność z prawem i przepisami wewnętrznymi,
- weryfikują adekwatność obowiązujących przepisów wewnętrznych i struktur organizacyjnych do aktualnych zadań nadzorowanych komórek organizacyjnych Centrali,
- odpowiadają za prawidłowość merytoryczną przepisów wewnętrznych odnoszących się do zakresu działania nadzorowanych obszarów, wydawanych w formie uchwał bądź zarządzeń prezesa,
- akceptują i wyrażają zgodę na kierowanie do rozpatrzenia przez Zarząd albo do decyzji prezesa Zarządu materiałów przygotowanych w nadzorowanych komórkach organizacyjnych Centrali,
- nadzorują realizację zadań kontroli wewnętrznej w nadzorowanych przez nich obszarach działalności Banku, w celu zapewnienia efektywnego i bezpiecznego rozwoju Banku,
- monitorują ryzyka w obszarach działania podlegających ich nadzorowi,
- wydają pisma okólne, stanowiące przepisy wykonawcze do uchwał i zarządzeń prezesa,
- wydają wiążące polecenia co do sposobu załatwienia sprawy przez nadzorowane komórki organizacyjne Centrali,
- stosownie do postanowień zarządzenia prezesa Zarządu dotyczącego zasad doboru i zatrudniania pracowników Banku - podejmują decyzje o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia, o zmianie warunków zatrudnienia oraz o rozwiązaniu umów o pracę z pracownikami w obszarach/placówkach, które nadzorują zgodnie z przepisami wewnętrznymi Banku.

Poszczególni członkowie Zarządu, wykonując ww. czynności nadzorcze, mogą przedkładać Zarządowi do rozpatrzenia propozycje i wnioski należące do kolegialnych kompetencji Zarządu, dotyczące zarówno całokształtu działalności Banku, jak i poszczególnych obszarów i pionów jego działalności.

Posiedzenia Zarządu są zwoływane przez prezesa Zarządu w miarę potrzeby, nie rzadziej niż 2 razy w miesiącu. Prezes Zarządu, na uzasadniony wniosek członka Zarządu lub z własnej inicjatywy, może zwołać posiedzenie Zarządu w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą jego członkowie oraz osoby zaproszone przez prezesa Zarządu. Na posiedzeniach Zarządu, prezes Zarządu przedstawia do akceptacji projekt porządku obrad, kieruje obradami, udziela głosu, rozstrzyga sprawy proceduralne, podsumowuje wyniki dyskusji, formułuje uchwały, zalecenia i wnioski. W sprawach uzasadnionych względami biznesowymi lub formalno-prawnymi, członek Zarządu może – po uzyskaniu zgody prezesa Zarządu – wnieść pod obrady Zarządu temat nie ujęty w porządku posiedzenia.

W przypadku nieobecności prezesa Zarządu, posiedzenia Zarządu są zwoływane przez wiceprezesa - pierwszego zastępcę prezesa Zarządu, lub wskazanego przez prezesa Zarządu innego członka Zarządu.

Uchwały Zarządu są podejmowane na posiedzeniach zwoływanych w trybie określonym w Regulaminie Zarządu. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Uchwały mogą być podjęte, jeśli wszyscy członkowie Zarządu zostali zawiadomieni o posiedzeniu Zarządu, a w posiedzeniu Zarządu uczestniczy co najmniej połowa jego członków, w tym prezes Zarządu lub - w czasie jego nieobecności – wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu lub wskazany przez prezesa Zarządu inny członek Zarządu. W razie równej liczby głosów, decyduje głos prezesa Zarządu. Członek Zarządu nie zgadzający się z podjętą uchwałą, może zgłosić do protokołu umotywowane zdanie odrębne. Nie zwalnia go to jednak z obowiązku stosowania się do uchwały podjętej przez Zarząd. Członek Zarządu nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach osobiście go dotyczących. Posiedzenia Zarządu są protokolowane.

3.3. Rada Nadzorcza Banku

Skład Rady Nadzorczej BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2012 r. był następujący:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz

Członkowie:

Józef Koziół

Andrzej Kazimierz Kraszewski

Michał Juliusz Machlejd

Ryszard Ochwat

Krzysztof Władysław Rogala

Janusz Marek Topolski

W dniu 20 czerwca 2013 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku powołało Radę Nadzorczą Banku IX kadencji. W skład Rady nowej kadencji, w miejsce Pana Janusza Topolskiego, został powołany Pan Adam Wojtaś. W pozostałym zakresie skład Rady nie zmienił się.

W skład Rady Nadzorczej Banku na dzień 31 grudnia 2013 r. wchodził:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący, Członek Niezależny
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz,

Członkowie:

Józef Koziół

Andrzej Kazimierz Kraszewski - Członek Niezależny

Michał Juliusz Machlejd - Członek Niezależny

Ryszard Ochwat

Krzysztof Władysław Rogala - Członek Niezależny

Adam Aleksander Wojtaś - Członek Niezależny.

Stosownie do postanowień zawartych w Statucie Banku, Rada Nadzorcza składa się z osób fizycznych wybieranych przez Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję, w liczbie przez nie ustalonej, nie mniejszej niż 5 osób i nie przekraczającej 13 osób. Wspólna kadencja Rady Nadzorczej trwa trzy lata. Rada Nadzorcza wybiera ze swego grona przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i sekretarza.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą być odwołani przed upływem kadencji, a w ich miejsca mogą być wybrane inne osoby. W przypadku odwołania, rezygnacji lub śmierci członka Rady Nadzorczej w trakcie trwania kadencji, do czasu obsadzenia wakatu, Rada może działać w zmniejszonym składzie, lecz nie mniejszym niż 5 osób.

Rada Nadzorcza wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy m.in.:

- zatwierdzanie strategii działania Banku oraz rocznych planów finansowych Banku,
- określanie liczby członków Zarządu Banku i ustalanie warunków ich zatrudnienia,
- powoływanie i odwoływanie prezesa oraz wiceprezesów i członków Zarządu,
- zawieszanie w czynnościach, z ważnych powodów, poszczególnych lub wszystkich członków Zarządu oraz delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności tych członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację, albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności,
- informowanie Komisji Nadzoru Finansowego o składzie Zarządu oraz o zmianie jego składu niezwłocznie po jego powołaniu lub po dokonaniu zmiany jego składu, a także o członkach Zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlega w szczególności zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego,
- wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego oraz innych biegłych,
- ocena sprawozdania Zarządu z działalności Banku i jego Grupy Kapitałowej oraz sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za ubiegły rok obrotowy - w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny,
- zatwierdzanie zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, ogólnego poziomu ryzyka Banku, a także polityk dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym,
- zatwierdzanie zasad polityki informacyjnej Banku,
- zatwierdzanie wewnętrznych procedur Banku dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania oraz planowania kapitałowego,

- zatwierdzanie uchwał Zarządu w sprawie struktury organizacyjnej, za wyjątkiem tworzenia lub likwidacji oddziałów oraz oddziałów operacyjnych,
- zatwierdzanie wniosków Zarządu Banku w sprawach nabywania akcji i udziałów w spółkach o wartości nominalnej przekraczającej łącznie z już posiadanymi przez Bank akcjami i udziałami tych spółek równowartość 5% kapitału zakładowego Banku, z wyłączeniem akcji spółek dopuszczonych do publicznego obrotu,
- rozpatrywanie spraw wnoszonych pod obrady Walnego Zgromadzenia i opiniowanie projektów uchwał Zgromadzenia, za wyjątkiem uchwał porządkowych.
- nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania oraz ocena adekwatności i skuteczności tego systemu,
- ocena okresowych informacji o poziomie ryzyka bankowego i jakości zarządzania tym ryzykiem,
- ocena okresowych informacji na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzanych audytów wewnętrznych oraz działań podejmowanych w celu ich usunięcia lub realizacji,
- zatwierdzanie trybu powołania i odwołania dyrektora komórki audytu oraz sposobu ustalenia jego wynagrodzenia,
- zatwierdzanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku oraz dokonywanie okresowych przeglądów tej polityki, uchwalanie regulaminu Rady Nadzorczej,
- uchwalanie regulaminu udzielania kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych lub poręczeń członkom organów Banku i osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku oraz innym osobom wymienionym w art. 79 ustawy Prawo bankowe.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwoływane są przez jej przewodniczącego w miarę potrzeb, nie rzadziej niż raz na kwartał.

O terminie, miejscu i porządku posiedzenia Rady członkowie są powiadamiani na piśmie, w terminie nie krótszym niż 7 dni przed posiedzeniem, z równoczesnym dostarczeniem materiałów będących przedmiotem obrad.

Wnioski o zwołanie posiedzenia Rady może składać do przewodniczącego każdy członek Rady Nadzorczej, a także Zarząd Banku. W takim przypadku, Przewodniczący Rady zwołuje posiedzenie w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania wniosku. Przewodniczący Rady Nadzorczej – na uzasadniony wniosek członka Rady Nadzorczej, prezesa Zarządu lub Zarządu Banku, a także z własnej inicjatywy – może zwołać posiedzenie Rady w trybie pilnym, wyznaczając termin, miejsce i porządek obrad posiedzenia.

Rada Nadzorcza rozpatruje sprawy umieszczone w porządku obrad i podejmuje rozstrzygnięcia w formie uchwał. Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podjęte, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, w tym przewodniczący lub wiceprzewodniczący, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Uchwały Rady Nadzorczej w sprawie powołania i odwołania członków Zarządu zapadają większością 2/3 głosów. Pozostałe uchwały Rady Nadzorczej – o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej – zapadają zwykłą większością głosów. W razie równej liczby głosów decyduje głos przewodniczącego.

Członkowie Rady Nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał (z wyłączeniem głosowań dotyczących wszelkich spraw osobowych oraz spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu Rady) oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady lub za pośrednictwem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Rada Nadzorcza - w sytuacjach wyjątkowych - może podejmować uchwały poza posiedzeniami, w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie Rady zostali powiadomieni o treści projektu uchwały.

Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji jest zwoływane przez prezesa Zarządu Banku. Przedmiotem pierwszego posiedzenia Rady nowej kadencji jest ukonstytuowanie się Rady.

Szczegółowe kompetencje, zasady działania i zadania Rady zostały określone w §§ 17 - 20 Statutu Banku oraz w Regulaminie Rady Nadzorczej (dokumenty są dostępne do wglądu na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „Relacje inwestorskie”).

Rada Nadzorcza Banku powołuje ze swego grona Komitet Audytu Wewnętrznego, Komitet ds. Wynagrodzeń oraz Komitet ds. Ekologii.

Komitet Audytu Wewnętrznego

Komitet Audytu Wewnętrznego wspiera Radę Nadzorczą w zakresie systemu zarządzania Bankiem, tj. systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem, a także w zakresie przebiegu procesu sprawozdawczości finansowej.

Komitet realizuje zadania przewidziane w Ustawie z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. z 2009 r., Nr 77, poz. 649, ze zm.), w Statucie BOŚ S.A. oraz uchwałach Rady Nadzorczej.

Do głównych zadań Komitetu Audytu Wewnętrznego należą:

- monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
- monitorowanie wykonania czynności rewizji finansowej,
- monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego, w tym w szczególności nadzór nad właściwym usytuowaniem komórki audytu wewnętrznego w strukturze organizacyjnej Banku, z zachowaniem niezależności funkcjonowania, zgodnie z regulacjami nadzorczymi, oraz zatwierdzanie planu audytu wewnętrznego.

Funkcję Przewodniczącego Komitetu pełni Przewodniczący Rady Nadzorczej. Posiedzenia Komitetu zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Przewodniczący Komitetu może zwołać posiedzenie Komitetu w trybie pilnym. Komitet, przynajmniej raz w roku, na zamkniętym posiedzeniu bez udziału Zarządu, odbywa spotkanie z dyrektorem komórki audytu wewnętrznego.

W 2013 r. Komitet Audytu Wewnętrznego pracował w następującym składzie:

Marcin Likierski	- Przewodniczący Komitetu,
Józef Koziół	- Wiceprzewodniczący Komitetu,
Krzysztof Władysław Rogala	- Członek Komitetu (do 20 czerwca 2013 r. oraz od 9 września 2013 r.),
Janusz Topolski	- Członek Komitetu (do 20 czerwca 2013 r.),
Adam Aleksander Wojtaś	- Członek Komitetu (od 10 lipca 2013 r.).

Komitet ds. Wynagrodzeń

Komitet ds. Wynagrodzeń został powołany spośród Członków Rady Nadzorczej w celu wykonywania czynności określonych w Uchwale Nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r. przewidzianych dla tego Komitetu oraz czynności wynikających z postanowień art. 9f, 9g i 128 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz § 20 ust. 9 pkt. 9 Statutu Banku Ochrony Środowiska S.A., w szczególności obejmujących:

- opiniowanie i projektowanie zasad wynagradzania członków Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A.,
- opiniowanie polityki zmiennych składników wynagrodzeń, w tym wysokości i składników wynagrodzeń, osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Ochrony Środowiska S.A., w rozumieniu przepisów powołanej Uchwały Nr 258/2011 KNF,
- opiniowanie i monitorowanie wynagrodzenia zmiennego osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Posiedzenia Komitetu ds. Wynagrodzeń zwoływane są w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej niż 2 razy w roku.

W 2013 r. Komitet ds. Wynagrodzeń pracował w następującym składzie:

Ryszard Ochwat	- Przewodniczący Komitetu,
Józef Koziół	- Członek Komitetu,
Michał Juliusz Machlejd	- Członek Komitetu.

Komitet ds. Ekologii

Komitet ds. Ekologii (KEK) - wspomagając realizację statutowej misji BOŚ S.A. - wspiera Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku w rozwoju działalności proekologicznej Banku oraz identyfikacji obszarów jego aktywności w zakresie ekologii.

Komitet ds. Ekologii przygotowuje dla Rady Nadzorczej i Zarządu rekomendacje i opinie dotyczące kierunków dalszego rozwoju BOŚ S.A. w obszarze ekologii, w tym możliwości ekspansji Banku na rynku usług proekologicznych oraz rozwoju jego oferty.

Komitet ds. Ekologii w szczególności:

- rekomenduje Radzie Nadzorczej i Zarządowi kierunki dalszego rozwoju oferty produktów bankowych o charakterze ekologicznym,
- przedstawia opinie do przedkładanych Radzie Nadzorczej informacji o działalności proekologicznej Banku i inicjatywach z tego zakresu oraz rozwijanych przez Bank kierunkach finansowania projektów proekologicznych,
- wspiera formy i metody oddziaływania Banku na efektywne wykorzystanie nakładów na ochronę środowiska,
- wspiera współpracę Banku z Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz z innymi organizacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska,
- wspiera działania Banku w sferze polityki ekologicznej w kontaktach z przedstawicielami Sejmu i Senatu, administracji publicznej, w tym z Ministrem Środowiska.

Posiedzenia KEK zwoływane są przez Przewodniczącego Komitetu w miarę potrzeb.

W 2013 r. Komitet ds. Ekologii pracował w następującym składzie:

Andrzej Kraszewski	- Przewodniczący Komitetu,
Ryszard Ochwat	- Wiceprzewodniczący Komitetu,
Jacek Bajorek	- Członek Komitetu,
Adam Wasiak	- Członek Komitetu.

VI. SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ BIZNESU

Społeczna Odpowiedzialność Biznesu (Corporate Social Responsibility, CSR) jest definiowana w Banku jako odpowiedzialny i partnerski dialog ze wszystkimi grupami interesariuszy, takimi jak klienci instytucjonalni, indywidualni, akcjonariusze, partnerzy, czy pracownicy. Równie istotne jest to, że pojęcie „ochrona środowiska” nie jest w BOŚ S.A. tylko hasłem. Finansowanie przedsięwzięć proekologicznych należy do podstawowej działalności Banku. Dzięki realizacji inwestycji proekologicznych przez Klientów Bank przyczynił się do redukcji emisji dwutlenku węgla o ponad 2,3 mln ton rocznie i dwutlenku siarki o ponad 480 tys. ton rocznie. Odnawialne źródła energii kredytowane przez Bank mogą wyprodukować rocznie 1,3 mln megawatogodzin energii.

Ekologiczna misja Banku

„Misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego” (fragment Statutu Banku). Jednym z kierunków strategicznych BOŚ S.A. jest wzrost udziału w rynku finansowania projektów związanych z ochroną środowiska.

Misja, strategia i cele Banku realizowane są konsekwentnie w ramach działalności biznesowej, w szczególności poprzez świadczenie wyspecjalizowanych usług bankowych dedykowanych działaniom służącym ochronie środowiska i gospodarce wodnej. Merytoryczny filar tych działań stanowi kadra Banku wsparta specjalistami z zakresu inżynierii środowiska.

BOŚ S.A. angażuje się w finansowanie inwestycji proekologicznych dotyczących różnych dziedzin ochrony środowiska. Zakres przedmiotowy zadań wynika zarówno z potrzeb kształtowanych przez działania legislacyjne, wymuszające wdrażanie rozwiązań inwestycyjnych i technologicznych dla spełnienia określonych norm w zakresie ochrony środowiska, jak też wynikających z rosnącej świadomości społecznej. Szereg bankowych projektów wykracza daleko poza obszar tradycyjnej bankowości. Przygotowywane przez Bank rozwiązania łączą w sobie kompleksową obsługę Klienta z daleko idącą edukacją na temat korzyści wynikających z zastosowania eko urządzeń i instalacji. Dzięki temu w działaniach Banku widoczna jest bardzo mocna synergia między budową jego wartości i siły rynkowej, a społeczną odpowiedzialnością biznesu.

Główne filary działania

Działalność w Obszarze Społecznej Odpowiedzialności Biznesu opiera się na trzech filarach:

- Banku i jego ekologicznym spojrzeniu na działalność biznesową zarówno w Pionie Detalicznym jak i Pionie Korporacji Finansów Publicznych,
- Portalu eko-Polska łączącym odpowiedzialność społeczną instytucji bankowej z promocją postaw proekologicznych,
- Fundacji BOŚ, która koordynuje szereg inicjatyw, kierując swoje działania do głównych grup docelowych: społeczności szkolnych, nauczycieli, samorządów, osób zainteresowanych ekologią i zdrowym stylem życia, pracowników BOŚ S.A.

Strategiczne partnerstwa

Działalność Banku w zakresie finansowania przedsięwzięć proekologicznych realizowana jest w znacznym stopniu we współpracy z innymi instytucjami finansowymi o podobnych celach. Wiodącą instytucją systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, którego strategicznym celem jest „Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku”. NFOŚiGW jest jednym z założycieli Banku, a także głównym akcjonariuszem i partnerem w finansowaniu zadań proekologicznych.

Bank współpracuje również z Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, które są ważnym narzędziem realizacji Polityki Ekologicznej Państwa. Ta współpraca owocuje wspólnym finansowaniem przedsięwzięć proekologicznych, tworząc dźwignię finansową dla programów o zasięgu regionalnym, wspierających działania kluczowe z punktu widzenia poprawy jakości środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju.

Działania Banku w obszarze CSR doceniane są przez niezależne organizacje. Pięć inicjatyw Banku i Fundacji BOŚ z 2013 r. znajdzie się w Raporcie opracowanym przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu (FOB). Wyróżnione dobre praktyki to:

- „eko-Polska.pl”, przedsięwzięcie łączące odpowiedzialność społeczną instytucji bankowej z promocją postaw proekologicznych,
- „uMOCnij swój biznes”, oferta, która łączy działanie proekologiczne, edukacyjne z bezpośrednimi korzyściami w biznesie,
- „2 złote dla Zwierzaka”, działanie promujące i wspierające ochronę przyrody,
- „Szkolne Smaki – Szkoły dobrego żywienia”, cykl konferencji o zdrowym żywieniu,
- „POMAGAM CAŁY ROK”, program regularnej filantropii indywidualnej.

Podpisanie deklaracji ONZ „Bankowość a środowisko”

Bank Ochrony Środowiska S.A., jako jeden z 14 polskich banków podpisał w 1994 roku deklarację ONZ „Bankowość a środowisko”, zobowiązującą do wspierania inwestycji zgodnych z zasadami ekorozwoju. Deklaracja jest manifestem na rzecz powstania i rozwoju „ekologicznej bankowości”. Jej sygnatariusze zobowiązują się do uwzględniania ryzyka ekologicznego w kredytowaniu, promocji nowych usług i produktów bankowych o charakterze ekologicznym, połączenia działalności statutowej z ochroną środowiska. Podpisujący deklarowali: „Dążymy do zintegrowania zagadnień ochrony środowiska z wewnętrznymi operacjami w sposób zapewniający realizację trwałego rozwoju”, „Podpisujemy się pod prewencyjnym podejściem do zarządzania środowiskiem, którego celem jest przewidywanie i unikanie potencjalnych źródeł degradacji środowiska”. Te założenia są konsekwentnie realizowane przez cały okres funkcjonowania BOŚ S.A.

Polityka Środowiskowa

Polityka Środowiskowa, realizowana konsekwentnie od momentu powstania Banku, znalazła w 2011 roku formalny wyraz w Uchwale Zarządu Banku. W myśl tego dokumentu: „Bank Ochrony Środowiska – w pełni świadomy wagi społecznej odpowiedzialności i zrównoważonego rozwoju – kieruje się dbałością o dobro klientów i środowiska naturalnego.” Wśród zadań mających na celu wypełnienie Polityki Środowiskowej wymienia się zarówno te, które dotyczą sfery związanej z funkcjonowaniem Banku jako instytucji, jak np.:

- respektowanie obowiązującego prawa w zakresie ochrony środowiska i uwzględnianie jego wymogów w przepisach wewnętrznych,
 - ograniczenie wykorzystania surowców i zasobów naturalnych poprzez racjonalizację zużycia wody, energii elektrycznej, ciepła i paliw;
 - prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami poprzez ograniczenie ich powstawania, selektywną zbiórkę i przekazywanie do recyklingu bądź unieszkodliwiania,
 - prowadzenie praktyki zakupów materiałów i urządzeń z uwzględnieniem, jako jednego z istotnych parametrów, jak najmniejszego ich wpływu na środowisko;
- jak i takie, które mają na celu edukację ekologiczną pracowników i współpracowników Banku, np.:
- popularyzacja, wśród pracowników wiedzy na temat proekologicznych zachowań, podnoszenie ich świadomości oraz kształtowanie postaw,
 - upowszechnianie idei ochrony środowiska wśród Klientów, zarówno poprzez kreowanie proekologicznej oferty bankowej, jak i działania promocyjno-marketingowe,
 - promowanie zrównoważonego rozwoju wśród partnerów biznesowych i firm współpracujących z Bankiem.

Polityka Środowiskowa BOŚ S.A. jest przekazywana każdemu pracownikowi Banku oraz została zamieszczona na stronie internetowej Banku www.bosbank.pl w sekcji „O Banku/Misja BOŚ S.A.”

1. BANK

PROEKOLOGICZNA OFERTA

W odpowiedzi na potrzeby rynku

Wśród produktów Banku Ochrony Środowiska S.A., skierowanych na finansowanie przedsięwzięć proekologicznych znajdują się zarówno produkty komercyjne, jak i kredyty preferencyjne, udzielane we współpracy z instytucjami, podobnie jak Bank angażującymi swoje środki we wspieranie zadań inwestycyjnych służących ochronie środowiska. Większość produktów proekologicznych, w szczególności te powstające we współpracy z innymi instytucjami finansowymi, tworzącymi krajowe lub regionalne systemy wsparcia, wykorzystuje programy zachęt do podejmowania działań sprzyjających ograniczeniu zanieczyszczenia środowiska. Tak dzieje się w przypadku współpracy BOŚ S.A. z Narodowym i Wojewódzkimi Funduszami Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Bankiem Gospodarstwa Krajowego oraz zagranicznymi instytucjami finansowymi: Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, Bankiem Rozwoju Rady Europy, KfW Bankengruppe. Dzięki inicjatywom podejmowanym w Banku, opartym o umowy z tymi instytucjami, powstał szereg dedykowanych produktów, wspierających działania zgodne z priorytetami polityki ekologicznej kraju i regionów.

Oferta proekologiczna Banku jest pomyślana tak, aby zachęcała potencjalnych Klientów do korzystania z niej, kształtowała postawy prośrodowiskowe i mobilizowała do podejmowania inwestycji przyczyniających się do poprawy stanu środowiska. Dlatego tak duże znaczenie mają kredyty preferencyjne charakteryzujące się: dotacją do kapitału, wypłacaną ze środków donatora po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia i zmniejszającej zadłużenie kredytowe lub niższym niż rynkowe oprocentowaniem, wynikającym z udziału środków donatora. I tak dzięki współpracy z NFOŚiGW w BOŚ S.A. dostępne są kredyty z dotacją na zakup i montaż kolektorów słonecznych, a od maja 2013 roku także na domy energooszczędne i pasywne. Kredyty udzielane we współpracy z WFOŚiGW przeznaczone są na realizację zadań wypełniających założenia regionalnej polityki ekologicznej. Dlatego w każdym z województw warunki kredytów są inne, zróżnicowane co do dostępnej formy dofinansowania, zakresu inwestycji, maksymalnej kwoty kredytu i jej udziału w kosztach całkowitych przedsięwzięcia, długości okresu kredytowania, a także wysokości oprocentowania. Poszczególne Wojewódzkie Fundusze określają jaki podmiot może ubiegać się o taki kredyt.

Kredyty dedykowane zadaniom z zakresu ochrony środowiska są też przedmiotem umów BOŚ S.A. z zagranicznymi instytucjami finansowymi. Zaangażowanie środków zagranicznych pozwala na uzyskanie korzystnej konstrukcji finansowania, z obniżoną marżą i prowizją w stosunku do standardowej oferty Banku, ze złagodzonymi wymaganiami co do wielkości wkładu własnego i z wydłużonym okresem karencji w spłacie kapitału.

Pozostałe, nieobjęte możliwością preferencyjnego kredytowania, przedsięwzięcia proekologiczne finansowane są kredytami komercyjnymi, które Bank stara się jak najlepiej dostosowywać do specyfiki inwestycji. Stąd pośród oferowanych produktów m.in.: Kredyt z Dobrą Energią – na inwestycje dotyczące produkcji energii ze źródeł odnawialnych, EkoMontaż – kredyt na zakup i montaż urządzeń i wyrobów służących ochronie środowiska, Kredyt EkoOszczędny – na inwestycje prowadzące do oszczędności z tytułu zużycia np.: energii elektrycznej, ciepła, wody, surowców wykorzystywanych do produkcji, z możliwością spłaty zadłużenia z oszczędności uzyskanych dzięki zrealizowaniu inwestycji, Ekologiczny Kredyt Hipoteczny – z obniżoną marżą dla budynków i mieszkań wyposażonych w odnawialne źródło energii, instalację odzysku ciepła lub status budynku niskoenergochłonnego.

Kredyty przeznaczone na inwestycje związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną stanowią istotne połączenie zadań biznesowych Banku i jego misji. Są też widocznym przejawem roli Banku w systemie finansowania ochrony środowiska w Polsce.

Niebagatelne znaczenie dla lokalnych społeczności ma też zaangażowanie się Banku w Inicjatywę JESSICA (rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich). BOŚ S.A. skutecznie pozyskuje inwestorów stawiających nowe centra handlowe, szpitale, kompleksy rekreacyjne. Połączenie biznesowych celów z aspektami społecznymi zawartymi w Inicjatywie JESSICA niesie ze sobą szereg pozytywnych zmian, m.in. powstawanie nowych miejsc pracy, poprawę lokalnej infrastruktury, rozwój mikroregionów.

Edukacja i korzyści w jednym – programy i produkty z pierwiastkiem „eko”

SAMOsplacający się Dom

Jednym z najważniejszych projektów marketingowych, który został zrealizowany w 2013 r. był SAMOsplacający się Dom, który promuje ideę mini instalacji fotowoltaicznych i możliwości finansowania nieruchomości ze środków pochodzących z odsprzedaży „zielonej” energii. W ramach projektu BOŚ S.A. zainicjował Koalicję Eko-Polska w skład której, obok Pracodawców RP i BOŚ S.A., weszli m. in. przedstawiciele sześciu polskich firm, Partnerów Programu SAMOsplacający się Dom: Murator - dostawca projektów domów oraz Amica, Barlinek, Black Red White, Opoczno, Cersanit - producenci elementów wyposażenia SAMOsplacającego się domu oraz Fundacja Green Cross.

Głównym celem tego projektu jest promowanie eko-rozwiązań oraz eko-korzyści dla polskich rodzin, ale także dla całej polskiej gospodarki, możliwych do osiągnięcia od momentu wejścia w życie Ustawy o Odnawialnych Źródłach Energii (OZE).

BOŚ EKOsystem

Pod koniec 2013 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. nie czekając na wejście w życie Ustawy o Odnawialnych Źródłach Energii finalizował prace nad kolejnym produktem promującym wykorzystanie niewielkich, ekologicznych instalacji. Opracowany przez ekspertów Banku produkt o nazwie BOŚ EKOsystem jest kompleksowym rozwiązaniem łączącym w sobie szereg elementów związanych z doбором odpowiednich instalacji ekologicznych, ich montażem, późniejszym serwisem i oczywiście finansowaniem. Rozwiązanie BOŚ EKOsystem pozwala obniżyć rachunki za ogrzewanie i ciepłą wodę w domu. W porównaniu z kosztami generowanymi przez instalację opartą na węglu, gazie ziemnym, propanie-butanie, czy oleju opałowym pozwala to na uzyskanie oszczędności w wysokości nawet kilku tysięcy złotych w skali roku.

Bardzo ważne jest także to, że opracowując BOŚ EKOsystem Bank wyszedł daleko poza obszar tradycyjnej bankowości. Wyróżnikiem tego rozwiązania jest stawianie na pełne zaspokojenie potrzeb klienta, dzięki zaoferowaniu kompletnego produktu. Finansowanie w tym przypadku jest tylko jednym elementem budujących ofertę banku.

Akcja „2 zł dla Zwierzaka”

W drugiej połowie roku w obszarze detalicznym realizowana była kolejna edycja ogólnopolskiej akcji „2 zł dla Zwierzaka”, w ramach której od każdej założonej i utrzymanej minimum miesiąc lokaty BOŚ S.A. przekazuje dotację na specjalny fundusz wspierający ochronę jednego z gatunków dzikich zwierząt występujących w Polsce. O wsparciu konkretnego gatunku zwierząt, zdecydowało ogólnopolskie głosowanie prowadzone za pośrednictwem strony internetowej www.zwierzaki.bosbank.pl oraz www.ekolokaty.bosbank.pl. Internauci mogli głosować na foki, rysie, łosie i sarny.

W pierwszej edycji akcji „2 zł dla Zwierzaka” wsparcie finansowe trafiło do Biebrzańskiego Parku Narodowego, zaś w drugiej edycji grant zasilił fokarium na Helu, którym zarządza Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego. Na wsparcie zagrożonych gatunków zwierząt Bank przeznaczył łącznie już kilkadziesiąt tysięcy złotych. Działania wspierające akcję „2 zł dla Zwierzaka” obejmowały promocję w internecie oraz w placówkach Banku. Celem akcji poza zachęceniem konsumentów do wyboru produktu finansowego Banku jest także zwiększenie ich świadomości o zagrożonych gatunkach Polskich zwierząt i aktywne zaangażowanie odbiorców komunikacji do ochrony polskiej fauny. Oba cele wynikają z realizowanej przez BOŚ S.A. idei podwójnych korzyści i hasła „Korzystasz Ty i świat w którym żyjesz”.

uMOCnij swój biznes

Oferta „uMOCnij swój biznes”, obejmuje produkty bankowe łączące działanie proekologiczne, edukacyjne z bezpośrednimi korzyściami w biznesie uzyskiwanymi przez klientów BOŚ S.A. - przedsiębiorców. Oferta buduje świadomość tego czym jest tzw. moc bierna i że są urządzenia, które pozwalają obniżyć rachunki za prąd.

„uMOCnij swój biznes”, to unikalna na polskim rynku propozycja, która premiuje proekologiczne podejście do przedsiębiorczości i obniża cykliczne wydatki w firmach. Na przykład przedsiębiorcy, którzy są zainteresowani obniżeniem płatności za energię, mogą otrzymać specjalny finansowy bonus w zamian za zainstalowanie kompensatora mocy biernej, pomagającego racjonalnie gospodarować energią elektryczną. Ponadto Bank może sfinansować zakup takiego kompensatora (oferta kompensator za 1 zł) w zamian za wybór BOŚ S.A. do obsługi rachunku firmowego i wskazanych produktów.

WYDARZENIA I PUBLIKACJE

Obecność na targach i konferencjach

W obszarze korporacyjnym w ramach bieżących działań marketingowych Bank brał udział w targach i konferencjach wzmacniających wizerunek BOŚ S.A. jako bankowego lidera finansowania ekologii w tym np. Green Power, Forum Budownictwa Energooszczędnego i Pasywnego - Budma 2013, Forum Przemysłu Energetyki Słonecznej w Toruniu, Forum Gospodarki Niskoemisyjnej, Envicon, Power Ring, Polski Kongres Energii Odnawialnej, XVII Konferencja - Kompleksowa gospodarka odpadami.

Od 1992 r. BOŚ S.A. bierze udział w Międzynarodowych Targach Ochrony Środowiska POLEKO – największych targach promujących ekologiczne innowacje w Europie Środkowo-Wschodniej. Co roku Targi odwiedza ponad 20 000 osób, wśród nich specjaliści z zakresu ochrony środowiska i gospodarki komunalnej z Polski i zagranicy. Podczas POLEKO, BOŚ S.A. prezentuje swoje proekologiczne produkty, a jego pracownicy występują w roli ekspertów i prelegentów na towarzyszących Targom konferencjach i warsztatach.

W ramach POLEKO 2013, podobnie jak w latach poprzednich, Bank otrzymał od organizatorów nagrodę ACANTHUS AUREUS 2013 za uczestnictwo w targach ze stoiskiem najbardziej sprzyjającym realizacji strategii marketingowej.

W ramach umacniania pozycji Banku na rynku finansowania działań służących ochronie środowiska ukazał się również cykl artykułów, porad i wywiadów z ekspertami BOŚ S.A. w serwisie specjalistycznym muratordom.pl. Głównym celem tych działań było promowanie i kreowanie postaw proekologicznych oraz inicjatyw na rzecz ochrony środowiska.

Raport ekologiczny

Od ponad 15 lat w BOŚ S.A. opracowywany jest Raport Ekologiczny Banku Ochrony Środowiska. Stanowi on z jednej strony odpowiedź na zalecenia Deklaracji ONZ „Bankowość a Środowisko”, z drugiej - materiał przydatny zarówno dla celów wewnętrznych, jak i promocyjnych.

Raport w syntetycznej formie podsumowuje coroczną proekologiczną działalność biznesową Banku, ukazując ją również na tle Polski i krajowego systemu finansowania ochrony środowiska. Przedstawia także pozabiznesowe działania podejmowane przez BOŚ S.A. i jego pracowników.

Raport wskazuje na wagę ekologii jako jednego z najistotniejszych kierunków strategicznych Banku. Część dotycząca produktów bankowych rysuje zasady udzielania kredytów preferencyjnych i komercyjnych na przedsięwzięcia służące ochronie środowiska. Po zagadnieniach ogólnych, w zasadniczej - sprawozdawczej części Raportu, następuje omówienie działalności Banku w okresie ostatniego roku, z przedstawieniem struktury segmentowej, głównych dziedzin finansowania, efektów ekologicznych uzyskanych dzięki zakończonym inwestycjom finansowanym z udziałem kredytów bankowych.

KLIENTY I PRACOWNICY

Ekologiczne zaangażowanie i przyjazna edukacja

Zgodnie z misją BOŚ S.A. i wynikającym z niej mottem: „Z korzyścią dla Ciebie i świata, w którym żyjesz”, Bank już podczas pierwszego kontaktu z klientem stawia na promocję postaw proekologicznych. Taka jest nowa strona www Banku (uruchomiona na początku 2014 r., opracowywana w 2013 r.), która obok czytelnego przedstawienia kompleksowej oferty BOŚ S.A., wprowadza klientów w świat korzyści możliwych do uzyskania dzięki nowoczesnym, „zielonym” rozwiązaniom. Filozofia ta znajduje też swoje odzwierciedlenie w działaniach marketingowo - sprzedażowych. O zaletach działań proekologicznych, inwestycji przyjaznych środowisku, a zarazem o specjalizacji BOŚ S.A. przypomina stempel „Ja + EKO” obecny na materiałach reklamowych Banku. Ponadto Bank nie tylko zachęca, ale i pomaga w zrozumieniu realnych benefitów płynących z przyjaznych środowisku produktów, zachowań. Niebagatelne znaczenie w tym obszarze mają działania realizowane przez Fundację BOŚ oraz wydawany przez Bank Portal eko-Polska, kierowane zarówno do klientów jak i pracowników banku.

Edukacja finansowa

Bank Ochrony Środowiska S.A. zaangażował się w projekt „Bankowcy dla Edukacji Finansowej Młodzieży BAKCYL”, przygotowany przez Warszawski Instytut Bankowości. Projekt jest przykładem społecznie odpowiedzialnego współdziałania całego sektora bankowego na rzecz podniesienia poziomu wiedzy finansowej młodego pokolenia Polaków.

BAKCYL jest oparty na zaangażowaniu pracowników banków w roli trenerów wolontariuszy i ma na celu przybliżyć młodym ludziom zasady praktycznej bankowości, jakimi powinni się kierować u progu dorosłości i świadomego decydowania o swoich finansach i przyszłej kondycji ekonomicznej. W roku 2013 zostały opracowane programy i materiały dydaktyczne do 4 praktycznych lekcji z finansów dla gimnazjalistów. We współpracy z 11 bankami partnerskimi zbudowano korpus 40 wolontariuszy, w tym 5 z BOŚ S.A., przygotowanych do prowadzenia lekcji w szkołach. Przeprowadzono 25 lekcji pilotażowych, w 23 klasach, dla 553 uczniów. Wolontariusze, nauczyciele i uczniowie wysoko ocenili lekcje BAKCYLA. 85% uczniów stwierdziło, że w trakcie lekcji dowiedziało się wielu, nowych rzeczy, a średnia ocena wystawiona wolontariuszom wyniosła 5,26 (w skali 1-6).

Warto wymienić także kartę H2O oferowaną do młodzieżowego konta H2O. Jej wizerunek został wyłoniony w ogólnopolskim konkursie szkolnym BOŚ S.A. i Fundacji BOŚ, nawiązującym do tematyki wody i racjonalnego jej wykorzystywania. Skala projektu była bardzo duża: w ekorywalizacji i zarazem ekoedukacji wzięło udział ponad 40 tysięcy dzieci z całej Polski.

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadził szkolenia stacjonarne dla ponad 1 500 osób, oraz przez internet dla kilku tysięcy. Szkolenia prowadzą eksperci i analitycy DM BOŚ z dużym doświadczeniem szkoleniowym - podobne działania Dom Maklerski podejmuje od blisko 10 lat. W 2013 r. zorganizował:

- 44 szkolenia stacjonarne, większość jako szkolenia otwarte (bezpłatne), realizowane we współpracy z kołami studenckimi (eksperti DM BOŚ S.A. wspomagali inicjatywy studenckie takie jak: Konferencja Akademia Analizy Technicznej, Akademia Młodego Inwestora, Student na Giełdzie, Focus on Forex), Giełdą Papierów Wartościowych oraz w ramach programu Inwestuj świadomie - Akcjonariat Obywatelski organizowanej przez Ministerstwo Skarbu Państwa. Braliśmy również udział w dorocznych Konferencjach Wallstreet i Profesjonalny Inwestor organizowanych przez Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych.
- ok. 240 webinarów przeznaczonych zarówno dla klientów DM BOŚ S.A. jak i innych zainteresowanych tematami związanymi z giełdą, Forex, inwestowaniem, oszczędzaniem na emeryturę (IKE/IKZE).

Ponadto, Dom Maklerski prowadzi ogólnodostępne blogi inwestycyjne, które cieszą się dużą popularnością wśród inwestorów, a także ogólnodostępną stronę bossa.pl/edukacja zawierającą kilkadziesiąt tekstów edukacyjnych i kilka nagranych szkoleń dot. inwestowania.

W trosce o zdrowie i środowisko

Bank Ochrony Środowiska S.A. w kompleksowy sposób wspiera pracowników, zapewniając nie tylko podstawowe warunki pracy, ale dając również dodatkowe wsparcie umożliwiające realizację projektów i działań prospołecznych.

Wszyscy pracownicy Banku objęci są opieką medyczną w zakresie Medycyny Pracy. Ponadto, pracownicy, którzy złożą deklaracje przystąpienia do ubezpieczenia zdrowotnego, objęci są tym ubezpieczeniem.

Pracownicy BOŚ S.A. mają możliwość skorzystania z grupowego ubezpieczenia NNW, a także z pakietów sportowych na preferencyjnych warunkach.

Ekspersi Banku dojeżdżający do klientów, jak i pracownicy administracji przemieszczający się pomiędzy placówkami BOŚ S.A. od marca 2011 r. mogą korzystać z samochodów elektrycznych. BOŚ S.A. jako pierwsza instytucja finansowa w kraju, zakupił dwa samochody Mitsubishi iMiev napędzane w pełni elektrycznymi silnikami. Samochody są przyjazne środowisku i charakteryzują się zerową emisją dwutlenku węgla oraz tlenków azotu w procesie eksploatacji. Elektryczne auta zasilają samochodową flotę BOŚ S.A. Przejeżdżają średnio ok. 200 km dziennie.

2. PORTAL eko-Polska

Portal eko-Polska, którego wydawcą jest Bank Ochrony Środowiska S.A., jest przykładem przedsięwzięcia wychodzącego poza standardową ofertę usług bankowych i łączącego odpowiedzialność społeczną instytucji bankowej z promocją postaw proekologicznych.

Stworzenie portalu ma ścisły związek z realizacją ekologicznej misji Banku. Jest on skierowany do osób, które chcą zdrowo i aktywnie spędzać czas, szukają miejsca na weekend, wakacje, chcą podróżować blisko natury, czy potrzebują prostych informacji o tym jak i gdzie można zdrowo jeść.

Na portalu eko-Polska użytkownicy tworzą interaktywną mapę miejsc i wydarzeń. Można tu znaleźć ciekawe miejsca na majowy piknik pod gołym niebem, weekendowe wypady, piesze czy rowerowe wycieczki. Użytkownicy znajdą tu także informacje o gospodarstwach agroturystycznych, hotelach i pensjonatach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie atrakcyjnych z punktu widzenia kontaktu z naturą lokalizacji, szlaki wycieczkowe, restauracje i gospody, ze szczególnym uwzględnieniem punktów kładących nacisk na naturalne, ekologiczne żywienie, czy wreszcie ekologiczne sklepy, targi i inne eko-usługi.

Ponadto na eko-Polsce można zbierać punkty i wymieniać je na eko-Nagrody oraz wspierać eko-Inicjatywy. Jest to również ekologiczny serwis w pełnym tego słowa znaczeniu. Codziennie trafiają tu nowe informacje z szeroko pojętego obszaru eko. To zarówno istotne wydarzenia, na które warto zwrócić uwagę, czy zostać ich uczestnikiem, porady eko, komentarze na temat różnego rodzaju przedsięwzięć z szeroko pojętej ochrony środowiska. Ekologiczne wiadomości, ekologiczne miejsca, wydarzenia, a także inicjatywy realizowane za pomocą serwisu. Można śledzić na bieżąco korzystając z aplikacji mobilnej dostępnej zarówno dla systemów iOS jak i Android. Zastosowane innowacyjne technologie, takie jak nawigowanie czy też AR View pomagają w dotarciu do ekologicznych treści (miejsc, wydarzeń) i zlokalizowaniu ich na mapie.

Eko-Polska to nie tylko portal internetowy, ale i liczna społeczność zainteresowana postawą eko skupiona wokół profilu eko-Polski i w mediach społecznościowych.

3. FUNDACJA BOŚ

Fundacja BOŚ została założona w 2009 r. Organizacja zajmuje się głównie promowaniem zdrowego i ekologicznego stylu życia wśród najmłodszych Polaków.

Poprzez Fundację, Bank jest stale obecny w 10 tys. polskich szkół. W ramach tylko jednego projektu (Szkolne Smaki) wspólnie z dyrektorami szkół w całej Polsce Fundacja zmienia jadłospisy stołówek, a ze szkolnych sklepików eliminuje chipsy, batony i słodzone napoje.

Edukacja żywieniowa

„Szkolne Smaki – Szkoły dobrego żywienia” zostały zrealizowane w odpowiedzi na coraz częściej pojawiający się problem niezdrowych zwyczajów żywieniowych dzieci i młodzieży w Polsce. Pragnąc wspomóc jednostki oświatowe w kreowaniu prawidłowych nawyków żywieniowych, Fundacja BOŚ dzięki środkom Banku Ochrony Środowiska, uruchomiła w 2013 roku innowacyjny projekt skierowany do szkół wszystkich stopni tj. podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych.

Projekt „Szkolne Smaki” obejmował ogólnopolski cykl konferencji dla dyrektorów szkół oraz warsztatów kulinarnych dla osób zajmujących się zbiorowym żywieniem w szkołach, polegający na edukacji w zakresie zdrowego żywienia zgodnego z zalecanymi normami żywienia dla dzieci i młodzieży. Projekt realizowany był wspólnie z Fundacją „Szkoła na widelcu”. Głównym celem projektu „Szkolne Smaki – Szkoły Dobrego Żywienia” było zaprezentowanie jak powinien wyglądać nowoczesny system żywienia w szkole oraz jak taki system wprowadzić. Intencją było przekazanie kompleksowych rozwiązań, czyli wiedzy i narzędzi umożliwiających sprawne i kompetentne wdrożenie systemu w szkołach. Do celów pośrednich należało m.in.: przeciwdziałanie nadwadze i otyłości wśród dzieci i młodzieży, zaszczepienie zdrowych nawyków żywieniowych w tej grupie wiekowej, a dzięki temu poprawa stanu zdrowia młodego pokolenia i w perspektywie – całego społeczeństwa. Projekt w części konferencyjnej skierowany był do dyrektorów szkół i przedstawicieli jednostek samorządów terytorialnych, a w części warsztatowej – do kucharzy bezpośrednio zajmujących się żywieniem w szkołach. Wszyscy uczestnicy konferencji otrzymali unikalny pakiet złożony m.in. z zestawu zbilansowanych przepisów na dania obiadowe i przekąski, na płycie CD wraz z programem komputerowym przeliczającym ww. przepisy na porcje dla dowolnej liczby osób oraz generującym listę zakupową.

Miarą efektywności projektu „Szkolne Smaki – Szkoły dobrego żywienia” była m.in.: liczba przeszkolonych osób biorących udział w konferencjach i warsztatach oraz oddźwięk medialny całej kampanii edukacyjnej. W zorganizowanych w 2013 roku konferencjach wzięło udział 1130 uczestników – głównie dyrektorów szkół; 50 ekspertów: szkoły wyższe, lekarze, dietetycy; 50 przedstawicieli: urzędów centralnych, władz lokalnych, partnerów projektu; ponad 60 dziennikarzy i ekip telewizyjnych; 200 uczestników warsztatów.

Poza projektem „Szkolne Smaki” Fundacja prowadziła w szkołach kilka innych konkursów i działań edukacyjnych w ramach których przyznano nagrody i dotacje o łącznej wartości prawie 200 tys. zł.

Magazyn Zielone Strony

Jesienią 2013 roku Fundacja rozpoczęła wydawanie cyklicznego, drukowanego magazynu o zdrowiu i działaniach społecznych dla klientów i pracowników BOŚ S.A. Magazyn zawiera zarówno informacje dot. zdrowego stylu życia jak i konkretne odesłania do aktualnej oferty fundacji. Dystrybucja magazynu odbywa się poprzez wszystkie oddziały Banku, a wersja elektroniczna dostępna jest na prozdrowotnym portalu Fundacji: www.aktywniepozdrawie.pl

BOŚ Sport Team

Jest to projekt Fundacji skierowany do pracowników Banku. W pilotażu zorganizowano bezpłatne treningi biegowe prowadzone przez profesjonalnych trenerów, otwarte dla wszystkich pracowników Banku. Cykliczna akcja odbywała się na terenie stadionu miejskiego na Agrykoli oraz w Łazienkach (Warszawa).

Filantropia pracownicza

„Pomagam cały rok” to nowy projekt uruchomiony przez Fundację w grudniu 2013 r. Fundacja przygotowała kampanię informacyjną, której celem jest pozyskanie regularnych darczyńców Fundacji. Osoby zainteresowane udziałem w projekcie wypełniają deklarację, w której zgadzają się, aby co miesiąc określona kwota była przekazywana na konto Fundacji. Środki zebrane tą drogą są przeznaczane na dwa cele: stypendia dla zdolnych dzieci z ubogich rodzin (przekazywane za pośrednictwem Fundacji Świętego Mikołaja) oraz na specjalny fundusz pomocowy dla pracowników BOŚ dotkniętych losową tragedią.

Wolontariat pracowniczy

W 2013 roku Fundacja koordynowała działania angażujące do pracy społecznej pracowników BOŚ S.A. Dwukrotnie zorganizowano konkurs na inicjatywy wolontariuszy – pracowników Banku. Każda dobrze zaplanowana aktywność na rzecz społeczności lokalnej mogła liczyć na wsparcie fundacji – dotację. W ciągu roku zorganizowano 13 inicjatyw, w których zaangażowanych było 51 wolontariuszy. Przepracowali oni 348 godzin, a z efektów inicjatyw skorzystało ok. 5 tys. beneficjentów. Przykłady działań wolontariuszy: odrestaurowanie ogrodu przy Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Tłuszczu, zajęcia artystyczne dla dzieci – pacjentów oddziału onkologicznego szpitala w Olsztynie, udział w kampanii pozyskiwania funduszy na rzecz Fundacji Dzieci Niczyje w Warszawie.

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
17.03.2014	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu	
17.03.2014	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes - pierwszy zastępca Prezesa Zarządu	
17.03.2014	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu	
17.03.2014	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu	
17.03.2014	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	